6. YILINDA TÜRKİYE'DEKİ SURİYELİLER:

SULTANBEYLİ ÖRNEĞİ

Sultanbeyli Belediyesi

MÜLTECİLER DERNEĞİ

welt hunger hilfe

AKSOY ARAŞTIRMA

İÇİNDEKİLER

Giriş 4
Bölgede ve Avrupa'daki Suriyeli Mülteciler 6
Türkiye'deki Mülteciler 6
İstanbul'daki Suriyeli Mülteciler 8
Sultanbeyli'deki Mülteciler 11
1. Suriyeli Mülteciler Konusunda Sultanbeyli Belediyesi - Mülteciler Derneği Tarafoından Yapılan Çalışmalar ve SUKOM Verileri. 16
A. Sultanbeyli Mülteciler Toplum Merkezi 17
B. Toplum Merkezinde Yapılan Faliyetler 18
1. Sultanbeyli Mülteciler Sağlık Merkezi 18
2. Sultanbeyli Mülteciler Rehabitilasyon Merkezi 18
3. Sultanbeyli Mülteciler Türkçe Eğitim ve Atolyeler Merkezi 20
4. Sultanbeyli Mülteciler Anaokulu 21
5. Sultanbeyli Mülteciler Geçici Eğitim Merkezleri 22
6. Mesleki Eğitim Kursları 23
7. Geçici Misafirhane 23
8. Dezavantajlı Mülteci Kadın ve Çocuklara Yönelik Konuk Evleri 24
9. Mültecilere Yönelik Sosyo Kültürel Çalışmalar 25
3. Gerçekleşen Sosyal Kültürel Etkinlikler ve Aktiviteler 27
10. Sosyal Medya ve Görünürlük Çalışmaları 28
11. Hukuki Destek 28
12. İstihdam Desteği, İş Yeri Açma ve Ruhsatlandırma Desteği 28
13. Temel İhtiyaçlar (İnsani Yardım) Desteği 29
C. SUKOM Veri Tabanı. 29
Sosyo Ekonomik ve Demografik Verilerin Toplanması 29
1. Türkiyede ve Dünyada Sultanbeyli'nin Öne Çıkan Faaliyetleri 30
1.1 Dünya İnsanı Zirvesi Belediye Başkanları Odak Oturumu Kentleri Göçe Cevabı Sempozyumu 30
1.2 HollyWood Yıldızı Lindsay Lohan Sultanbeyli'de 31
1.3 Kanada Göçmen Bakanı Ahmed Hussen'in Ziyareti 31
1.4 Üsküdar Üniversitesinden Çocuk Dostu Belediye Ödülü 32
1.5 Alman Kültür Merkezi/Goethe Enstitüsünden Mülteci Dostu Belediye Ödülü Yaz Feneri 32

1.6 T.C. Kamu Denetciliği Kurumundan Ziyaret 33
1.7 Alman Milletvekillerinin Mülteciler Topluluk Merkezini Ziyareti 33
2. Suriyeli Mülteciler Araştırması / 2015 Bulguları 34
Demografik Bilgiler 35
Eğitim 35
Sağlık 35
Aile Araştırması 36
Genel Bilgiler 36
Sahiplikler 37
Gelir Kaynakları 37
Sosyal Hayat 37
Savaş Bitince 37
3. Suriyeli Mülteciler Araştırması 2017 38
A. Suriyeliler ile Yapılan Çalışmanın Değerlendirilmesi 39
1. Profil 39
2. Suriyelilerin Türkler Hakkındaki Genel Görüşleri 44
3. Sultanbeylililer İle İlişkiler 45
4. Sosyal Mesafe 51
5. Devler Desteği 53
6. Çalışma Hayatı 54
7. Sultanbeyli Belediyesi'nin Desteği 55
8. Gelecek Konusundaki Öngörüler 57
B. Sultanbeylilerin Suriyeliler Konusundaki Görüş ve Algıları Çalışmanın Değerlendirilmesi 58
1. Profil 59
2. Suriyeliler Konusundaki Genel Görüşler 62
3. Suriyeliler İle İlişki/İletişim/Komşuluk 64
4. Suriyelilere Verilen Hizmetler ve Aktörler 70
5. Sultanbeyli Belediyesinin Hizmetleri 72
6. Suriyelilere Bireysel Destek/ Yardım Dayanışma 75
7. Suriyelilerin Çalışmaları Yada İş Yeri Açmalarına Bakış 76
8. Gelecek Konusundaki Öngürüler/Endişeler 80
C. Özetle Genel Değerlendirme 85

GİRİŞ

Türkiye, Nisan 2011'den bu yana tarihinin en ciddi insanlık krizlerinden birisini yaşamaktadır. Türkiye'nin en uzun kara sınırına sahip olduğu Suriye'de 2011'de başlayan rejim karşıtı gösterilerin kısa zamanda ciddi çatışmalara ve ardından da bir iç savaşa dönüşmesi ile birlikte ülkeden komşu ülkelere doğru ciddi ve dramatik bir insan kaçışı yaşanmaya başlandı. Tarihte eşine az rastlanan boyutlara ulaşan Suriyelilerin yaşadıkları insanî dramı Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) "yakın tarihte görülen en büyük göç dalgası" olarak nitelemektedir. 2011'deki nüfusu 22,4 milyon olan Suriye'de çatışmaların başladığı Mart 2011'den Haziran 2017'ye kadar en az 465 bin kişi hayatını kaybetti , yüzbinlerce insan yaralandı, 6 milyondan fazla Suriyeli ülkesini terk etti, 7-8 milyon ise ülke içinde yerini değiştirmek zorunda kaldı. BMMYK verilerine göre Mart 2017 itibari ile sadece beş komşu ülkeye sığınan ve kayıt altına alınan Suriyeli mültecilerin sayısı 5 milyonu aşmıştır. Bu sayıya Avrupa'ya ve Kanada, ABD gibi ülkelere sığınan 1 milyon civarındaki Suriyeli eklenince, 2011 sonrasında ülkesinden kaçan Suriyelilerin sayısının en az 6,2 milyon olduğu anlaşılmaktadır. Dünya tarihinde benzeri II: Dünya Savaşında görülen bu çaplı bir mülteci akını ile Suriyeden son altı yılda ülke nüfusunun en az % 25'inin ülkesini terk etmek zorunda kaldığını göstermektedir.

Altıncı yılını geride bırakan Suriye ve Suriyeliler krizinin en önemli muhataplarından birisi, Suriye ile 911 km'lik sınırı olan Türkiye'dir. Türkiye'ye Suriye'den ilk toplu nüfus hareketi, 29.04.2011 tarihinde 252 kişilik bir grupla olmuş, ardından son iki yılda azalsa da mülteci akını aralıksız devam etmiştir. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) verilerine göre 21 Temmuz 2017 itibari ile Türkiye'de kayıt altına alınmış olan Suriyelilerin sayısı 3.179.367'dir. Kayıt altındaki Suriyelilerin % 97'sinden fazlası biometric kayıtları alınarak kendilerine Geçici Koruma Kimliği (statüsü) verilenlerden oluşmaktadır. Geçici Koruma statüsüne sahip Suriyelilerin sayısı 3.097.390 kişidir. İkinci kategori ise Nisan 2016'dan bu yana değiştirilen sistem çerçevesinde uygulanan "ön kayıt" sistemine dahil olan Suriyelilerden oluşmaktadır. 6 Temmuz 2017 itibari ile ön kayıtlı Suriyelilerin sayısı

1 - Londra Merkezli Suriye Gözlem Grubu'nun açıklamasına göre 321 bin ölüm, 145 bin ise "kayıp" vakası olarak kaydedilmiş bulunuyor. Ölenlerin içinde 96 binin sivillerden olduğu, geri kalanının ise çatışan gruplardan oluştuğu belirtilmektedir. (Frankfurter Allgemeine Zeitung, 14.04.2017)
2 -Bu çalışmada Türkiye'deki Suriyeliler için, yasal-idari bağlamdan bağımsız bir biçimde ve onların hukuki olarak Türkiye'de "mülteci" olmadıklarını bilincinde olarak, durumu sosyolojik olarak da daha ıyi yansıtan bir kavram olarak "mülteci" kavramı kullanılmaktadır. Nisan 2011 sonrasında savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyelileri Türkiye, 1951 Cenevre Anlaşması ve 1967 Protokolündeki "coğrafi çekince" nedeni ile "sığınmacı" ya da "mülteci" olarak değil, "geçici koruma altındakiler" olarak tanımlamaktadır.

81.977'dir. Bu arada bir taraftan çok azalmış olsa da yeni kayıtlama süreci devam ederken, öte taraftan da Ocak 2017'den bu yana kayıtların güncellenmesi çalışması yapılmaktadır. Günde ortalama 250, yılda ortalama 90 bin civarında yeni doğan bebekler ile birlikte doğal artış da devam etmektedir. Temmuz 2017 itibari ile Türkiye'de bulunan Suriyelilerin sayısının 3.2 milyonun üzerinde olduğu açıktır. Suriyeliler ile yoğunlaşan mülteci akınının yarattığı "fırsatı" değerlendirerek özellikle, Afganistan (135.000), Irak (134.000), İran (32.000), Somali (4.000) gibi ülkelerden gelen çok sayıda mültecinin de özellikle son beş yıl içinde Türkiye'ye geldiğini de eklemek gerekiyor. Oysa GİGM'nin verdiği bilgiye göre 2010'da, yani Suriye krizi öncesinde Türkiye'de bulunan toplam mülteci sayısı 40.283'dür. BM verilerine göre 315 bini aşan Suriyeli olmayan mülteci sayısı Suriyelilerin gölgesinde kalmakla birlikte son derece yüksek bir sayıdır. Bu bağlamda Türkiye'de bulunan farklı hukuki statülerdeki mültecilerin sayısının 3,6 milyonu aştığı anlaşılmaktadır. Sadece 3,1 milyonu aşkın Suriyeli Türkiye'nin 79,8 milyon olan nüfusunun % 4'üne, diğer mülteciler de buna ilave edildiğinde (3,6 milyon) ise % 4,5'una denk geldiği görülmektedir. Türkiye'de son 6 yılda artan bu sayı, Türkiye tarihinin hiç karşılaşmadığı, dünya tarihinde de çok ender bir mültecilik olayına dikkat çekmektedir. Türkiye'nin Suriyeli mülteciler konusunda uyguladığı temel politika "açık kapı politikası" ve "acil durum yönetimi" ("geçicilik") olmuştur. Bu politikada, güvenlik amaçlı zaman zaman bazı aksaklıklar yaşansa da açık kapı politikası prensipte sürdürülmüştür. Suriye'den gelen sığınmacı akını özellikle 2014'de olağanüstü yüksek bir seviyede devam etmiştir. Türk hükümetinin, zulüm ve savaştan kaçan insanlar için sınırların açık olduğunu ve öyle kalacağını, gelenlerin Türkiye'deki temel ihtiyaçlarının karşılanacağını ve kimsenin zorla geri gönderilmeyeceği şeklindeki yaklaşımı, uluslararası toplum tarafından da takdirle karşılanmaktadır. Kuşku yok ki, 2011'den bu yana yaşanan Suriyeliler krizi dünyanın ve Türkiye'nin gördüğü en ciddi insani krizlerden birisidir. Bu konuda Türk toplumunun ve devletinin çabası son derece önemlidir. Konuyla doğrudan ilgili olan İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) merkez ve yerel düzey yetkilileri, AFAD, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kızılay, yerel yönetimler ve STK'ların çabaları her türlü takdirin ötesindedir.

---

3 - 2 Şubat 2017 itibari ile ön kayıt altında olan Suriyelilerin sayısı 329.217 kişiydi. Ancak bu sayı, hem yeni kayıtlar hem de ön kayıtlıların geçici korumaya dönüştürülmesi nedeni ile azalma yönünde sürekli değişmektedir.
4 - BM bu sayının en az 315 bin olduğunu ifade ederken, GİGM verilerine göre Türkiye'de 2016 itibari ile 282.318 "uluslararası koruma" altına alınmış yabancı bulunmaktadır. (http://www.goc.gov.tr/icerik3/uluslararasi-koruma_363_378_4712) [Erişim: 10.07.2017]
5 - İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun açıklaması (3 Mart 2017-Ankara)

Bölgede ve Avrupa'daki Suriyeli Mülteciler

Suriye krizinde Türkiye'nin özel bir yeri olduğu ve Türkiye'nin ülkesini terk eden ve komşu ülkelere sığınan 6 milyonu aşkın Suriyelinin en büyük bölümünü, yani en az % 52'sini tek başına konuk ettiği açıktır. Temmuz 2017 itibari ile Türkiye'yi % 16 ile Lübnan (1 milyon bin), % 11 ile Ürdün (661 bin), % 4 ile (Kuzey) Irak (242 bin) ve % 2 ile Mısır (122 bin) takip etmektedir. Suriye'den kaçanların yaklaşık % 15'i (952 bin) AB ülkelerinde, 30 bini ise İsviçre, Norveç, ABD, Kanada gibi diğer ülkelerde yaşamaktadır.

Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler

Türkiye'de % 92'sinden fazlası artık kent mültecilerine dönüşen Suriyelilerin, son beş yıl içinde ülkenin her tarafına yayıldığı görülmektedir. Türkiye'de kayıt altına alınmış en fazla Suriyeli barındıran il, son verilen sayılara göre 520.067 ile İstanbul olmuştur. Ancak, başka ilde kayıtlı olmakla birlikte İstanbul'da yaşayan ya da henüz kayıt altına alınmamış Suriyeliler ile birlikte İstanbul'da yaklaşık olarak 550-600 bin Suriyeli bulunduğu tahmin edilmektedir. İstanbul'u sırası ile Şanlıurfa, Hatay ve Gaziantep izlemektedir.
İllerdeki Suriyeli mülteci nüfusunun il nüfusuna oranına bakıldığında ise Kilis'in ilk sırada yer aldığını görmekteyiz.

TABLO-1: NÜFUSUNA ORANLA SURİYELİ NÜFUSU TÜRKİYE ORTALAMASININ ÜZERİNDEKİ İLLER VE ORANLAR

(Sadece Geçici Koruma Altındakiler)

YER	NÜFUS	Sayısal büyüklük	Nüfusa Oranı %
TÜRKİYE	79.814.871	3.097.390	3,88
KİLİS	130.825	127.175	97,21
HATAY	1.555.165	397.047	25,53
ŞANLIURFA	1.940.627	433.856	22,36
GAZİANTEP	1.974.244	336.929	17,07
MARDİN	796.337	96.062	12,06
OSMANİYE	522.175	46.157	8,84
K.MARAŞ	1.112.634	93.408	8,40
MERSİN	1.773.852	153.976	8,68
ADANA	2.201.670	165.818	7,53
KAYSERİ	1.358.980	62.645	4,61
ADIYAMAN	610.484	27.084	4,44
BURSA	2.901.396	114.498	3,95
KONYA	2.161.303	79.139	3,66
BATMAN	576.899	20.181	3,50
İSTANBUL	14.804.116	495.027	3,34
İZMİR	4.223.545	113.460	2,69
ANKARA	5.346.518	80.279	1,50

* Geçici Koruma dışında kalan Suriyelilerin de hesaplamalara eklenmesi halinde oranlar % 5 ile % 20 arasında artabilmektedir. Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) [http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik] Erişim: 27.07.2017.

İstanbul'daki Suriyeli Mülteciler

Türkiye'nin 14.804.116 ile en fazla nüfusu barındıran ili olan İstanbul, en fazla mültecinin de yaşadığı kenttir. İstanbul'da 21 Temmuz 2017 itibari ile geçici koruma altına alınmış ya da ön kayıtları yapılmış toplam 520.067 Suriyeli bulunmaktadır. İstanbul'daki mülteci sayınının nüfusa oranına bakıldığında, sayısal olarak en yüksek sayıya sahip olsa da oransal olarak İstanbul'daki mültecilerin Türkiye ortalamasının (% 4) altında yani % 3,51'de kaldığı görülmektedir. Ancak hem ön kayıtlılar ve kayıt altına alınmamış Suriyeliler, hem diğer ülkelerden gelen mülteciler ve hem de ikamet yeri başka bir il görünse de İstanbul'da yaşayanlar dikkate alındığında, bu oranının Türkiye ortalamasına yakın olduğu tahmin edilebilir. İstanbul'da yerel yöneticiler Suriyeli mülteci sayısını en az 600 bin, diğer mülteciler eklendiğinde ise 1 milyon olduğunu tahmin etmektedirler.
Suriyeli ve diğer mültecilerin İstanbul'daki 39 ilçeye dağılımında çok büyük farklılık bulunmaktadır. Bu da mültecilere yönelik durum, algı ve hizmetleri doğrudan etkilemektedir. Tablo 3'de de görüleceği üzere, İstanbul'un bir ilçesinde sayı 166 iken, bir diğerindeki 38 bini aşmaktadır. İlçe nüfuslarına oransal olarak da farklılıklar çarpıcı şekilde gözlenmektedir. Bazı ilçelerde binde 14 civarında sayılar söz konusu iken, bazı ilçelerde Suriyelilerin nüfusa oranının % 9'a ulaştığı gözlenmektedir.

İstanbul'un ilçelerinin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri ile bu ilçelerde bulunan mülteciler arasında (Başakşehir istisnası dışında) genelde ters bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Yani Suriyeliler ve diğer mülteciler genelde daha yoksul semtlerde yaşamaktadır. Bunun hem yaşanılan bölgedeki kira, gıda ve ulaşım maliyetinin düşük olması; hem de genelde yoksul bölge insanın ("yoksul yoksulun derinden anlar" şiarı ile) mültecilerle dayanışmaya daha açık olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

TABLO-3: İSTANBUL İLÇELERİNDE SURİYELİ MÜLTECİ SAYISI (SAYISAL VE ORANSAL BÜYÜKLÜK SIRALAMASI) (Temmuz 2017) (* Anadolu Yakası)

İLÇE (*Anadolu Yakası)	İLÇE NÜFUSU	SURİYELİ GK SAYISI	SAYISAL SIRALAMA	SURİYELİ-GK'NIN NÜFUSA ORANI	ORANSAL SIRALAMA	Gelişmişlik sıralaması
KÜÇÜKÇEKMECE	766.609	38.278	1	5,02	8	27
BAĞCILAR	751.510	37.643	2	4,97	9	37
SULTANGAZİ	525.090	31.426	3	6,02	6	38
FATİH	417.285	30.747	4	7,33	4	15
ESENYURT	795.010	29.177	5	3,92	15	35
BAŞAKŞEHİR	369.810	26.424	6	7,48	3	6
ZEYTİNBURNU	287.897	25.000	7	8,63	1	25
ESENLER	457.231	22.678	8	4,93	10	34
SULTANBEYLİ*	324.709	22.396	9	6,89	5	39
AVCILAR	430.770	19.554	10	4,59	12	20
ARNAVUTKÖY	247.507	17.838	11	7,55	2	17
BAHÇELİEVLER	598.097	17.710	12	2,94	19	16
GAZİOSMANPAŞA	499.766	17.709	13	3,53	16	30
ŞİŞLİ	272.803	15.269	14	5,57	7	1
ÜMRANİYE*	694.158	14.858	15	2,15	23	18
KAĞITHANE	439.685	14.216	16	3,24	18	33
GÜNGÖREN	298.509	12.727	17	4,21	13	23
SANCAKTEPE*	377.047	12.072	18	3,41	17	36
BEYOĞLU	238.762	11.841	19	4,88	11	26
BAYRAMPAŞA	273.148	11.004	20	4,04	14	21
EYÜP	377.650	10.779	21	2,87	20	14
BEYLİKDÜZÜ	297.420	6.728	22	2,40	21	2
BÜYÜKÇEKMECE	237.185	5.555	23	2,40	21	5
PENDİK*	691.681	4.951	24	0,72	30	29
TUZLA*	242.232	2.794	25	1,19	25	28
SİLİVRİ	170.523	2.375	26	1,43	23	9
ÇEKMEKÖY*	239.611	2.309	27	0,99	27	19
MALTEPE*	490.151	2.230	28	0,45	34	31
BAKIRKÖY	222.437	2.191	29	0,98	28	3
ÜSKÜDAR*	535.537	1.987	30	0,36	35	13
BEYKOZ*	250.410	1.947	31	0,77	29	24
KARTAL*	459.298	1.773	32	0,38	36	22
SARIYER	342.753	1.754	33	0,50	32	4
ATAŞEHİR*	422.513	1.436	34	0,03	39	32
KADIKÖY*	452.302	650	35	0,13	37	10
ÇATALCA	68.935	428	36	0,63	31	12
BEŞİKTAŞ	189.356	277	37	0,14	38	8
ADALAR*	14.478	167	38	1,06	26	11
ŞİLE*	34.241	166	39	0,49	33	7
TOPLAM (GK)	**14.804.116**	495.027		3,34		
TOPLAM (GK+ÖK)	**14.804.116**	520.067		3,51		

Kaynak: Nüfus sayıları TÜİK 31.12.2016 / Suriyeli sayıları: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü - İstanbul Göç İl Müdürlüğü

GRAFİK-1:
İstanbul İlçeleri Arasında Yaşam Kalitesi Sonuç Değerleri ve Bu Değeri Oluşturan Objektif-Subjektif Verilerin Oransal Dağılımı, 2016 (%)
Kaynak: İBB Şehir Planlama Müdürlüğü, Kentsel Yaşam Kalitesi İndeksi

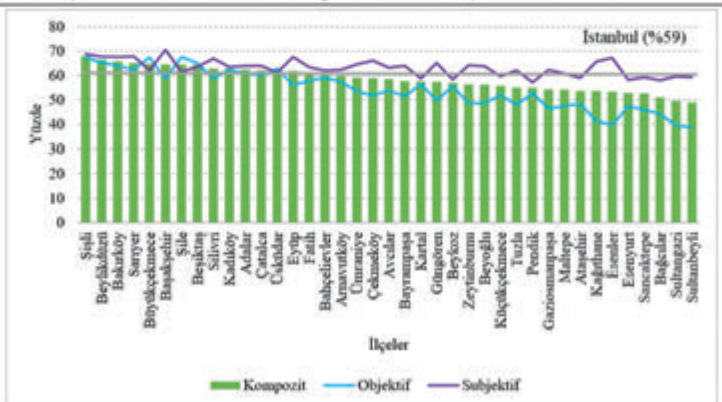

GRAFİK 2
İstanbul İlçelerinde Suriyeli Mültecilerin Yoğunluğu Haritası (2016)
Kaynak: İBB Şehir Planlama Müdürlüğü

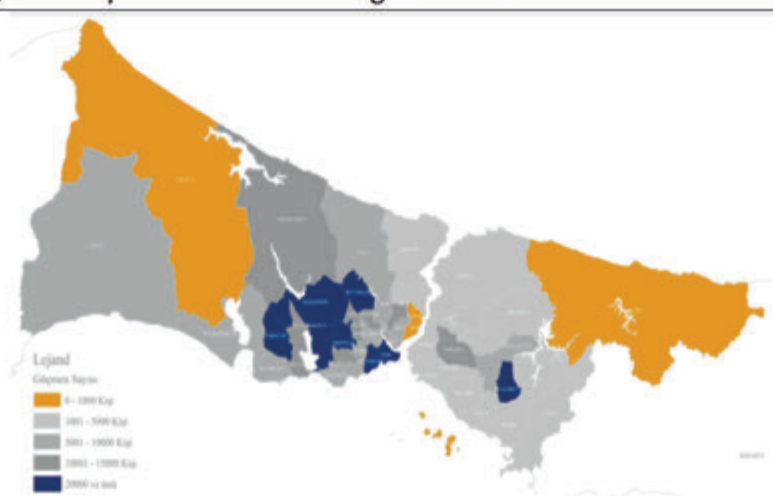

Sultanbeyli'deki Suriyeli Mülteciler

31 Aralık 1987'de belediye, 1992 yılında ise ilçe olan Sultanbeyli, İstanbul'un 39 ilçesinden birisidir. Anadolu yakasında bulunan, 15 mahallesinde 324.709 nüfusu olan Sultanbeyli, İstanbul'un 39 ilçesi içinde nüfus büyüklüğü itibari ile 14. sırada gelmektedir.

TABLO-4: SULTANBEYLİ'DE NÜFUSUN GELİŞİMİ VE NÜFUSUN MAHALLELERE DAĞILIMI[6]

MAHALLE ADI	TOPLAM
ABDURRAHMANGAZİ	28825
ADİL	17327
AHMET YESEVİ	29268
AKŞEMSETTİN	12549
BATTALGAZİ	31693
FATİH	21677
HAMİDİYE	27155
HASANPAŞA	17290
MECİDİYE	22949
MEHMET AKİF	27465
MİMAR SİNAN	17299
NECİP FAZIL	15729
ORHANGAZİ	15640
TURGUT REİS	20265
YAVUZ SELİM	19578
G. TOPLAM	324709

Sultanbeyli ilçesi 2012'den bu yana, İstanbul'a gelen Suriyeli mültecilerin en çok ilgi gösterdikleri ilçelerden birisi haline gelmiştir. İçişleri Bakanlığı verilerine göre Sultanbeyli ilçesinde 5 Haziran 2017 itibariyle 22.396 Suriyeli bulunmaktadır.

Sultanbeyli, kendi nüfusuna göre % 6,89 (22.396) mülteci nüfus barındırmaktadır. Bu sayı ile İstanbul'un 39 ilçesi içinde 9. En fazla mülteci barındıran, oransal olarak ise 5. sıradaki ilçe konumundadır. İstanbul ortalamasının iki katı kadar mülteci barındıran Sultanbeyli, Anadolu yakasında en fazla mülteci bulunan ilçedir.

Sultanbeyli'ye 2013'den itibaren gelmeye başlayan Suriyelilerin sayısal artışı asıl olarak 2014 ve 2015'de gerçekleşmiştir. Sultanbeyli'de 2017 itibari ile bulunan Suriyeli mülteci nüfusunun % 6'sı 2013'de, % 42'si 2014'de, % 35'i 2015'de ve % 17'si 2016'da Sultanbeyli'ye gelmiştir. 2017'de Sultanbeyli'ye gelen Suriyeli sayısı 727 kişi olmuştur. Sultanbeyli ilçesinde kayıt altına alınan Suriyelilerin % 82'si doğrudan Sultanbeyli'de ilk kayıtlarını yaptırmıştır.

6 - Sultanbeyli Nüfusunda farklı kaynaklardan ve farklı zaman aralıklarında alınan veriler nedeni ile bazı mikro farklılıklar oluşabilmektedir.

GRAFİK-3: SULTANBEYLİ VE SURİYELİLER

SURİYELİLER İLÇEMİZE 2013 YILINDA GELMEYE BAŞLAMIŞTIR.

YILLAR	KİŞİ SAYISI	ORAN
2013	1.183	%6
2014	8.553	%42
2015	7.134	%35
2016	3.341	%17
TOPLAM	20.192	%100

MÜLTECİLER SULTANBEYLİ'YE EN ÇOK SURİYE'DEN DİREKT İLTİCA ETMİŞTİR.

GELDİĞİ YER	KİŞİ SAYISI	ORAN
Suriye	16.523	%82
Türkiye İl	2.557	%13
İstanbul İlçe	471	%2
Kamp	180	%1
Diğer	461	%2
TOPLAM	20.192	%100

Sultanbeyli'deki Suriyelilerin demografik özelliklerine bakıldığında, mültecilerin % 47'si 18 yaş altı iken, % 53'ü 18 yaş üstü kişilerden oluştuğu görülmektedir. Sultanbeyli'deki Suriyeli nüfus içinde % 53 Erkek, % 47 Kadın nüfusu ve yine % 85'in Halep'ten geliyor olması da dikkat çekici diğer verilerdir. Sultanbeyli'de toplam Suriyeli hane/aile sayısı 3.897 olarak tespit edilmiştir. Ailelerin ortalama nüfus büyüklüğü ise 5.18'dir. Sultanbeyli'deki Suriyeliler içinde 522, yani toplam mülteci nüfus için % 2,5 oranında da engelli bulunmaktadır.

GRAFİK-4: SULTANBEYLİ'DEKİ SURİYELİLERİN YAŞ VE CİNSİYET DAĞILIMI

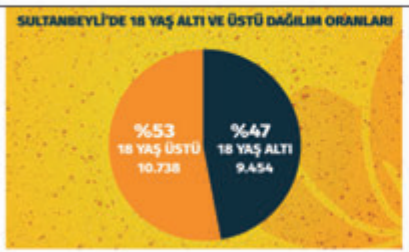

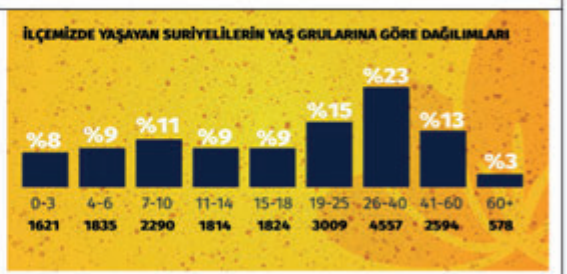

SURİYELİ AİLELERİN ORTALAMA KİŞİ SAYISI

Toplam Aile Sayısı	3.897
Toplam Kişi sayısı	20.192
Ortalama	5,18

İLÇEMİZDE 522 ENGELLİ MÜLTECİ BULUNMAKTADIR

ENGEL TÜRÜ	SAYI
FİZİKSEL	183
GÖRME	51
İŞİTME	39
KONUŞMA	37
ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ	40
GELİŞİMSEL BOZUKLUK	33
ZİHİNSEL	61
VAR FAKAT BİLİNMİYOR	78

Sultanbeyli'de Mayıs 2017 itibari ile 2530 Suriyeli öğrenci eğitim öğretim hizmeti almaktadır. Bu öğrencilerden % 65'i yani 1590'ı Yıldırım Beyazıt İlkokulu ve Aydos Ortaokulu'nda oluşturulan Geçici Eğitim Merkezlerinde, % 35'i yani 855'i ise devlet okulları bünyesinde eğitim öğretim hizmeti almaktadır. Liselerde de 55 Suriyeli öğrenci eğitim almaktadır. Sultanbeyli'de bulunan 6-17 yaş arası zorunlu eğitim çağındaki çocukların sayısının 5853, eğitime ulaşanların sayınının ise 2530 olduğu dikkate alınırsa, çocukların % 43 civarındakinin eğitime erişim içinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak Suriyeliler bakımından Türkiye genelinde de yaşandığı üzere, "4+4+4" olarak tanımlanan 3 kademeli Türk eğitim sisteminin içinde önemli farklılıklar ortaya çıkmaktadır. İlk 4'e katılım en yüksek seviyedeyken, bu son dönemde dramatik olarak düşmektedir.

Tablo: 5 Sultanbeyli'de Öğrenim Gören Öğrencilerin Dağılımı ve Sayıları (K: Kız / E: Erkek) (Temmuz 2017)

	Geçici Eğitim Merkezi (GEM)				Devlet Okulları		TOPLAM	
	Yıldırım Beyazıt – Muhabbet Köprüsü GEM		Aydos GEM					
İLKOKUL 1-4	500		556		735		1791	
	K: 300	E: 200	K: 300	E:256	K: 349	E: 386	K:949	E: 842
ORTAOKUL 5-8	350		184		150		684	
	K: 200	E:150	K: 105	E: 79	K: 70	E: 80	K: 375	E: 385
Lise 9-12					55		55	
	K:	E:	K:	E:	K: 35	E: 20	K: 35	E: 20
TOPLAM	850		740		940		2530	

Sultanbeyli'deki Suriyelilerin demografik özelliklerine bakıldığında, mültecilerin % 47'si 18 yaş altı iken, % 53'ü 18 yaş üstü kişilerden oluştuğu görülmektedir. Sultanbeyli'deki Suriyeli nüfus içinde % 53 Erkek, % 47 Kadın nüfusu ve yine % 85'in Halep'ten geliyor olması da dikkat çekici diğer verilerdir. Sultanbeyli'de toplam Suriyeli hane/aile sayısı 3.897 olarak tespit edilmiştir. Ailelerin ortalama nüfus büyüklüğü ise 5.18'dir. Sultanbeyli'deki Suriyeliler içinde 522, yani toplam mülteci nüfus için % 2,5 oranında da engelli bulunmaktadır.

TABLO-6: SULTANBEYLİ'DEKİ SURİYELİLERİN MAHALLE BAZLI DAĞILIMI

MAHALLE BAZLI--SURİYELİ/TOPLAM NUFUSA ORANI

MAHALLE	ERKEK	KADIN	TOPLAM
ABDURRAHMANGAZİ	5%	5%	4,74%
ADİL	3%	3%	2,76%
AHMET YESEVİ	6%	6%	5,67%
AKŞEMSETTİN	7%	7%	6,55%
BATTALGAZİ	6%	6%	6,42%
FATİH	10%	9%	9,70%
HAMİDİYE	7%	7%	6,80%
HASANPAŞA	5%	5%	5,46%
MECİDİYE	9%	8%	8,22%
MEHMET AKİF	8%	8%	8,30%
MİMAR SİNAN	6%	7%	6,54%
NECİP FAZIL MAH	6%	6%	5,93%
ORHANGAZİ	7%	6%	6,23%
TURGUT REİS	7%	7%	6,93%
YAVUZ SELİM	5%	5%	5,11%
GENEL TOPLAM	7%	6%	6,45%

Sultanbeyli'deki Suriyeli mültecilerin eğitim durumları, Türkiye'deki Suriyelilerin eğitim durumundan daha iyi görünmektedir. Tabloda da görüleceği üzere, Türkiye'de ortalamada % 33,3 iken , Sultanbeyli'de "okur-yazar olmayan"ların oranı % 15, üniversite-yüksekokul öğrencisi ya da mezunları ise % 5 civarındadır. Kuşku yok ki Suriyelilerin genel ortalamaları, Türkiye'nin ortalamalarının oldukça gerisinde kalmaktadır. Eğitim seviyesinde düşüklük, doğal olarak mesleki yetkinliklerin de sınırlı kalmasına neden olmaktadır.

GRAFİK-5: SULTANBEYLİ'DEKİ SURİYELİLERİN EĞİTİM VE MESLEK DURUMLARI

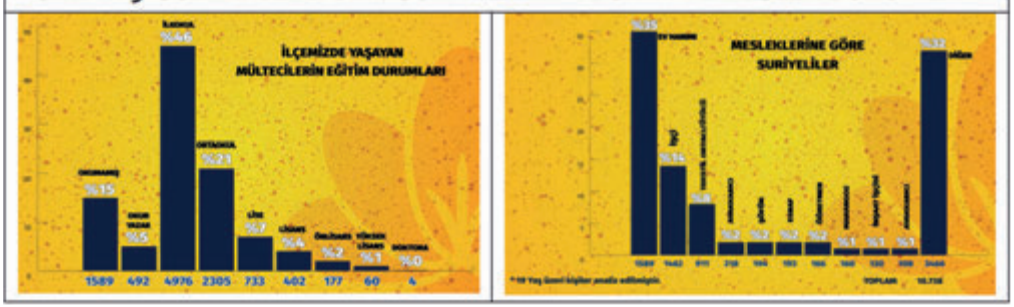

Nisan 2017 itibari ile TUİK verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları içinde aktif çalışma yaşındaki kişilerin işgücüne katılma oranı % 52,7 olarak gerçekleşmiştir. Suriyeli mültecilerin çalışma durumlarına bakıldığında, çalışan nüfus oranı % 38 civarında görünmektedir. Bunun son derece yüksek bir oran olduğu açıktır. Bu çalışan grubun elde ettikleri gelirlere bakıldığında ise (2015 araştırması itibari ile) ortalama hane halkı gelirin 1.207 TL, çalışan başına gelirin ise ortalama 858 TL olduğu anlaşılmaktadır. Suriyelilerin % 76'sının aylık geliri 1.500 TL'nin, % 33'ünün ise 900 TL'nin altında görünmektedir.

GRAFİK-6: SULTANBEYLİ'DEKİ SURİYELİLERİN ÇALIŞMA VE GELİR DURUMU

SURİYELİ KİŞİLERİN ÇALIŞMA DURUMU

ÇALIŞMA (17-66)	KİŞİ SAYISI	ORAN
EVET	7.632	%38
HAYIR	11.593	%57
CEVAP YOK	597	%5
TOPLAM	20.192	

MÜLTECİLERİN GELİR DAĞILIMLARI

GELİR MİKTARI	KİŞİ SAYISI	ORAN
2.501 TL ve üzeri	606	%3
1.501-2.500	4.240	%21
901-1.500 TL	8.683	%43
501-900 TL	5.048	%25
500 TL ve altı	1.615	%8

7 - T.C. Kalkınma Bakanlığı (2016) Türkiye'deki Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik 2016-2018 Dönemini Kapsayan Birinci Aşama İhtiyaç Analizi, s.7.

8 - http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=24629

I. SURİYELİ MÜLTECİLER KONUSUNDA SULTANBEYLİ BELEDİYESİ-MÜLTECİLER DERNEĞİ TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR VE SUKOM VERİLERİ

İstanbul da 7 Temmuz 2017 resmi kayıt verilerine göre toplamda 515.176 Suriyeli nüfus bulunmaktadır. İçişleri Bakanlığı verilerine göre Sultanbeyli'de ikamet edenlerin sayısı ise 22.396'dır. Sultanbeyli ilçesinin 2016 itibariyle Nüfusu 324 bin 709'dur. Sultanbeyli'deki Suriyeliler yerel nüfusun % 6,89'une ulaşmıştır. Sultanbeyli'deki her 100 kişiden neredeyse 7'si Suriyeli mültecilerden oluşmaktadır.

Suriyeli mültecilerle ilgili başlangıçta var olan karmaşa, emniyet sistemine kayıtta yaşanan yığılma, mültecilerin sayılarının her geçen gün artması ve ihtiyaçlarıyla ilgili nereye başvurulacağına dair belirsizlik Sultanbeyli'de mülteciler konusunda tüm sorunlara adım adım temas eden organize bir yapının oluşturulması gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

Geçici önlemlerle çözülemeyecek boyutta olan Suriyeli mülteciler meselesine ciddi adımlar atmak ve mültecilere asgari desteklerin verileceği ortamları üreterek onlardan kaynaklanan ve Sultanbeylileri etkileyen sorunları minimuma indirmek çalışmaların ana hedefini oluşturmaktadır.

Suriyeli mültecilere yönelik Sultanbeyli ilçesinde daha verimli ve noktasal bir çalışma yapabilmek ve yardım hizmetlerinin daha geniş bir tabana yayılmasını sağlamak için kamu kurum ve kuruluşları ile STK'ların ortak değer üretebileceği "Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği" hayata geçirilmiştir. Sultanbeyli Belediyesi ilçede kamu kurumları, STK'lar, Üniversiteler ve gönüllüler ile ortak çalışmakta mültecilere yönelik çalışmalarda var olan kıt kaynakları etkin kullanarak insani yardım çalışmalarını koordine etmektedir. Belediye, koordinasyonu web tabanlı yazılım oluşturarak tüm mültecilerin demografik verilerini kayıt altına alarak sağlamaktadır.

2013'den itibaren Sultanbeyli ilçesine gelmiş olan Suriyelilerin yaşam koşullarını iyileştirmek, yaşadıkları zorlukları gidermek ve insani olarak en temel ihtiyaçlarına cevap verebilmek için Sultanbeyli ölçeğinde tüm sorunlara adım adım temas eden organize bir yapının oluşturulması için gayret sarf edilmektedir. Aşağıda Sultanbeyli Belediyesi ile Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (SB&MSYDD) işbirliğinde mülteciler ve Sultanbeylililer için gerçekleştirilen faaliyetler özetle sunulmaktadır.

9 - T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü: http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik (Erişim 10.07.2017)

A. Sultanbeyli Mülteciler Toplum Merkezi

Sultanbeyli Belediyesi, ilçede Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarını harekete geçirmiştir. Suriyeli mültecilere yönelik hizmetlerin etkin ve verimli olarak sağlanabilmesi için oluşturulan "Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği" üzerinden Dünya Açlıkla Mücadele Vakfı (Welthungerhilfe) ve GIZ'in destekleriyle proje faaliyetleri başlatılmış ve bu faaliyetler ile birlikte "Çok Amaçlı Mülteciler Toplum Merkezi" sadece ilçenin değil İstanbul'un ve Türkiye'nin önemli Mülteci Merkezi haline gelmiştir.

Şekil 1: Sultanbeyli Çok Amaçlı Mülteciler Toplum Merkezi

Toplum merkezi, koruma kapsamındaki Suriyelilere bütüncül bir yapı oluşturmak amacıyla kuruldu. Bu hedefle İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü Anadolu Yakası Koordinasyon Biriminin toplum merkezinde bulunması, eğitim, sağlık, hukuk, insani yardım, istihdam, sosyal hizmet, rehberlik ve psikolojik destek, rehabilitasyon ve fizik tedavi, barınma, bireysel ve grup terapisi gibi alanlarda çeşitli yardım kuruluşlarıyla iş birliğinde olarak Suriyelilere bütüncül bir yapı oluşturdu.
Toplum merkezinin bütüncül bir yapıya kavuşmasını sağlayan kurum ve kuruluşlar şunlardır:
Ulusal Destekçiler: Sultanbeyli Belediyesi, Sultanbeyli Kaymakamlığı, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İlçe Halk Eğitim Müdürlüğü, İlçe Emniyet Müdürlüğü, İlçe Müftülüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Hizmet Merkezi, Mavi Hilal, Hüdayi Vakfı, Kızılay, Maya Vakfı, Yuva Derneği, Beşir Derneği, İKGV ve ASAM.
Uluslararası Destekçiler: Welthungerhilfe, GIZ, SEQUA, ECHO, UNITED WORK, UNCHR ve HANAN.

B. Toplum Merkezinde Yapılan Faaliyetler:

1. Sultanbeyli Mülteciler Sağlık Merkezi

Sağlık merkezinde dâhiliye, çocuk, kardiyoloji, ortopedi, göz, KBB, diş, deri, nöroloji ve kadın hastalıkları olmak üzere 10 poliklinikte 15 doktor, 2 hemşire, 2 laborant olmak üzere toplamda 19 Suriyeli sağlık çalışanı hizmet ermektedir. Sağlık merkezinde laboratuvar alanı ve ilaç deposu bulunmaktadır.
Günlük ortalama 350-400 hasta sağlık hizmetlerinden faydalanmaktadır.

Foto 1: Mülteciler Sağlık Merkezi

Foto 2: Mülteciler Sağlık Merkezi Laboratuvarı

2. Sultanbeyli Mülteciler Rehabilitasyon Merkezi

Fiziksel engelli ve psikoloji desteğe ihtiyaç duyan yararlanıcıların tedavi edilmesi amacıyla 3 fizyoterapist, 2 psikolog, 3 sosyal çalışmacıdan oluşan ekiple rehabilitasyon merkezi projesi uygulanmaktadır. Bu proje ile birlikte medikal malzeme, ortez (tekerlekli sandalye) ve protez ihtiyacı olan engellilere de destek verilmektedir.

Rehabilitasyon Merkezinde uygulanan iş süreci aşağıdaki gibidir.
- Engellilerin ve ailelerinin tespiti,
- Yararlanıcılara engellilik hakkında temel tanımlama ve eğitim verilmesi.
- Teknik destek değerlendirmesi sağlanması ve takip sisteminin uygulanması
- Bireysel ve grup terapi uygulanması
- Hem fizyoterapistlerin hem psikologların kapsamlı rehabilitasyon sisteminde yer alması
- Eğer gerekliyse Protez& Ortez hizmetinin sunulması
- Vakanın durumuna göre hastanelere yönlendirme yapılması ya da Rehabilitasyon Merkezi'nde tedaviye alınması

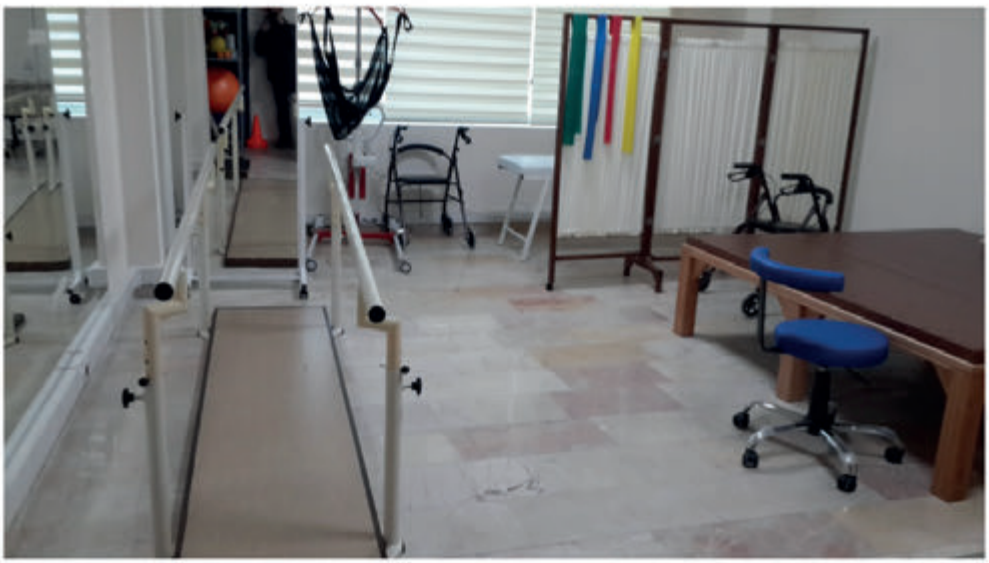

Foto 3: Mülteciler Rehabilitasyon Merkezi Fizik Tedavi Alanı

TABLO-7: SULTANBEYLİ'DEKİ REHABİLİTASYON VE PSİKO SOSYAL DESTEK ÜNİTELERİNİN FAALİYETLERİ	
Rehab Birimi ile ilişkili yararlanıcı	406
Toplam Seans Sayısı	1005
Psiko-Sosyal Destek Alan Yararlanıcı Sayısı	146
Dağıtılan yardımcı cihazlar:	Tekerlekli sandalye (14 adet) ve diğer cihazlar toplamı : 30 (Ayarlanabilir baston; Üç ayaklı baston; Kanedyen değneği; Serebral parsi köşe sandalyesi; Sünger yumuşak top; Theraband; AFO sağ-sol)

3. Sultanbeyli Mülteciler Türkçe Eğitim ve Atölyeler Merkezi

Mülteciler Türkçe Eğitimi, Mesleki Eğitim ve Hobi Atölyeleri Merkezinde Suriyeli yetişkinlere Türkçe eğitimi, mesleki eğitim ve hobi atölye çalışmaları düzenlenmektedir. Türkçe kurslarında A1 seviyesinden B2 seviyesine kadar eğitim verilmektedir. Türkçe eğitiminde Koruma kapsamındaki Suriyelilerin günlük hayatta ihtiyaç duyduğu dil ediniminin kazandırılması, sosyal iletişim kurabilmesi ve toplumsal uyuma hazır hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda yaklaşık 460 Suriyeliye Türkçe eğitimi verildi. şu anda da yaklaşık 250 öğrenci farklı seviyelerde (A1, A2, B1 ve B2) Türkçe eğitimi almaktadır.

Foto-4: Mültecilere Yönelik Dikiş Kursu

Mesleki eğitim kurslarında koruma kapsamındaki Suriyeli yetişkinlere yedi farklı alanda eğitimler verilmektedir. TAMEB ve Sequa vakfının destekleriyle gerçekleştirilen İnşaat eğitimleri kapsamında Türk ve Suriyeli 40 öğrenci eğitim almaktadır. Aynı zamanda meslek kazandırmaya yönelik Terzilik, bilgisayar programcılığı, aşçılık ve bayan kuaförlüğü kursları verilmektedir.
Koruma kapsamındaki Suriyeli yetişkinlere gerek sosyal uyum gerekse de sosyalleşmeleri amacıyla hobi kursları kapsamında Müzik, el sanatları kursları verilmektedir.

4. Sultanbeyli Mülteciler Anaokulu

Toplum Merkeziyle bütünleşik yapıda yer alan ve 55 Suriyeli öğrencinin faydalandığı Mülteciler Anaokulunda okul öncesi yaştaki çocuklar için hizmet vermektedir. Ayrıca "Çocuk Dostu Alan"da da günde ortalama 100 çocuğa destek verilmektedir.
Sultanbeyli Mülteciler Anaokulu, toplum merkezinin çatısı altında koruma kapsamındaki Suriyeli 3-6 yaş arasındaki çocuklara eğitim vermek amacıyla kuruldu. 55 öğrencinin faydalandığı anaokulu, 2017 Haziran ayında ilk mezunlarını verdi. Anaokulu ile birlikte toplum merkezi faydalanıcılarının ihtiyaçlarını giderirken çocuklarını güvenle bırakabilecekleri çocuk dostu alan oluşturuldu. Günde ortalama 100 çocuk, bu alanı kullanmaktadır.

Foto 5: Mülteciler Anaokulu Dış Mekan

Foto 6: Mülteciler Anaokulu İç Mekan

SB&MSYDD ortaklığında gelişen "Sultanbeyli Mülteciler Anaokulu" Temmuz ayında ilk mezunlarını vermiştir.

5. Sultanbeyli Mülteciler Geçici Eğitim Merkezleri

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğümüzün yönetiminde, Belediyemizin ve STK'larımızın desteği ile kurulan 3 Adet Geçici Eğitim Merkezi kurulmuştur. Toplam 1.582 Suriyeli öğrenci 2. Sınıftan 8. sınıfa kadar bu eğitim merkezlerinde eğitim görmektedir.

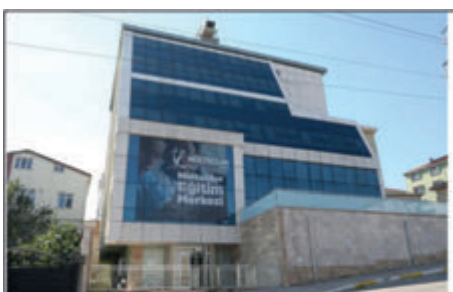

Foto 8: Mülteciler Geçici Eğitim Merkezi

Foto 9: Eğitim Merkezi 4/A Sınıfı

Foto-10: Sulyanbeyli- Yıldırım Beyazıt İlköğretim Okulu (GEM)

6. Mesleki Eğitim Kursları

Mülteciler Toplum Merkezinde TOGEMDER ile beraber aşağıdaki kursları düzenlemekteyiz.

- Kuaförlük
- Aşçılık
- Bilgisayar
- Terzilik
- Tıbbi Sekreterlik
- Hasta Bakıcılığı
- Türkçe Dil Kursu
- Müzik

7. Geçici Misafirhane

Dışarıda kalan, gidecek yeri olmayan mülteci aileler ve kişilerin geçici olarak barınabilecekleri misafirhanede, belli süre kalan ailelere kiralık ev bulunarak destek olunmaktadır.
Bugüne kadar misafirnade 50 aile ve 215 suriyeli geçici süre ile barınmalarına destek sağlanmıştır.

Foto 11: Mülteciler Misafirhanesi

8. Dezavantajlı Mülteci Kadın Ve Çocuklara Yönelik Konuk Evleri

Yalnız yaşayan sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı mülteci kadınlara kadın konuk evleri açılarak çocuklarıyla beraber sürekli barınma imkanı sunulmaktadır. Kira, fatura ve geçim giderleri karşılanmaktadır. Sosyal uyum ve eğitim çalışmaları yapılmaktadır. Kadın Konuk evinde kalanların çocukları için kreş ve anaokulu hizmetleri sunulmaktadır. Şuan ilçede 8 kadın konuk evinde 15 kadın 23 çocuğa destek sağlanmaktadır. Sosyal uyum ve eğitim çalışmaları yapılmaktadır. Bugüne kadar 68 kadın ve 104 çocuk konuk evlerinden faydalanmıştır.

Foto 12: Konuk evlerinden görüntü

9. Mültecilere Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalar

Suriyeli mülteciler ile Türk vatandaşlar arasında **sosyal uyumun** güçlendirilmesi için etkinlikler düzenlenmektedir.

Foto-13. Türkçe Şöleni

Foto 14: Mülteci ve Türk Çocukların Etkinliği

Suriyeli mülteciler ile Türk vatandaşlar arasında sosyal uyumun güçlendirilmesi için farklı niteliklerde etkinlikler düzenlenmektedir. Bu etkinlikler arasında İlahi Koro, Uçurtma Atölyesi, Tiyatro, Spor, Doğa Şenlikleri, Sergiler, Anne Çocuk Etkinliği, El Sanatları, Kolaj/Mask Boyama, Zeka Oyunları, Geziler, Piknikler, Sinema yer almaktadır. Burada sürdürülen etkinliklerin temel amacı, Sultanbeyli'de yaşayan Suriyeli ve Türkler arasındaki gerginlikleri azaltmak, olası önyargıların önüne geçmek ve ortak mekanı paylaşan iki topluluk arasındaki sosyal uyumu desteklemektir.
Etkinliklerin bazıları farklı gruplarla tek seferlik olmak üzere gerçekleştirilirken, bazıları ise belirli bir süreci kapsayan düzenli tekrar eden etkinliklerdir.
Etkinlikler çocuk ve yetişkin yaş grupları için planlanmakta olup bazı etkinliklerde aileler ve yahut anne-çocuk grupları bir araya getirilmektedir.
Sadece Suriyelilerin dahil olduğu etkinliklerde savaşın travmatik etkilerini azaltmak, sanatın, sporun rehabilite edici yönünden faydalanmak amaçlanırken, Türklerle bir araya gelinen etkinliklerde ise direkt olarak sosyal uyumun desteklenmesi için çalışılmaktadır.

Tablo-8: Sosyal Kültürel Etkinlikler / Yararlanıcı Dağılımı	
Etkinliklerde Toplam Ulaşılan Kişi	4204
Ulaşılan Kadın	2147
Ulaşılan Erkek	2060
Ulaşılan Suriyeli	3637
Ulaşılan Türk	567

Grafik-7

Grafik-8

Suriyeli ve Türk yararlanıcı arasındaki oran farkının belirgin olması, ilk aşamada gerçekleştirilen etkinlilerin savaşın travmatik etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik olarak Suriyelilere yönelik rehabilite edici etkinliklere ağırlık verilmesinden ileri gelmektedir. İlerleyen aşamalarda sosyal uyuma yönelik olarak daha fazla Türk'e ulaşılmaya çalışılacaktır.

3. Gerçekleşen Sosyal Kültürel Etkinlikler ve Aktiviteler

Sultanbeyli'de Belediye ve Mülteciler Derneği işbirliğinde çocuk ve yetişkin yaş grupları ile gerçekleştirilen sosyal kültürel etkinlikler şu şekilde sıralanabilir:

Müzik Etkinlikleri
- Konserler
- Enstrüman Kursları
- Koro Eğitimleri

Sinema Etkinlikleri
- Film İzleme

Spor Faaliyetleri
- Salon Sporları
- Beyin Sporları
- Doğa Yürüyüşleri

Tiyatro Etkinlikleri

Atölyeler
- Sanat/El Sanatları Atölyesi (Çocuklar)
- Sanat/El Sanatları Atölyesi (Yetişkinler)
- Seramik Atölyesi
- Uçurtma Atölyesi
- Mucitler Atölyesi

Geziler
- Vialand Gezisi
- Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi
- Piknik ve Treking
- Sergiler

Özel Gün Etkinlikleri
- 23 Nisan
- Anneler Günü
- Karne Günü Etkinliği
- Dünya Mülteciler Günü Etkinliği

Festivaller
- NGBB Doğa Şenliği
- Şiir Festivali
- Toplu Yemekler

10. Sosyal Medya ve Görünürlük Çalışmaları (www.multeciler.org.tr)

Mülteciler Derneği hakkında bilgi ve belgelerin bulunduğu, projeler ve faaliyetler hakkında yazılı ve görsel açıklamaların yer aldığı, haber, resim, video gibi içeriklerin yayınlandığı Mülteciler Derneği internet sitesi tarafından yayınlanmaktadır. İnternet sitesi, güncel ve güvenilir bir yazılım alt yapısı ile kodlanmış ve tüm cihazlarla uyumlu modern bir tasarıma sahip olmuştur. Bununla birlikte kurumsal kimlik çalışmalarına ağırlık verilmiş, logo yenilenmiş, sosyal medya hesapları kurulmuş, kartvizit, yaka kartı, afişler ve mail imzaları hazırlanmıştır.
Mülteciler Derneği için Facebook, Twitter, instagram, Google Plus, Youtube ve Linkedin sosyal medya hesapları açılmıştır. Bu hesaplar üzerinden derneğin faaliyetleri ile ilgili bilgilendirici mesajlar gönderilmektedir. Paylaşılan içerikler Türkçe, Arapça, İngilizce ve Almanca olarak 4 dilde yayınlanmaktadır.

11. Hukuki Destek

Hukuki Destek Masası' nda hukuki konularda (yabancı hukuku, iş hukuku, ceza hukuku, aile hukuku vs..) başvuru yapan mültecilere danışmanlık ve gerekli durumlarda dava takipleri yapılmaktadır.
Hukuki Destek masasına çeşitli konularda danışmak üzere 1828 kişi başvurmuştur. 153 danışanın dava süreçleri takip edilmektedir. Diğerlerine ise Türk Hukuku konusunda gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Danışılan konular arasında 1. sırayı Aile Hukuku 2. (Sırada) Ceza Hukuku almaktadır.

12. İstihdam Desteği, İş Yeri Açma ve Ruhsatlandırma Desteği

İlçemiz ve komşu ilçelerde işgücü piyasası ihtiyaç analizi yapılarak Suriyelilerin istihdamı sağlanmaktadır. İstihdamı sağlanan mültecilerin çalışma izinleri almaları noktasında işverenlere destek olunmaktadır. Ayrıca, Suriyeli müteşebbislerin açtığı iş yerlerinin ruhsatlandırma çalışmaları yapılmaktadır.
Sultanbeyli'de Suriyeliler tarafından açılmış 225(210 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerin 35'i ruhsatlandırılmıştır. Diğerlerinin işlemleri devam etmektedir. Bugüne kadar 35 Suriyeli çalışan için çalışma izni alınmıştır (çalışma izni alma süreci devam etmektedir. Ayrıca 130 Suriyeli'ye Türk işletmelerinde işe yerleştirilmeleri sağlanmıştır.

13. Temel İhtiyaçlar (İnsani Yardım) Desteği

İnsani Yardım alanında başta gıda, ev eşyası, kıyafet, yakacak, soba, mutfak eşyası ve temizlik malzemeleri olmak üzere 2014 yılından itibaren 475.572 malzeme yardımı 97988 aileye ulaştırılmıştır.
Ayrıca 2117.412,30 TL maddi yardım yapılmıştır.

C. SUKOM Veri Tabanı

Suriyeliler ile ilgili tüm iş ve işlemlerin takibi için Otomasyon Yazılımı (SUKOM) faaliyete geçirilmiştir. Sukom üzerinde 19.140 kişi, 3.519 aile kayıtlıdır. Sistem üzerinden ilçemizde yaşayan Suriyelilerin %95'i kayıt altına alınmıştır. Bu kayıtlar düzeli olarak güncellenmektedir.

Sosyo-Ekonomik ve Demografik Verilerin Toplanması

2015 yılında 2.032 aile (10.800 kişi) ile Türkçe ve Arapça bilen 10 anketör, yüz yüze görüşme metodu ile Suriye mültecilere 120 soruluk anket uygulamıştır. Elde edilen veriler SUKOM otomasyon sistemine aktarılmıştır.
2017 yılında 1101 Suriyeli, 1100 Türk vatandaşı olmak üzere 2201 denekle mahallelerde oransal olarak yapılan algı anketi araştırması yapılmıştır.

1. TÜRKİYEDE VE DÜNYADA SULTANBEYLİ'NİN ÖNE ÇIKAN FAALİYETLERİ

1.1. Dünya İnsani Zirvesi Belediye Başkanları Odak Oturumu Kentlerin Göçe Cevabı sempozyumu

BM'nin İstanbul'da 23-24 Mayıs 2016 tarihleri arasından düzenlediği Dünya İnsani Zirvesi Belediye Başkanları Odak Oturumu Kentlerin Göçe Cevabı sempozyumunda; Sultanbeyli Belediye Başkanı Hüseyin KESKİN, Sultanbeyli'deki yapılan çalışmalarla ilgili sunum gerçekleştirmiştir.

Foto 15: Dünya İnsani Zirvesinde Sultanbeyli Belediye Başkanı Hüseyin Keskin'in Sunumu

1.2. Hollywood Yıldızı Lindsay Lohan Sultanbeyli'de

Hollywood yıldızı Lindsay Lohan Sultanbeyli'de bulunan Suriyeli aileleri ziyaret etti. Sultanbeyli Belediye Başkanı Hüseyin Keskin'den Suriyeli mültecilerle ilgili yapılan çalışmalar hakkında bilgiler aldı.

Foto 16: Lindsay Lohan Ziyareti

Foto 17: Lindsay Lohan Hüseyin Ailesine Ziyareti

1.3. Kanada Göçmen Bakanı Ahmed Hussen'in Ziyareti

Hollywood yıldızı Lindsay Lohan Sultanbeyli'de bulunan Suriyeli aileleri ziyaret etti. Sultanbeyli Belediye Başkanı Hüseyin Keskin'den Suriyeli mültecilerle ilgili yapılan çalışmalar hakkında bilgiler aldı.

Foto 18: Kanada Göçmen Bakanı Ahmed Hussen Sultanbeyli'de

1.4. Üsküdar Üniversitesinden Çocuk Dostu Belediye Ödülü

Üsküdar Üniversitesi Sultanbeyli'de Türk ve Suriyeli çocuklara yönelik yaptığı hizmetlerden dolayı Sultanbeyli Belediye Başkanı Hüseyin Keskin'e Çocuk Dostu Belediye ödülünü verdi.

Foto 19: Belediye Başkanı Hüseyin Keskinin Konuşması

Foto 20: Ödül Töreni

1.5. Alman KültürMerkezi/Goethe Enstitüsünden Mülteci Dostu Belediye Ödülü

Suriye'deki iç savaş sebebiyle Türkiye sığınan çocuklar ile Türkiye'deki çocukların kaynaşmasını sağlayarak, çeşitli etkinlikler yapabilme fırsatı veren "Uçan Kütüphane" Sultanbeyli'ye kondu.
Uçan Kütüphane açılış töreninde Alman Kültür Merkezi Goethe Enstitüsü tarafından Belediye Başkanı Hüseyin Keskin'e Mülteci Dostu Belediye ödülüverilmiştir.

Foto 21: Uçan Kütüphane Açılış Töreni

Foto 22: Ödül Töreni

1.6. T.C Kamu Denetçiliği Kurumundan Ziyaret

T.C Kamu Denetçiliği Kurumundan (Ombudsmanlık) gelen heyet Sultanbeyli'de mültecilere yönelik yapılan çalışmaları ziyaret ederek belediye başkanı Hüseyin Keskin'den çalışmalarla ilgili detaylı bilgi aldılar.

Foto 23: T.C Kamu Denetçileri Kurum Yetkilileri Ziyareti

1.7. Alman Milletvekillerinin Mülteciler Toplum Merkezine Ziyareti

Alman Federal Meclisi İçişleri Komisyonuna mensup farklı partilerden 7 milletvekili Sultanbeyli Mülteciler Toplum Merkezini ziyaret ederek çalışmalar hakkında bilgi aldılar. Ziyaretin amacı ilçemizdeki mültecilere yönelik çalışmaların yerinde görülmesi, başarılı uygulamalar hakkında bilgi edinilmesi, Mülteciler Derneğinin ilçede uluslararası sivil toplum kuruluşları ile başarılı ortaklıklar kurarak mültecilere yönelik faaliyetleri hakkında bilgi edinilmesi.

Foto 24: Alman Milletvekillerinin Ziyareti

II. SURİYELİ MÜLTECİLER ARAŞTIRMASI-2015 ÖZET BULGULARI

Kasım 2015'de Sultanbeyli Belediyesi, Sultanbeyli ilçesinde bulunan Suriyeli mülteciler konusunda son derece kapsamlı ve kişi ve aile bazlı olmak üzere iki katmanlı bir araştırma gerçekleştirmiştir. Sultanbeyli Belediyesi için yapılan araştırma Kasım 2015'de Sultanbeyli'de yaşayan toplam 10.281 Suriyeli mültecinin ve 2.032 Suriyeli ailenin tamamını kapsamaktadır. Yüz yüze yapılan görüşmeler neticesinde çok ayrıntılı bir veri tabanının oluşması sağlanmıştır.

Bu çalışmanın bulguları, Sultanbeyli'deki nüfusun 1,5 yılda 2 katına çıkmasına rağmen son derece değerli ve anlamlıdır. Kasım 2015'deki mülteci sayıları ile Haziran 2017'deki sayılar farklı olsa da, 2015 bulgularının Haziran 2017 için de yaklaşık olarak geçerli olduğu söylenebilir. Bu nedenle 2017 çalışmasına da destek veriler sağlayacağı düşüncesi ile bu iki düzlem araştırmasının bulgularının ana hatları özet bir biçimde şu şekilde sıralanabilir:

Kişi Araştırması (10.281 kişi)

Sultanbeyli'deki Suriyeli mülteciler...

10 - Method Reserach Company tarafından 02.06.2015 ile 02.11.2015 tarihleri arasında yapılan ve 3.11.2015-18.11.2015 tarihleri arasında raporlanan çalışma, aileler için % 95, kişiler için % 99 güven aralığında gerçekleşmiştir. Araştırma kendi alanında hem bir ilktir. Bu tür bir çalışma henüz Türkiye'nin başka hiçbir yerinde yapılmamıştır.

DEMOGRAFİK BİLGİLER

- % 47 kadın, % 53 erkek;
- 0-17 yaş arası % 47, 0-6 yaş arası % 20;
- 18 yaş üzerindekilerin % 75'i evli, % 25'i bekar; toplam nüfus yani 18 yaş altı da hesaba katılınca % 40 evli, % 60 bekar;
- 22 yaş üzerindekilerin % 53,9 ilkokul mezunu, % 10,6 okur-yazar değil, % 5,7'si üniversite okuyanı ya da mezunu;
- Toplam nüfus dikkate alındığında % 19,9 okur yazar değil;
- % 90'ı Halep'ten geliyor;
- Kayıt yerleri % 95,69 Sultanbeyli;
- Anadilleri % 95 Arapça, % 3 Kürtçe, % 2 Türkçe;
- % 27 yabancı dil biliyor, en fazla bilinen yabancı dil Kürtçe;

EĞİTİM

- Okula gidenlerin oranı (5-23 yaş aralığında) % 16; gitmeyen % 80;
- Okula gidenlerin % 69'u geçici eğitim merkezlerine gidiyor;
- 5-23 yaş arasında okula gitmeme nedeni en fazla okul çağını geçmiş olmak (%26,6), çalışmak 11,5, % 8,6 "geleneksel"
- Türkçe bilenlerin oranı ortalama % 5;

SAĞLIK

- Çalışanların oranı % 38
- Çalışanlar içinde düzenli çalışanlar % 79, düzensiz çalışanlar % 20, kendi işini yapanlar % 1;
- Çalışanların % 79,5'i Sultanbeyli'de çalışıyor;
- Çalışmama nedeninin ilki "ev hanımı" olmak (%32,6), ikincisi ise bakımından sorumlu kişilerin olması (% 22);
- Kişilerin ortalama kazancı 858 TL;
- 1.000 TL'nin altında alanların oranı % 55;
- Eğitim durumuna göre maaşlarda üniversite mezunları 936, ilkokul 853, okur yazar olmayan ise 825 TL ücret alıyor;
- % 6 kendi evinde iş üretiyor;
- Asıl meslek % 41 ile ev hanımı; % 6,9 ile işçi, % 6,8 ile terzi;

SAĞLIK

- % 1'den daha fazla hastalıklar: tansiyon (% 3,2), şeker (% 2,2), fıtık % 2,2, kalp (% 2), astım % 1,7, romatizma (%1,2);
- % 2,5 engelli;
- 18 yaş altındaki çocuklar içinde 89 "yetim"(% 5), 20 öksüz (% 1);

AİLE ARAŞTIRMASI (2.032 AİLE)

Sultanbeyli'deki aileler hakkında

GENEL BİLGİLER

- Geldikleri yer % 85 ile Halep merkezdir;
- Sultanbeyli'ye geldikleri yer % 81 ile Suriye'dir;
- Sultanbeyli'yi tercih etmelerinin % 73,7 ile temel nedeni akrabalarının burada bulunmasıdır;
- %71'i tek başına bir dairede kalırken, % 23 iki aile, % 4'ü 3 aile birlikte yaşamaktadır;
- Ortalama bir dairede 6,5 kişi yaşamaktadır;
- Ortalama kişi büyüklüğü 5 kişidir;
- % 60'ı Sultanbeyli'ye 2014'de, % 28'i ise 2015'de gelmiştir;
- % 75'inden fazlasının aile yakın fertlerinden en az biri Suriye'dedir;
- % 31'i ailesinden birini savaşta kaybetmiştir;
- Evlenenlerin % 96,4'ü (132) kadın, % 3,6'sı (7) erkektir;
- % 97,98'i kiralık konutta yaşamaktadır;
- % 31'inin konut kalitesi, çok iyi ve iyi iken, iyi olmayan ve çok kötü olanların oranı % 29'dur;
- İkamet edilen evlerin % 41,3'ü 3+1 odalı, % 41,3'ü ise 2+1 odalıdır;
- % 53,1'i zemin katlarda, % 13,9'u bodrum katında oturmaktadır;
- % 85'i apartmanda yaşamaktadır;

SAHİPLİKLER

- % 91'inin buzdolabı, % 61'inin fırını, % 82'sinin çamaşır makinası, % 87'sinin televizyonu, % 1'inin bulaşık makinası, % 81'inin set üstü ocağı var;
- % 86'sı soba ile ısınıyor

GELİR KAYNAKLARI

- % 96'sı çalışarak gelir elde ediyor, STK, kamu kuurmları vb yerlerden gelir elde edenler % 1;
- Ortalama hane gelirleri 1.207 TL, % 33'ü aylık toplam 900 TL'nin altında gelir elde ediyor;
- Ayda ortalama 472 TL gıda, 379 TL kira için ödeniyor;
- Gelir durumlarına bakıldığında gelirlerinin masraflarını karşılama oranlarında negatif bir durum var;

SOSYAL HAYAT

- % 81.3'ü önümüzdeki bir yıl içinde Sultanbeyli'de kalmayı planlıyor; % 16,3 Sultanbeylide başka bir mahalleye taşınmayı planlıyor;

SAVAŞ BİTİNCE

- % 81'i ülkeme geri döneceğini, % 8'i Türkiye'de kalacağını, % 0,5'i Avrupa'ya, % 0,1'i bir başka Arap ülkesine gideceğini söylüyor; yaklaşık % 9 ise kararsız görünmektedir;
- % 49'u çevresinden memnun, % 5 hiç memnun değil; ne memnun-ne değil % 43;
- Memnun olanların memnuniyetinde en çok "iyi komşular" rol oynuyor;
- en fazla (%25,3) düşük ücretten ve hastahanede tedavi olmaktan (%23,5) şikayetleri var; üçüncü sırada % 12,3 ile "dil sıkıntısı" geliyor;
- Sultanbeyli halkından en fazla gıda yardımı, mali destek ve hoşgörü talep ediliyor.

III. SURİYELİ MÜLTECİLER ARAŞTIRMASI-2017

Sultanbeyli Belediyesi, belediyecilik hizmetlerinde veri tabanlı ("evident based") çalışma prensibini ilçede bulunan Suriyeliler konusunda da hayata geçirerek, süreç yönetiminde öncü kurumlardan birisi haline gelmiştir. Sultanbeyli Belediyesi ile Mülteciler Derneği (SB&MSYDD) işbirliğinde belediyede oluşturulan "SUKOM" veri tabanında, belediye sınırları içinde yaşayan bütün Suriyelilerin kişisel ve aile bilgileri düzenli olarak toplanmakta ve bunlar güncellenmektedir. Bu bilgiler içinde demografik bilgilerin yanı sıra, çalışma hayatı, uyum, eğitim, ihtiyaç, barınma vb bütün konular yer almaktadır. Sultanbeyli Belediyesi buna ilaveten profesyonel bir araştırma şirketi ile Suriyeliler konusunda hem Sultanbeylilerin görüşlerini hem de belediye sınırları içindeki Suriyelilerin görüş, duygu, beklenti, endişe ve gelecek perspektiflerini ele alan düzenli araştırmalar yapmaktadır. Çalışmalarında sadece ulusal değil, uluslararası kurumlarla ve akademik kuruluşlar ile işbirliğini de son derece önemseyen Sultanbeyli Belediyesi, mülteciler konusunda uluslararası ortamda da en başarılı çalışmaların yapıldığı yerler arasında gösterilmektedir.

Aşağıda ayrıntıları verilen ve analiz edilen rapor, kendi alanında bir ilk ve son derece kapsamlı bir çalışmanın ürünüdür. Bilgisayarlı telefon (CATI) yöntemi ile gerçekleşen araştırma çalışmasında, Sultanbeyli'de 15 mahallede yaşayan 1101 Suriyeli aile ile görüşmeler yapılmıştır. Sultanbeyli'deki Suriyeli sayısı dikkate alındığında, araştırma neticesinde elde edilen bilgilerin temsil bakımından son derece güçlü olduğu görülmektedir. Araştırmanın Sultanbeyliler bölümünde de yine temsili örneklem üzerinden 15 mahallede 1100 aile ile CATI yöntemi ile görüşmeler yapılmıştır. AKSOY Araştırma Şirketinin saha çalışmasını gerçekleştirdiği araştırma, Mülteciler Derneği için Welthungerhilfe desteği ile yapıldı. Araştırmaya, Suriyeli mülteciler konusunda uzmanlaşan Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi-HUGO ekibi tarafından başından itibaren danışmanlık hizmeti verildi. Raporlama HUGO Müdürü Doç. Dr. M. Murat Erdoğan tarafından yapıldı.

Bu çalışmanın değerlendirilmesi ve raporlanmasında, Sultanbeyli Belediyesi ve Mülteciler Derneği'nin konuyla ilgili yaptığı önceki çalışmalar ile SUKOM veri tabanı bilgilerinden de yararlanılmıştır.

Bu rapor, giriş bölümündeki genel tablo sonrasında dört ana bölümden oluşmaktadır:

1. Suriyeliler konusunda SUKOM'a yüklenen genel profilin verilmesi ve değerlendirilmesi;
2. Suriyeliler ile yapılan çalışmanın değerlendirilmesi
3. Sultanbeylilerin Suriyeliler konusundaki görüş ve algıları çalışmasının değerlendirilmesi
4. Bütüncül değerlendirme ve öneriler bölümü

A. SURİYELİLER İLE YAPILAN ÇALIŞMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

"Sultanbeyliler ile ilgili Suriyeli Mültecilerin Algı Durumunun Araştırılması-Sultanbeyli / 2017" başlıklı çalışma Sultanbeyli'de yaşayan Suriyeli mültecilerin/ sığınmacıların yerel halkla ilgili algısını ölçmeyi amaçlamaktadır. Sultanbeyli Belediyesi tarafından Sultanbeyli'nin 15 mahallesinde 1101 aile ile bilgisayarlı telefon aramaları (CATI) ile gerçekleştirilen çalışmada, mahalle, cinsiyet ve yaş kotaları uygulanmıştır. Haziran 2017 itibari ile Sultanbeyli'de bulunan Suriyeli nüfus, İstanbul İl Göç İdaresi tarafından verilen bilgiye göre 22.396'dır. Suriyeli nüfusun sayısal olarak en büyük bölümü 2.091 ile Mehmet Akif Mahallesi, ikinci sırada ise 1.957 ile Fatih Mahallesi gelmektedir. En az sayıda Suriyeli barındıran mahalle 413 ile Adil Mahallesi, 740 ile de Akşemsettin Mahallesi olduğu görülmektedir. Oransal olarak bakıldığında ise sayısal olarak 2. sırada olan Fatih Mahallesinin kendi nüfusuna % 8.28 ile göre en yüksek sayıdaki mülteciyi barındırdığı görülmektedir. Nüfusuna oranla en az mülteci barındıran mahalle ise, sayısal olarak da en düşük sayıya sahip olan Adil Mahallesidir. Araştırma, temsili esasa dayalı olarak gerçekleştirildiği için mahalle bazındaki temsil de dikkate alınmıştır.

1. Profil

Yapılan çalışmaya esas teşkil eden Suriyeli sayısı ve Sultanbeylili sayıları, Sultanbeyli'deki Suriyeli mültecilerin cinsiyet ve mahallelere göre dağılımından hareketle belirlenmiştir. Buna göre

TABLO-9: Sultanbeyli'deki Suriyeli Mültecilerin Cinsiyet ve Mahallelere Göre Dağılımı

SURİYELİ MAHALLE BAZLI NÜFUS

MAHALLE	ERKEK	KADIN	Genel Toplam
ABDURRAHMANGAZİ	759	677	1.436
ADİL	259	232	491
AHMET YESEVİ	915	846	1.760
AKŞEMSETTİN	459	421	880
BATTALGAZİ	1.119	1.055	2.174
FATİH	1.227	1.100	2.327
HAMİDİYE	1.061	922	1.983
HASANPAŞA	511	488	999
MECİDİYE	1.131	925	2.056
MEHMET AKİF	1.268	1.219	2.487
MİMAR SİNAN	614	596	1.210
NECİP FAZIL MAH	529	461	991
ORHANGAZİ	574	464	1.038
TURGUT REİS	780	729	1.509
YAVUZ SELİM	568	486	1.055
GENEL TOPLAM	**11.775**	**10.621**	**22.396**
	53%	47%	

TABLO-10: Sultanbeyli'deki Suriyeli Mültecilerin Mahallelere Göre Dağılımı

MAHALLE ADI	TOPLAM
ABDURRAHMANGAZİ	28825
ADİL	17327
AHMET YESEVİ	29268
AKŞEMSETTİN	12549
BATTALGAZİ	31693
FATİH	21677
HAMİDİYE	27155
HASANPAŞA	17290
MECİDİYE	22949
MEHMET AKİF	27465
MİMAR SİNAN	17299
NECİP FAZIL	15729
ORHANGAZİ	15640
TURGUT REİS	20265
YAVUZ SELİM	19578
G. TOPLAM	324709

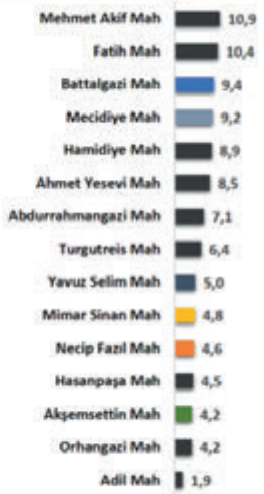

Araştırma kapsamında görüşme yapılan 1.101 ailede görüşülen 17+ yaş grubunun dağılımı da örnekleme uygun biçimde belirlenmiştir. Katılımcı profiline bakıldığında, görüşülen kişilerin % 47,7 Kadın, % 53,3 Erkek olduğu; en çok sayıda görüşme yapılan grubun ise % 42,3 ile 25-35 yaş grubu olduğu görülmektedir.

GRAFİK-9: Profil

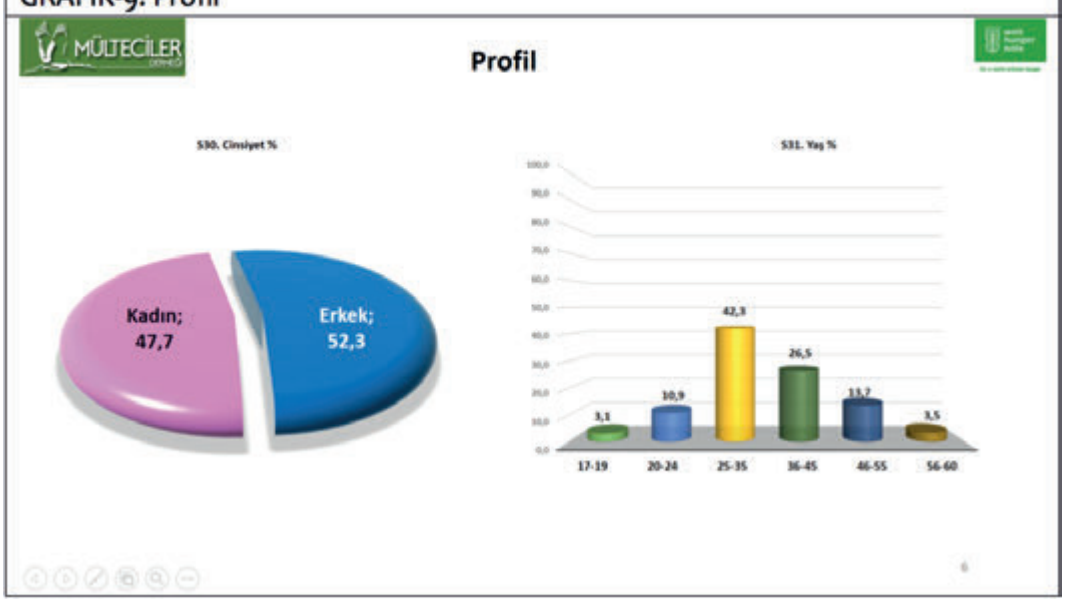

Görüşülen Suriyelilerin % 88,3'ünün evli olduğu, evliler içinde erkeklerin % 96,4'ünün tek eşli, kadınlar içinde ise % 90,8'inin eşinin tek eşi (yani kumasız) olduğu görülmektedir.
Hanede bulunan çocuk sayıları, ortalama Suriyeli aile büyüklüklerine oldukça uyumludur. Buna göre görüşülen kişilerin % 18,9'unun bütün çocukları yanlarında olmasa da, Sultanbeyli'de hanede bulunan çocuk sayısı içinde 4 ve daha fazla çocuğu olanların oranının % 48,5 olduğu görülmektedir. Yani Sultanbeyli'deki Suriyelilerin aileler şeklinde hayatlarını sürdürdükleri söylenebilir.

GARFİK-10: Hanedeki Çocuk Sayısı

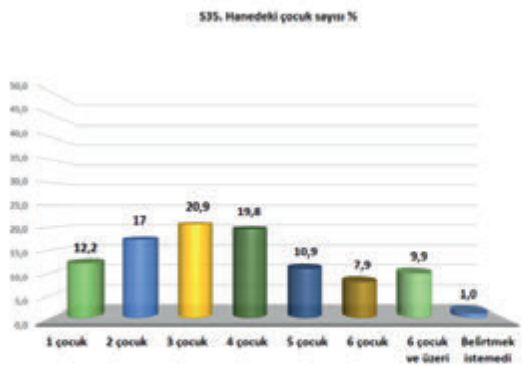

Suriyelilerin Sultanbeyli'de genelde başka aileler ile birlikte yaşadığı, aynı evi birden çok ailenin paylaştığı bilinmektedir. Tabloda da görüleceği üzere Suriyelilerin yaklaşık olarak % 40'ının başka aileler ile aynı mekanı paylaştıkları anlaşılmaktadır.

Grafik-11

Sultanbeyli'deki Suriyelilerin Hane Büyüklükleri ve Ev Paylaşımları Durumu

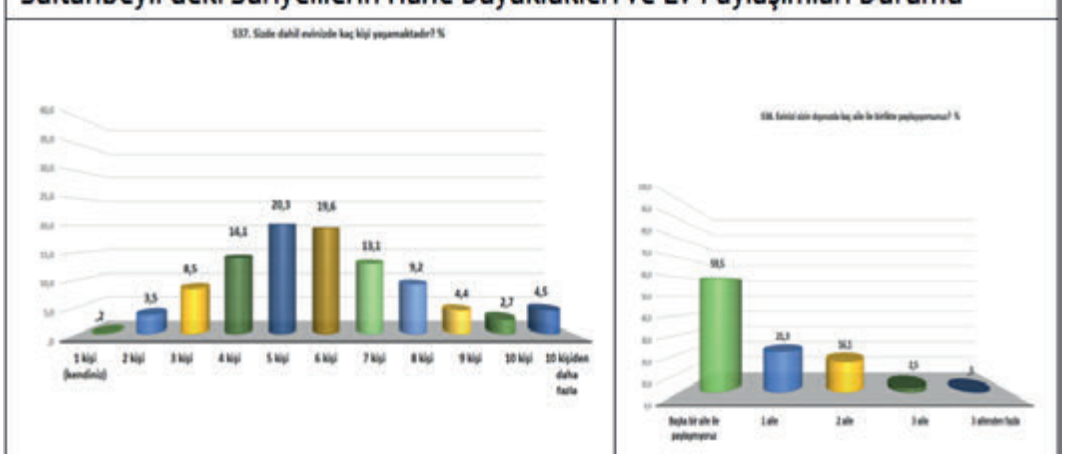

Sultanbeyli'deki Suriyelilerin hemen hepsi (% 97,9) "Geçici Koruma" statüsündedir. Sultanbeyli'deki Suriyelilerin Türkiye'ye gelmelerinin çok kısa bir süre sonrasında Sultanbeyli'ye geldikleri ve burada kalmayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Hatta önemli bir bölümünün ilk kayıtlarını da Sultanbeyli'de yaptığı anlaşılmaktadır. Daha sonra Sultanbeyli'ye gelenlerin oranı totalde % 10 civarında kalmaktadır. Bu durum Sultanbeyli'den memnuniyeti ve kalıştaki istikrarı da göstermektedir.

GRAFİK-12: SURİYELİLERİN SULTANBEYLİ'DE KALIŞ SÜRELERİ

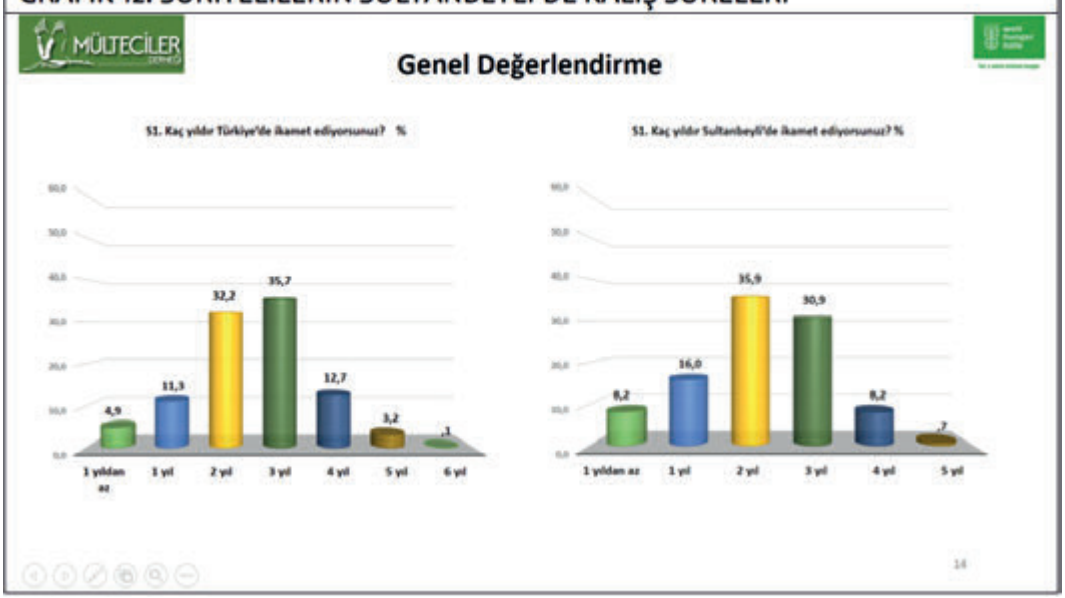

Araştırmaya dahil olan Sultanbeyli'deki Suriyelilerin Suriye'deki meslekleri sorulduğunda buna alınan cevabın oldukça düşük olduğu görünmektedir. 291 kişinin verdiği cevaplara göre en fazla sayıda "öğrenci" (% 13,7), ardından da "evde çalışan" (% 11,7), Demirci (% 8,6), işçi (% 8,2), marangoz (%5,2), esnaf (% 4,5), ticaret (% 4,1) gelmektedir. Aslında Türkiye'deki Suriyelilerin oldukça düşük görünen genel eğitim durumlarının mesleklerine de yansıması anlaşılabilir bir durumdur. Bu soruya verilen cevapların sınırlı kalmasının da bununla ilgili olduğu söylenebilir. Genel anlamda sosyo ekonomik statsü (SES) bakımından ortaya çıkan tablo da bu durumu doğrulamaktadır.

GRAFİK-13: EĞİTİM DURUMU

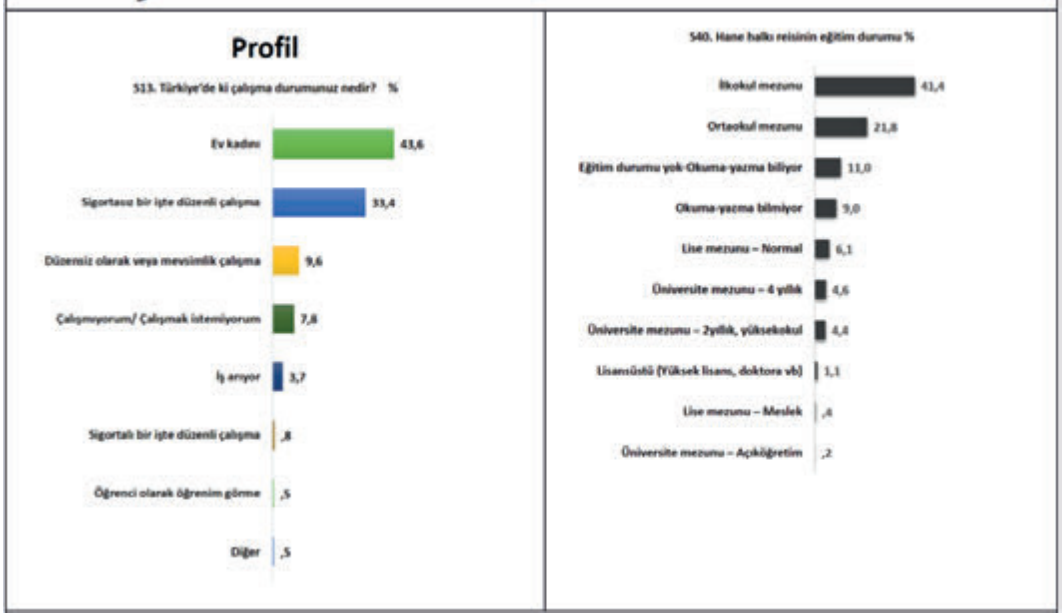

Türkiye'deki çalışma durumları da aslında yukarıdaki tabloya uyumlu görünmektedir. Türkiye'deki çalışma durumunu "ev kadını" olarak gösterenlerin oranı % 43,6 gibi oldukça yüksek bir seviyede gerçekleşirken, bunu sigortasız işte düzenli ya da düzensiz olarak çalışanlar takip etmektedir.

2. Suriyelilerin Türkler Hakkındaki Genel Görüşleri

Türkiye'deki Suriyeliler için "kültürel olarak" Türkler oldukça benzer insanlardır. "Türklerle kültürel olarak benzerlikleriniz olduğunu düşünüyor musunuz?" şeklindeki önermeye toplamda % 64,7 oranında destek gelmiştir. Önermeye "benzemeyiz" diye cevap verenlerin oranı toplamda 17,5'dur. Aynı soruya Türklerin verdikleri son derece güçlü "benzemeyiz" şeklindeki cevap ise oldukça çarpıcı bir farklılığı ortaya koymaktadır. Bu durum, iki toplumsal grubun birlikte huzur içinde yaşaması bakımından mutlaka dikkate alınması gereken aşırı mesafeyi de ortaya koymaktadır.

GRAFİK-14:
Türkler ile kültürel benzerlik?

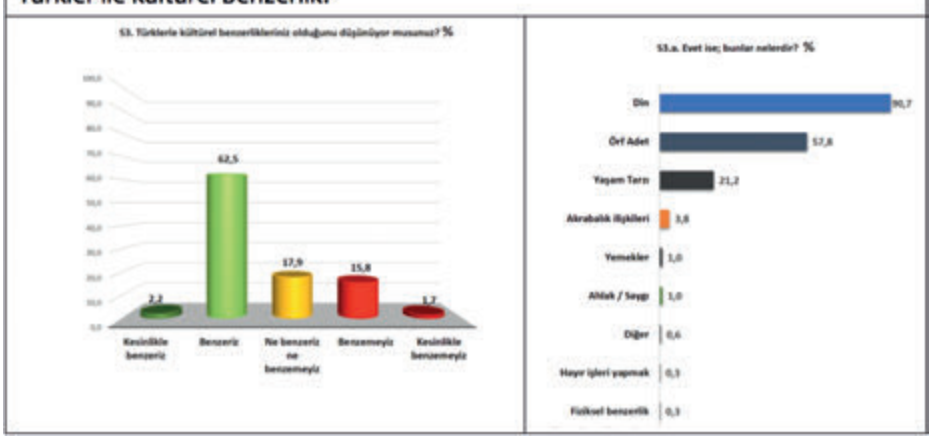

Türkler ile kültürel benzeşlik içinde olduklarını düşünenlerin temel gerekçesi % 90,7 ile "din" olmaktır. İkinci sırada "örf adet" (% 57,8), üçüncü sırada ise "yaşam tarzı" (% 21,2) gelmektedir.

Suriyeliler Türkleri "iyi insanlar" (% 92,8) ve "yardımsever" (%7,9) olarak nitelerken, en güçlü olumsuz düşünce "güvensizlik" (% 6,9) olarak ifade edilmiştir.

GRAFİK-15: SURİYELİLERİN TÜRKLER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

3. Sultanbeyliler İle İlişkiler

Suriyelilerin çok önemli bir bölümü (% 88.8) Türklerle bir sorun yaşamadıklarını ifade etmektedirler. Kuşku yok ki bu son derece olumlu bir duruma işaret etmektedir. Yaşanan sorunların en güçlüsünün ise "bizi sevmiyorlar/bizden rahatsız oluyorlar" şeklinde cevaplanması, aslında algıyla ilgili bir duruma dikkat çekmektedir. İkinci sorun alanı ise emek sömürüsü alanında ortaya çıkmaktadır. Suriyelilerin % 21,9'u düşük ücretle çalışmaktan ve /ya da ücretini alamamaktan şikayet etmekte ve bunu ikinci önemli sorun olanı olarak ifade etmektedirler. Ev sahipleri ile yaşanan sıkıntılar (%19) ve "ayrımcılık" (% 10,5) ise diğer önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

GRAFİK-16: TÜRKİYE'DE YAŞANAN SORUN

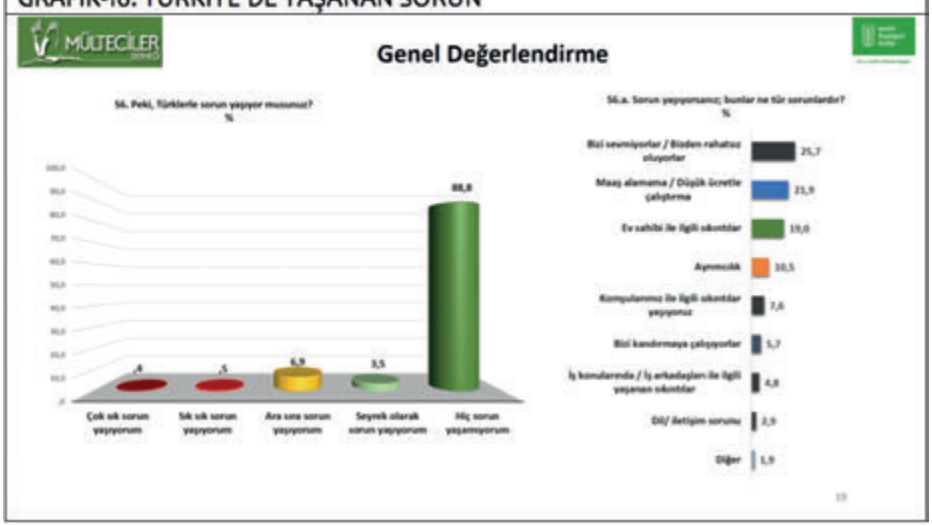

Suriyelilerin yarısından fazlasının (% 54,3) Türk komşuları ile ilişki içinde olduğunu ifade etmesi oldukça önemlidir. Türk komşuları ile ilişkisi olmayan % 43,8'in olmama gerekçelerinin başında % 70,1 ile dil engelinden söz etmektedirler. İkinci olarak "zamansızlık" (% 19,1) ilişkiye engel olarak görülüyor. Bu gerekçeler içinde üçüncü sırada ise "Türkler istemiyor" (% 16,1) seçeneğinin tercih edildiği görülüyor. Türkler ile yapılan anket çalışmasında da daha net biçimde görüleceği üzere, Türkler tarafından ortaya konulan sosyal mesafe oldukça güçlüdür ve ilişki kurulmasını zorlaştıran bir faktör olarak sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

GRAFİK-17: Suriyelillerin Türk Komşularıyla İlişkileri

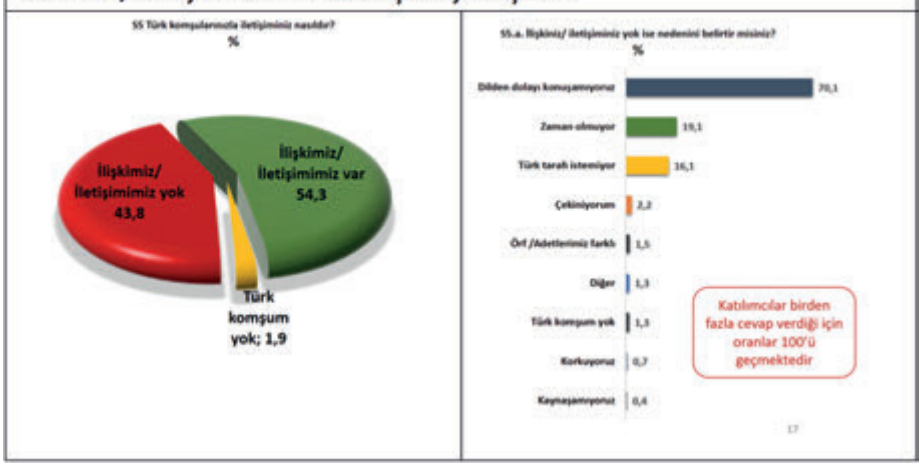

Suriyelilerin Türklerle komşuluk ilişkileri konusuna mahalle bazlı bakıldığında, % 54,3 ortalamaya göre en yüksek ilişki düzeyinin % 66,7 ile aslında en az sayıdaki Suriyelinin bulunduğu Adil Mahallesinde, (bunu Battalgazi (% 61.5 ve Hamidiye Mahallesi (% 57.1) izlemektedir); en az diyaloğun ise Orhangazi Mahallesinde (% 63) gerçekleştiği, bunu Necip Fazıl Mahallesi (% 52.9) ve Mehmet Akif Mahallesinin (% 48.3) takip ettiği görülmektedir. % 8.28 ile nüfusuna göre en yüksek sayıdaki Suriyeliyi barındıran Fatih mahallesinde, % 54,3'lük genel ortalamaya oldukça yakın (% 53.9)bir ilişki ortalaması görülmektedir.

GRAFİK-18: ÇAPRAZ-1

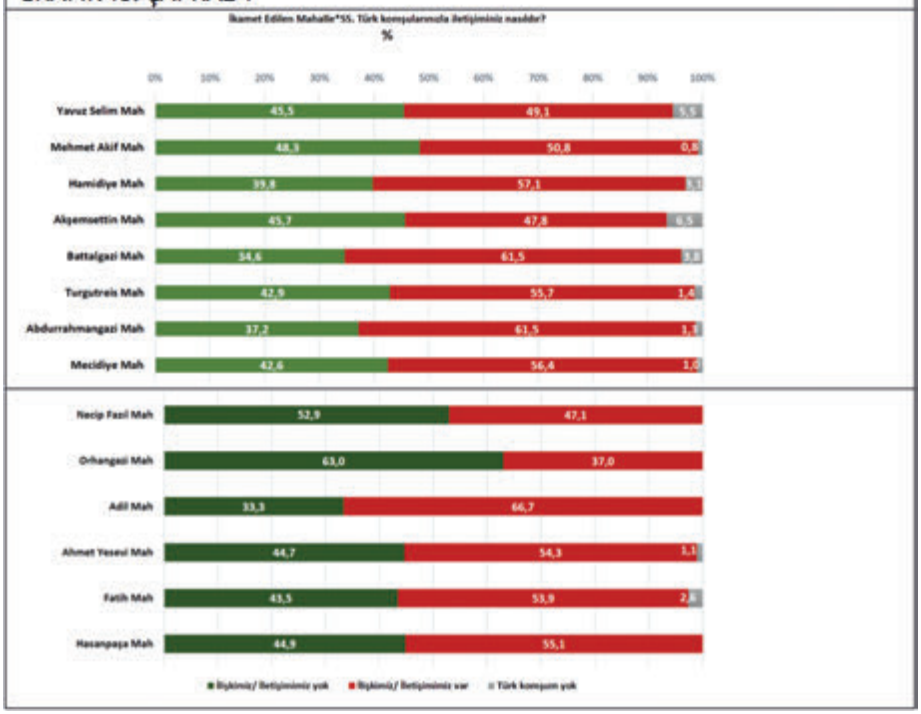

Sultanbeyli'de Suriyelilerin Türk komşularıyla sorun yaşayıp yaşamamaları ile "Türkler ile ilişki içinde olmak" arasındaki, küçük de olsa bir bağlantı olduğu anlaşılmaktadır. Türklerle ilişkisi/iletişimi olmayanların % 12 kadarının diğer gruba göre "ara sıra" ya da "seyrek" olarak Türklerle sorun yaşadığı gözlenmektedir. Ancak bu değerler çok güçlü bir değişken gibi görünmemektedir.

GRAFİK-19: ÇAPRAZ-2

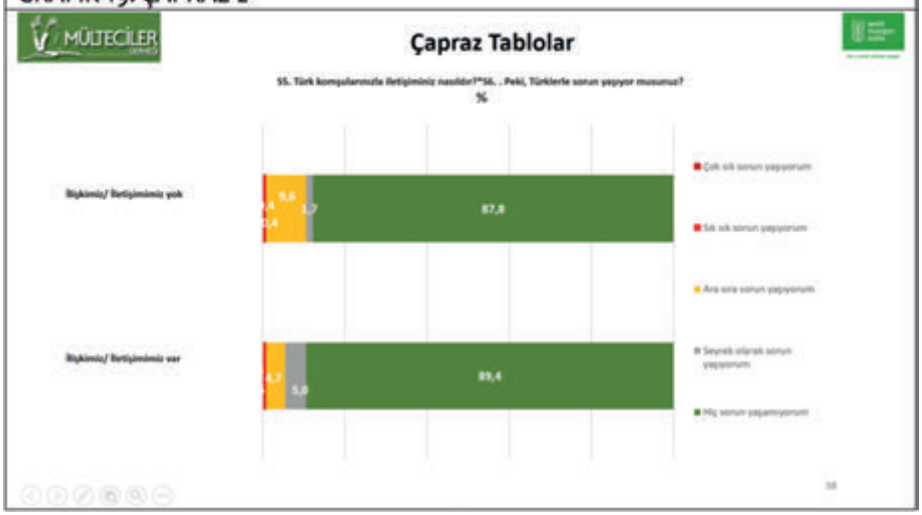

Sultanbeyli'deki Suriyelilerin Türk komşuları ile olan ilişkisinin bir başka yönü ise komşuların onlara olan desteği hususudur. Bu çalışmada ortaya konulan verilere göre Suriyelilerin % 47,7'si Türk komşularından bir biçimde destek/yardım almıştır. Yardımların çok önemli bölümünün % 91 ile ev eşyası yardımcı olduğu, bunu kıyafet (%15,3) ve gıda (12,3) yardımının izlediği görülmektedir.

GRAFİK-20: YARDIMLAŞMA

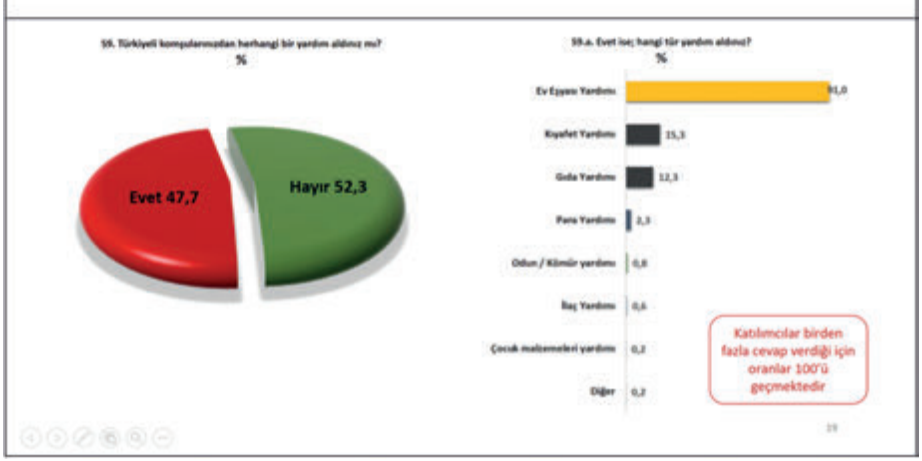

Komşulardan yardım alınmasına mahalle bazlı bakıldığında, Suriyelilere en fazla Mehmet Akif ve Abdurrahmangazi Mahllelerinde destek verildiğini, en az da Battalgazi ve Orhangazi mahallelerinde destek verildiği görülmektedir. Ancak genel ortalamadan ciddi sapmaların olduğu söylenemez.

GRAFİK-21: Çapraz 2

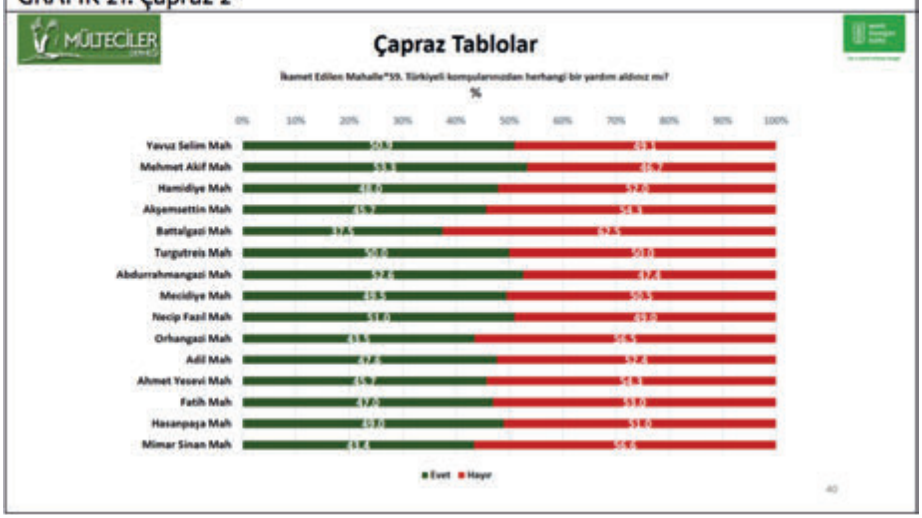

Suriyelilere "Türkiye'de yabancı düşmanlığı var mıdır?" sorusu yöneltildiğinde buna genelde yabancı düşmanlığının olmadığı şeklinde bir cevap veridliği görülmektedir. % 67,5 yabancı düşmanlığının söz konusu olmadığını ifade etmektedir. Yabncı düşmanlığı olduğu görüşünde olan % 16,6'lık kesime rağmen, kuşku yok ki, genel görüntü oldukça olumludur ve bu son derece değerli bir veri olduğu açıktır. Yabancı düşmanlığı konusuna cinsiyet bazlı bakıldığında Suriyeli kadınların erkeklere göre yabancı düşmanlığı konusunda şikayetçi olduğu anlaşılmaktadır.

GRAFİK-22: YABANCI DÜŞMALIĞI

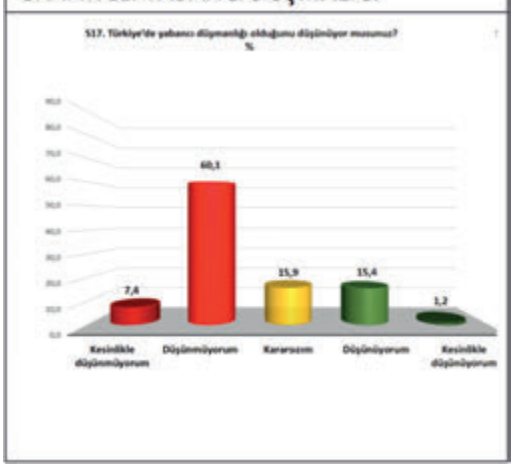

GRAFİK-23: Çapraz3

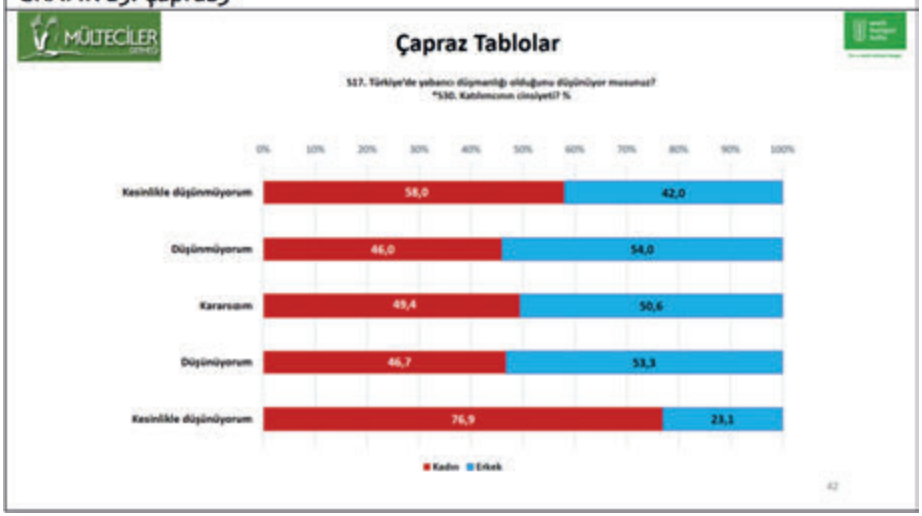

Bu tabloyu destekleyecek bir başka bulgu da "Suriyelilerin en ciddi sorunu nedir?"sorusuna verilen cevaplarda görünmektedir. Burada "düşük maaş", "kiralık e bulma" en üst sıralarda çıkarken, toplumsal kabul bakımından önemsenecek ilk önemli bulgu olan "ayrımcılık" % 0,9 gibi bir oranda çıkmaktadır.

GRAFİK-24: SURİYELİLERİN SORUNLARI

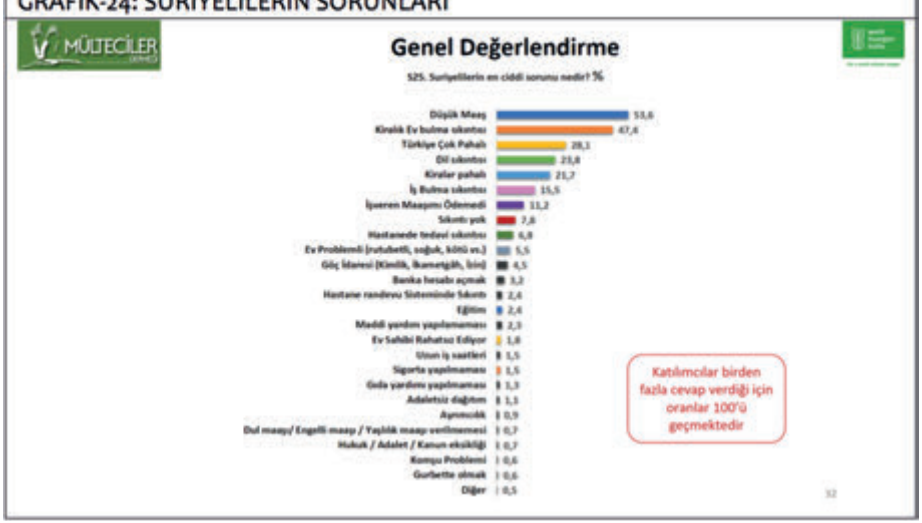

4. Sosyal Mesafe

Suriyeliler ile yerel halk arasındaki ilişkinin oldukça olumlu olduğu en azından çok sınırlı bir sorun alanı bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu ilişkinin sürdürülebilir olması ve hatta daha fazla geliştirilebilmesi için "sosyal mesafe"nin de makul seviyelerde olması gerekmektedir.

Suriyelilere çeşitli seçenelerle çerçevesinde "sosyal mesafeyi" ölçmek adına "Türklerle evlenmek" hususu sorulduğunda burada hem "olumlu" hem de "olumsuz" diyenlerin oranlarının oldukça yakın olduğu gözlenmektedir.

GRAFİK-25: EVLİLİK

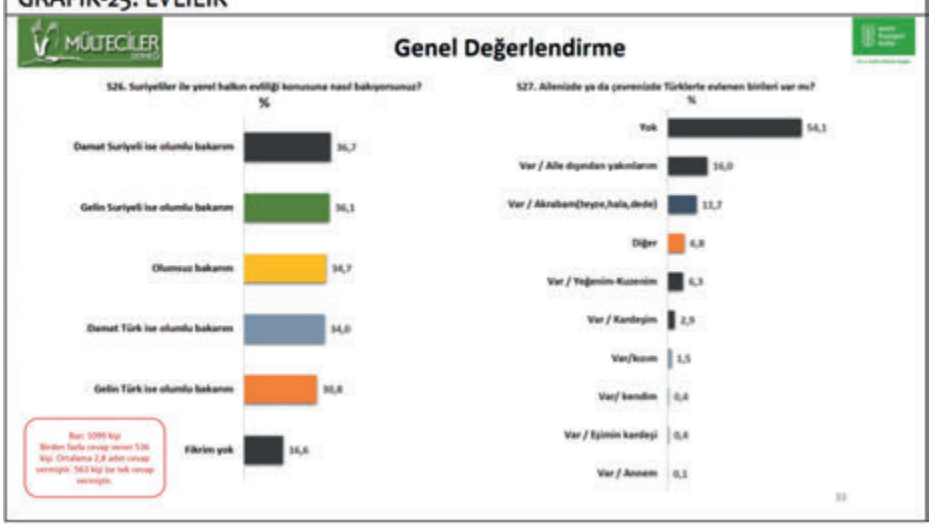

Suriyeli mültecilerin Türk toplumu ile iletişiminde çocukların önemli bir rolü lduğu açıktır. Bu çerçevde sosyal mesafeyi de anlamak amacıyla Suriyeli çocukların Türk çocuklarıyle oynamasına nasıl baktıklarına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Burada genelde oldukça yüksek bir kabul olduğu gözlenmektedir. Suriyelilerin % 81.6'sı kendi çocuklarının Türk çocuklarla oynamasına izin vereceklerini ifade etmektedirler. Aynı soru çerçevesinde çocuklarla iletişimden de memnun olunduğu anlaşılmaktadır.

GRAFİK-26: ÇOCUKLARA İZİN!

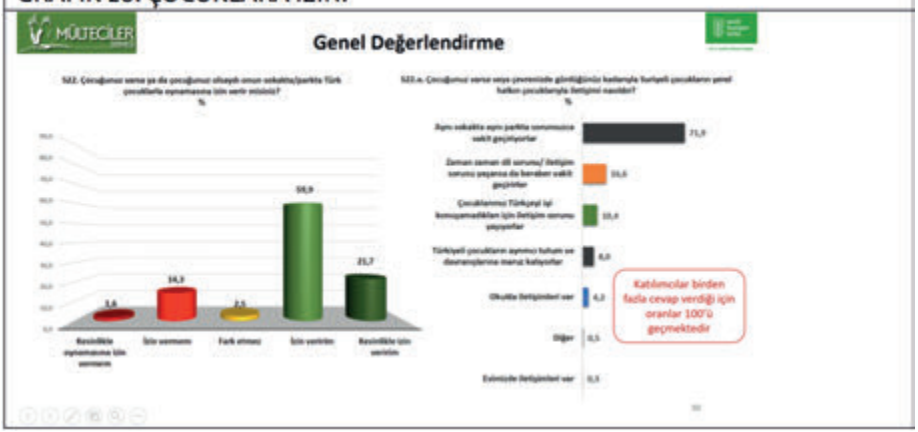

Çocukların iletişimine cinsiyet bazlı bakıldığında ise kadınların belirgin biçimde çocuklarının Türk çocukları ile oynamalarına daha olusmuz baktıkları anlaşılmaktadır. "Kesinlikle izin veririm" diyen kadın oranı % 42,9 iken erkeklerde bu oran % 57,1; "kesinlikle izin vermem" önermesine kadınların % 61,1'i, destek verirken, bu oran erkeklerde % 38,9 çıkmaktadır.

GRAFİK-27: ÇAPRAZ4

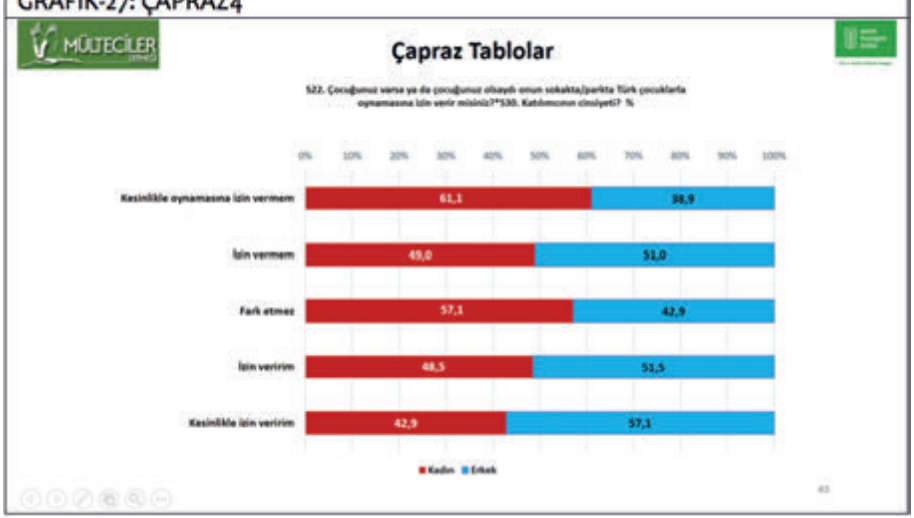

5. Devlet Desteği

Sultanbeyli'de yaşayan Suriyeli mültecilerin % 50'den fazlası için (% 51,2) Türk devletinin Suriyeliler için yaptıkları yeterli görünmemektedir. % 21 ise yapılanlardan memnun görünmektedir. Suriyelilerin beklentisini yeterince karşılamayan yardımların başında "mali destek" (% 82,1) gelmektedir. Gıda (% 15,6) ve işçi istihdamı (% 12) konusunda da ciddi beklentilerin oluştuğu anlaşılmaktadır. Sağlık ve eğitim alanındaki beklentilerin karşılanmama oranının ise oldukça düşük olması (sağlık % 7,2, eğitim % 5,7) dikkat çekicidir. Yani Suriyelilerin öncelikle devletten mali destek bekledikleri anlaşılmaktadır.

GRAFİK-28: DEVLET YARDIMLARI

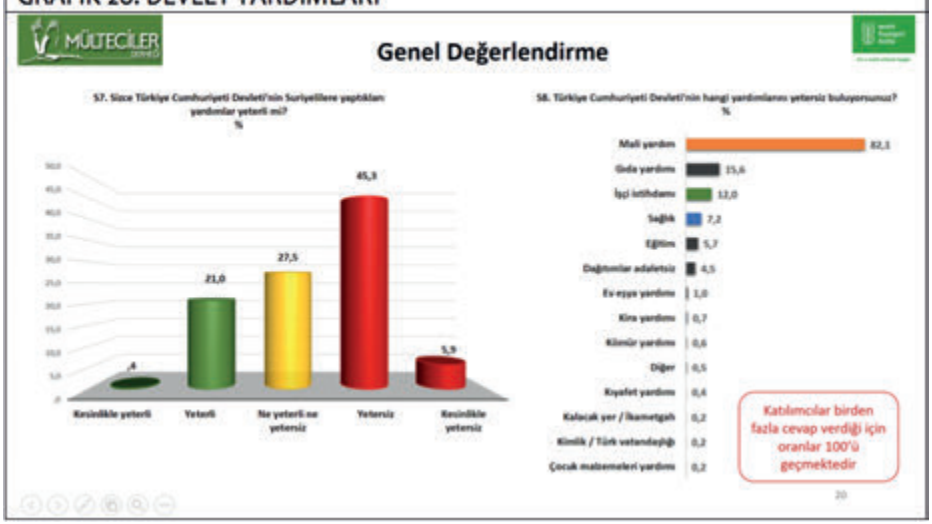

Türkiye'de uygulanan politikaları genelde yetersiz bulan Suriyelilerin sorun alanlarına daha yakından bakıldığında barınma konusundaki sorunların en başta ve yoğunluklu olarak ifade edildiği görülmektedir. İkinci güçlü ihtiyaç ve eksiklik alanı "para yardımı" olarak çıkarken, bunu "gıda yardımı" izlemektedir. En az sorunun eğitim ve sağlık alanında görülmesi oldukça değerlidir.

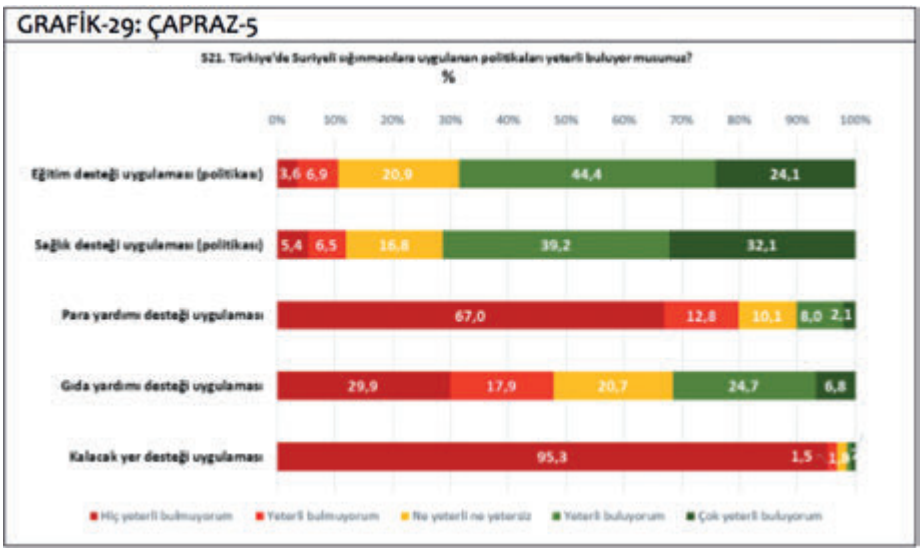

6. Çalışma Hayatı

Sultanbeyli'de yaşayan Suriyeliler içinde çalışanların işyerlerinde yaşadıkları en ciddi sorunun % 49 ile "sigortasızlık/güvencesizlik" olduğu anlaşılmaktadır. Bunu % 19,3 ile "düşük ücret" izlemektedir. "Uzun mesai saatleri", "maaş alamama" ve "ayrımcılık" seçenekleri de Suriyeliler bakımından çalışma koşullarının oldukça zor olduğunu ortaya koymaktadır.

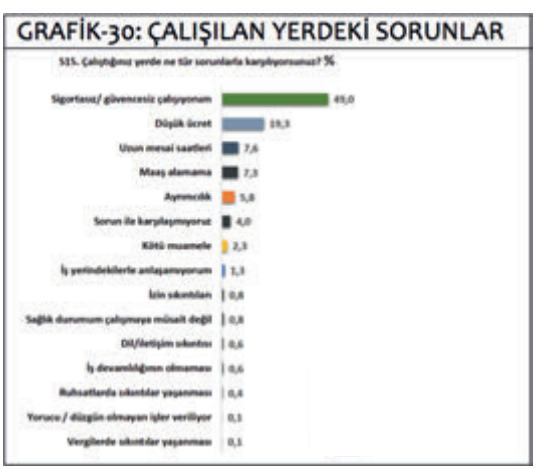

7. Sultanbeyli Belediyesi'nin Desteği

Sultanbeyli'de yaşayan Suriyeliler içinde çalışanların işyerlerinde yaşadıkları en ciddi sorunun % 49 ile "sigortasızlık/güvencesizlik" olduğu anlaşılmaktadır. Bunu % 19,3 ile "düşük ücret" izlemektedir. "Uzun mesai saatleri", "maaş alamama" ve "ayrımcılık" seçenekleri de Suria Araştırma açık bir biçimde Sultaneyli'de yaşayan Suriyelilerin belediye tarafındankurulan Mülteci Derneği ve Toplum Merkezinden haberdar olduklarını göstermektedir. Ancak Suriyeliler, belediye ve ilişkili kurumların hizmetlerini % 28,8 ile "yeterli" bulurken, % 41,8'i yetersiz bulduğunu ifade etmektedir. yeliler bakımından çalışma koşullarının oldukça zor olduğunu ortaya koymaktadır.

GRAFİK-31: HABERDARLIK

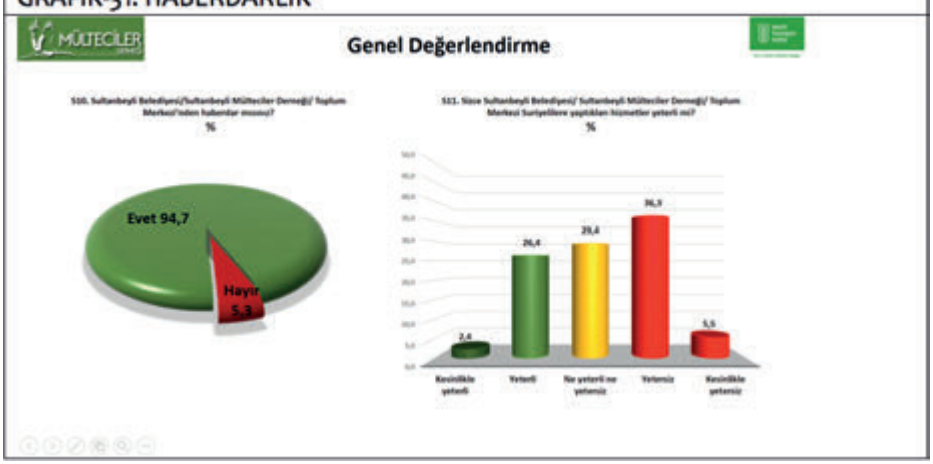

Mahallebazlıbakıldığında,Sultanbeyli'dekiSuriyelilerinbelediyehizmetlerinden(Mülteciler Toplum Merkezi) memnuniyeti (ya da bunları yeterli bulmaları) en fazla Orhangazi, Turgutreis ve Yavuz Selim Mahallelerinde görülürken, en az memnuniyetin Battalgazi, Fatih ve Hamidiye'de olduğu anlaşılmaktadır.

GRAFİK-32: BELEDİYE VE DERNEKTEN HABERDAR OLMAK

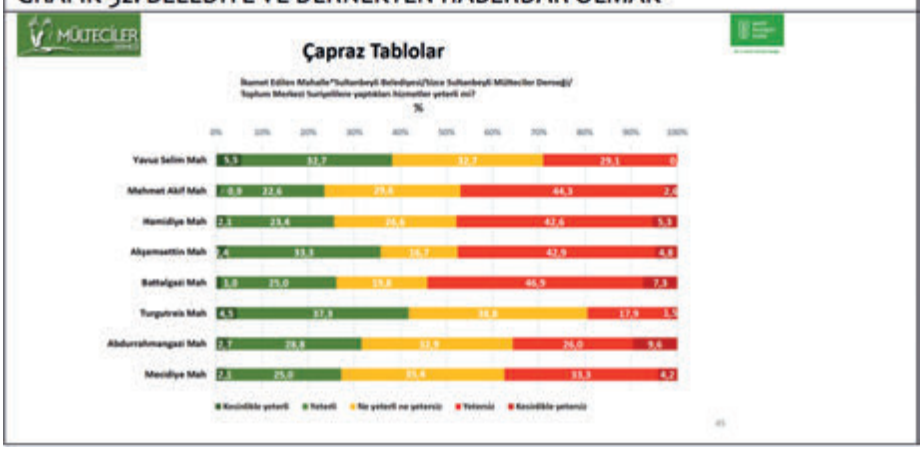

GRAFİK-33: ÇAPRAZ-6: HABERDARLIK

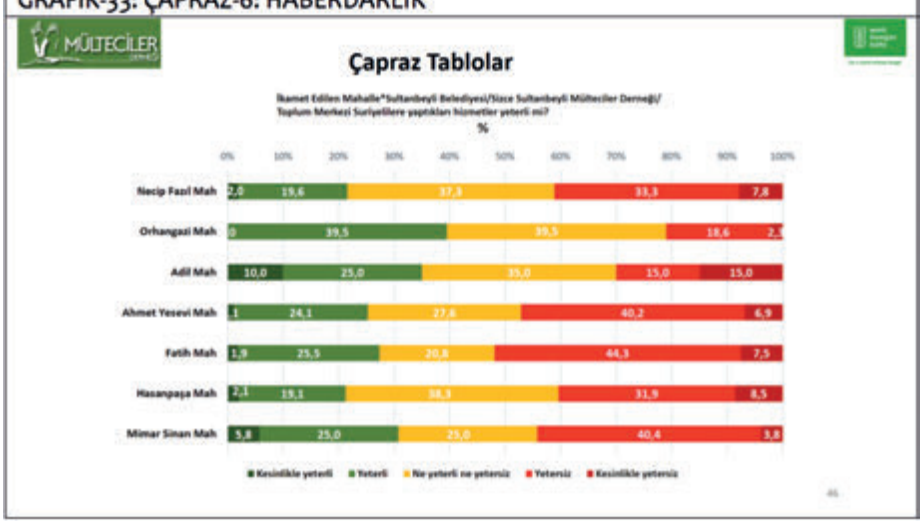

8. Gelecek Konusundaki Öngörüler

29 Nisan 2011'den bu yana Türkiye'ye gelen Suriyeli mültecilerin geleceğe yönelik neler düşündüğü ve gelecek planlarını nasıl yatıkları son derece önemlidir. Savaş devam ederken kimse Suriyelilerin dönmesini beklememektedir. Ancak savaş bitince ne olacaktır. Bu sorunun cevabı oldukça açıklayıcıdır. Suriyelilerin sadece % 31,1'i savaş bitince Suriye'ye dönmekten söz etmektedir. Başka bir ülkeye gitmek isteyenlerin oranı da olağanüstü düşüktür: % 1,5. Bu durum açık biçimde Suriyeli mültecilerin hem tercihan hem de durum gereği daha uzunca süre Türkiye'de kalacaklarını göstermektedir. Bu durum kalıcılığı gülendirecek ve her geçen gün geri dönme eğilimleri daha da zayıflayacaktır. Zaten Suriyeliler, Suriye'deki savaşın yakında biteceğine neredeyse hiç inanmamaktadırlar. Sadece % 2,3 "yakın zamanda savaş biter", "2-3 yıl sonra biter" diyenler ise % 1,5 düzeyinde kalmaktadır.

GRAFİK-34: GERİ DÖNÜŞ NİYETİ

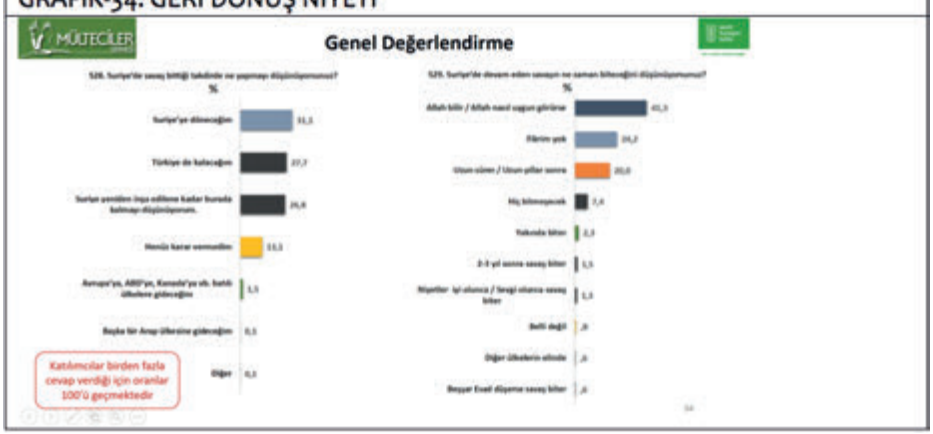

Gelecek beklentisi konusunda Suriyeli kadınlar ile erkeler arasında çok yüksek olmasa da bazı farklılıklar dikkat çekmektedir. Suriyeli kadınlarda Türkiye'de kalacağım diyenlerin oranı az da olsa erkeklerden daha az. Ancak Suriye'ye döneceğim diyenler içinde kadınlar ile erkekler arasında 10 puan fark görülmektedir. Yani kadınlar "Türkiye'de kalacağım" önermesine daha az destek verse de "Suriye'ye döneceğim" önermesine belirgin biçimde daha az destek destek vererek, kalma eğilimlerini ifade etmektedirler.

GRAFİK-35: ÇAPRAZ 7

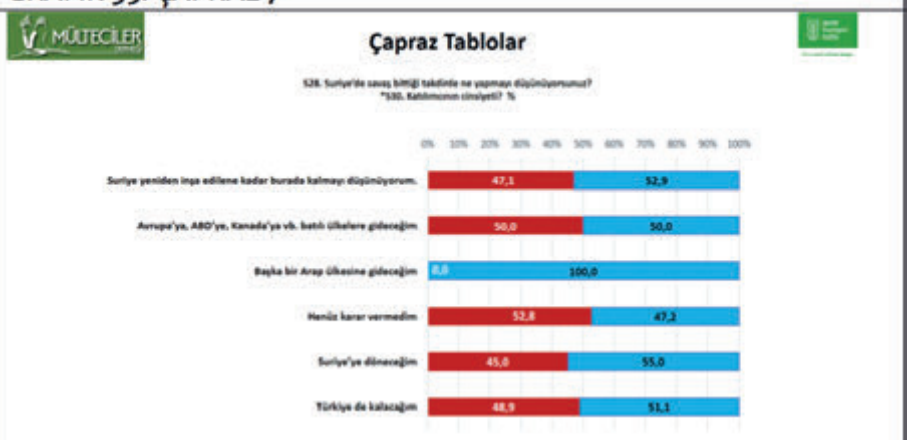

B. SULTANBEYLİLERİN SURİYELİLER KONUSUNDAKİ GÖRÜŞ VE ALGILARI ÇALIŞMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

"**Mültecilerle İlgili** Sultanbeylilerin **Algı Durumunun Araştırılması-Sultanbeyli / 2017**" başlıklı çalışma Sultanbeyli'deki yerel halkın **Araştırmanın amacı Sultanbeyli'de yaşayan yerel halkın Suriyeli mültecilerle/ sığınmacılarla ilgili algısını ölçmeyi amaçlamaktadır.** Sultanbeyli Belediyesi ile Mülteciler Derneği işbirliğinde gerçekleşen ve Sultanbeyli'nin 15 mahallesinde 1100 aile ile bilgisayarlı telefon aramaları (CATI) ile gerçekleştirilen çalışmada, mahalle, cinsiyet ve yaş kotaları uygulanmıştır. 1985'de 3.600 nüfusu olan Sultanbeyli'nin nüfusu 2016 itibari ile 324.709'a çıkmıştır. 15 mahallesi olan Sultanbeyli'nin en büyük mahallesi, nüfusun % 9.8'ine sahip olan Battalgazi, en küçüğü ise nüfusun % 4'üne sahip olan Akşemsettin Mahallesidir. Araştırma, temsili esasa dayalı olarak gerçekleştirildiği için mahalle bazındaki temsil de dikkate alınmıştır.

GRAFİK-36: SULTANBEYLİ MAHALLELERİ VE ÖRNEKLEM

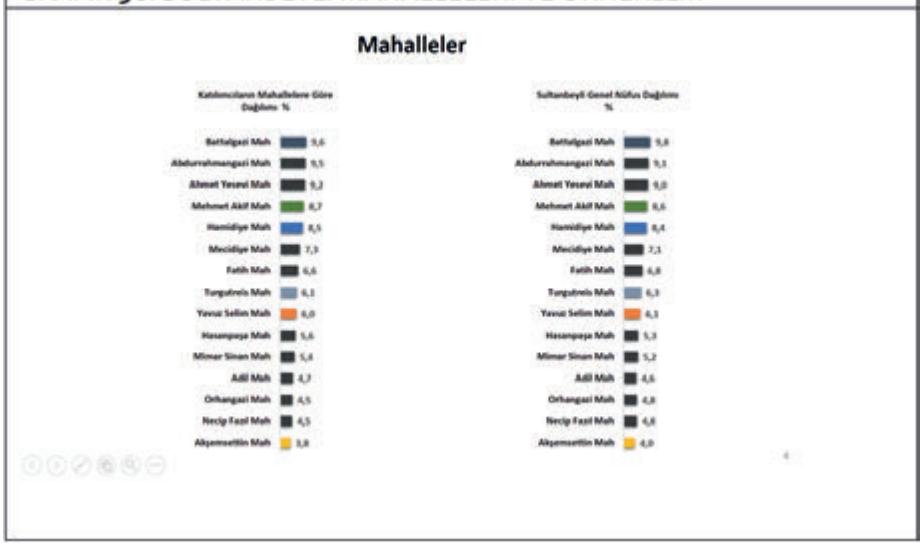

1. Profil

Araştırma çerçevesinde Sultanbeyli'nin 15 mahallesinde 1100 aile ile bilgisayarlı telefon (CATI) yöntemi ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılanların cinsiyet ve yaş grubu itibari ile dağılımı şöyledir:

GRAFİK-37: KATILIMCI PROFİLİ: CİNSİYET-YAŞ

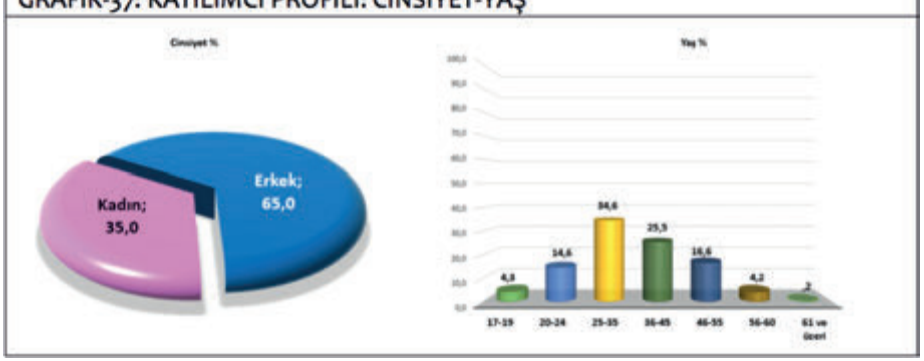

GRAFİK-38: EĞİTİM DURUMU

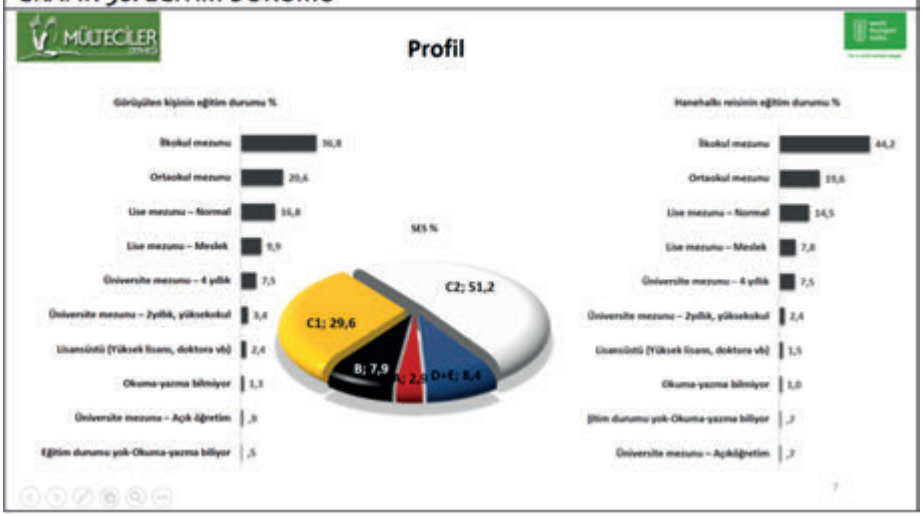

GRAFİK-39: MESLEK

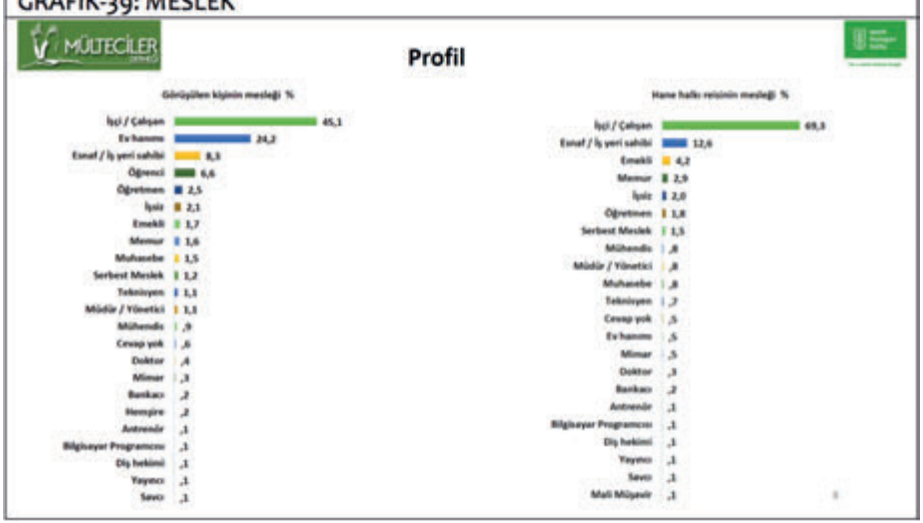

GRAFİK-40: MEDENİ HAL

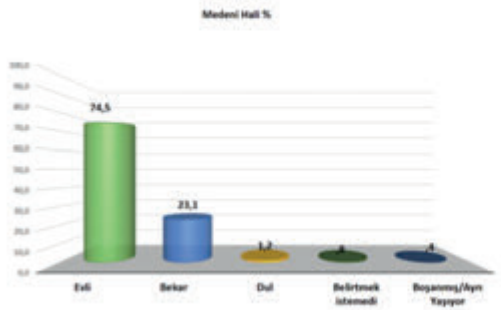

GRAFİK-41: HANEDEKİ ÇOCUK SAYISI

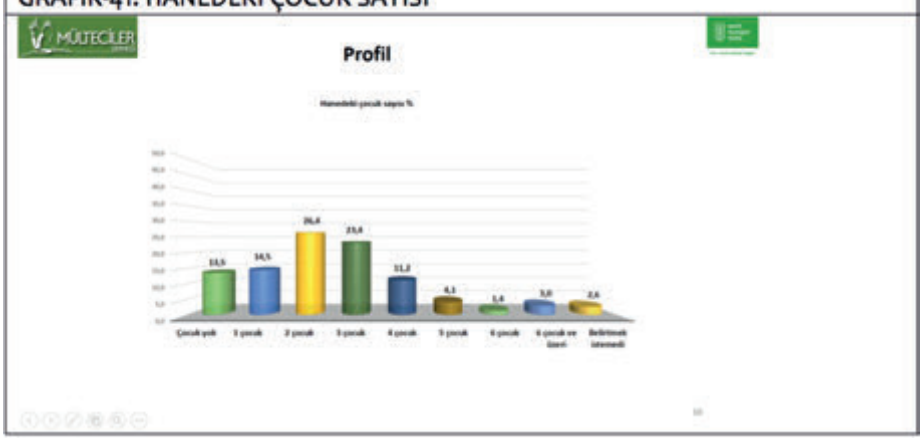

GRAFİK-42: İKAMET SÜRESİ

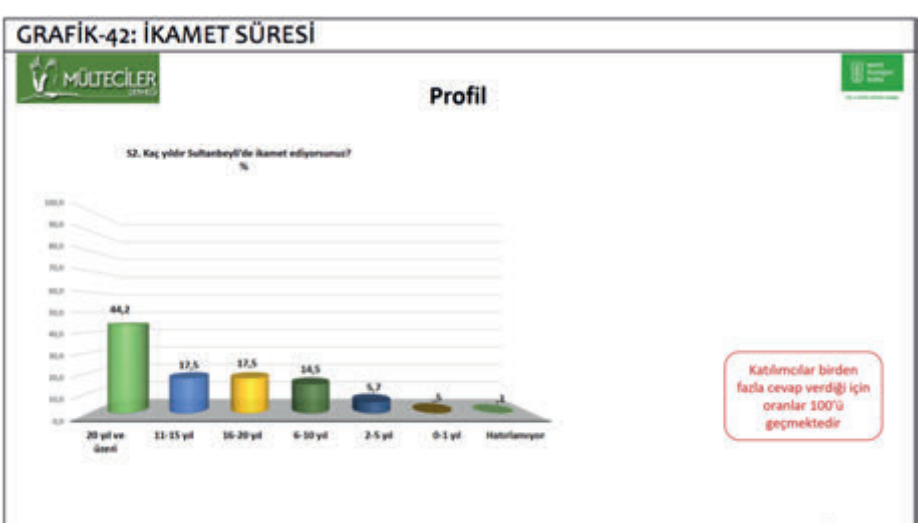

1985'de 3600 nüfuslu bir köy olan Sultanbeyli nüfusunun görece Sultanbeyli'ye yeni geldiği anlaşılmaktadır. Sultanbeyli'de yaşayanların sadece % 44,2'si 20 ve daha fazla yıldan beridir burada olduğunu ifade ederken, % 50'den fazlasının 15 yıldan daha az süredir Sultanbeyli'de olduğu anlaşılmaktadır.

2. Suriyeliler Konusundaki Genel Görüşler

Sultanbeyli ilçesinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre 5 Haziran 2017 itibari ile 22.396 Suriyeli mülteci yaşamaktadır. Bu sayı Sultanbeyli'de nüfusun % 6,89'una denk gelmektedir. Sultanbeyli'nin 15 mahallesinde de farklı oranlarda Suriyeliler yaşamaktadır. Sultanbeyli'de yapılan araştırmada, "yakın çevresinde/mahallesinde Suriyeli olup olmadığı sorusuna % 92,5'un "evet" demesi, Suriyelilerin varlığından haberdar olunduğunu ortaya koymaktadır.

GRAFİK-43: SURİYELİLERİN FARKINDA MIYIZ?

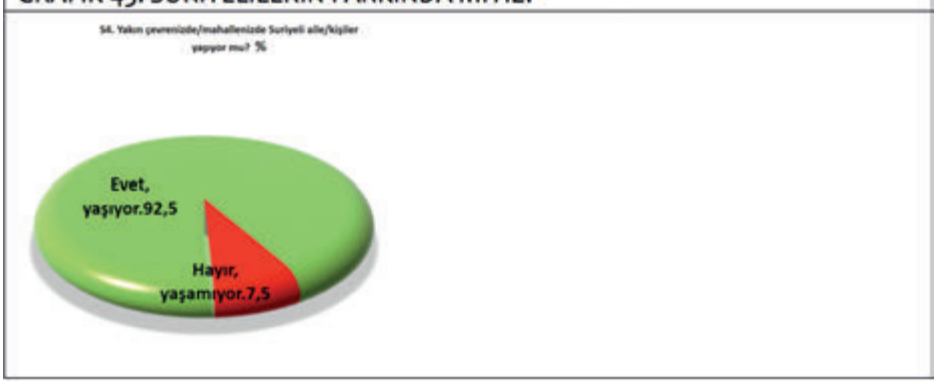

Sultanbeyli halkının Suriyelileri tanımlamalarında en çok "savaştan kaçan insanlar" (% 46,5) nitelemesini uygun bulmaları dikkat çekicidir. Bunu "misafirler" (% 35,7) izlemektedir. Bu iki tanımlamanın da Suriyelilere sahip çıkmak ve empati kurmak bakımından "olumlu" olduğu söylenebilir. Olumsuz sayılabilecek niteleme olarak "bize yük olan insanlar" (% 11,4) ve "ülkelerine dönmelidirler" (% 3,7) önermeleri, diğer kategoriye göre oldukça düşük seviyede kalmaktadır. "Suriyeliler nasıl insanlardır?" sorusuna verilen cevaplar da önceki önermelerle uyumlu olmakla birlikte, bu soruya verilen cevaptaki olumsuz vurguların daha güçlü olduğu gözlenmektedir. . Sultanbeylilerin % 71.3'ü Suriyelileri "kendi hallerinde", "iyi insanlar" ve "garibanlar" olarak nitelerken, geri kalan grubun Suriyelilerden rahatsız oldukları açık bir biçimde gözlenmektedir.

GRAFİK-44: SURİYELİLERİ TANIMLAMAK

Sultanbeyli halkına göre Suriyelilerin karşılaştığı en ciddi sorun "barınma"dır. Bunu "işsizlik", "vatanlarından uzakta olmaları", "savaş", "maddi sıkıntı", "iletişim/dil" izlemektedir. Ancak en ciddi sorunlarının "sorunlarının olmaması" önermesi de % 12,9 ile ikinci sırada çıkmıştır. Buna benzer başka önermelere de çok yüksek oranlarda olmasa da destek verildiği gözlenmektedir.

GRAFİK-45: SURİYELİLERİN CİDDİ SORUNLARI

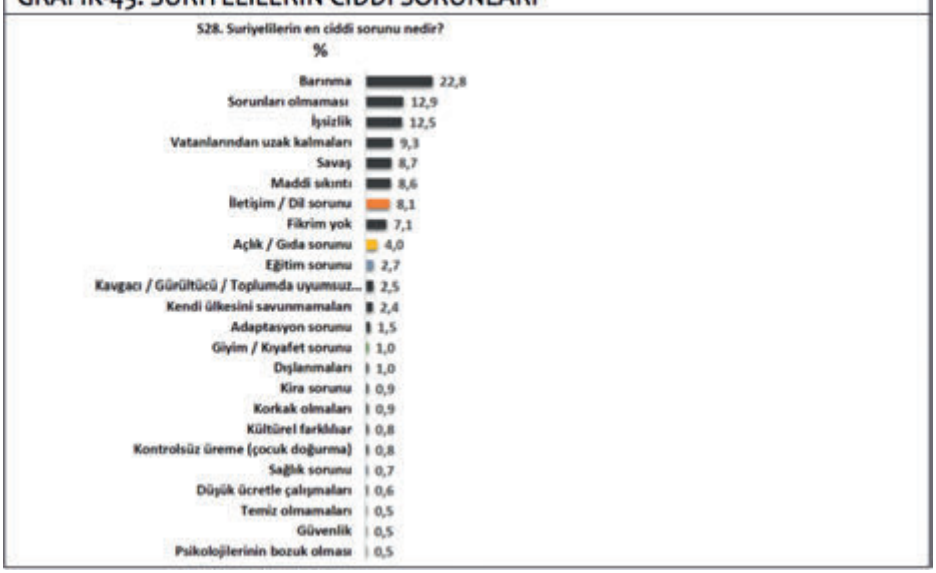

3. Suriyeliler İle İlişki / İletişim / Komşuluk

Sultanbeyli halkının Suriyeliler ile iletişimi oldukça yüksek ve olumlu görünmektedir. Sultanbeylilerin % 61,4'ü Suriyeli komşuları ile ilişkileri/iletişimleri olduğunu ifade etmiştir. İletişim kuramayanların temel gerekçesi ise dildir.

GRAFİK-46: KOMŞULUK

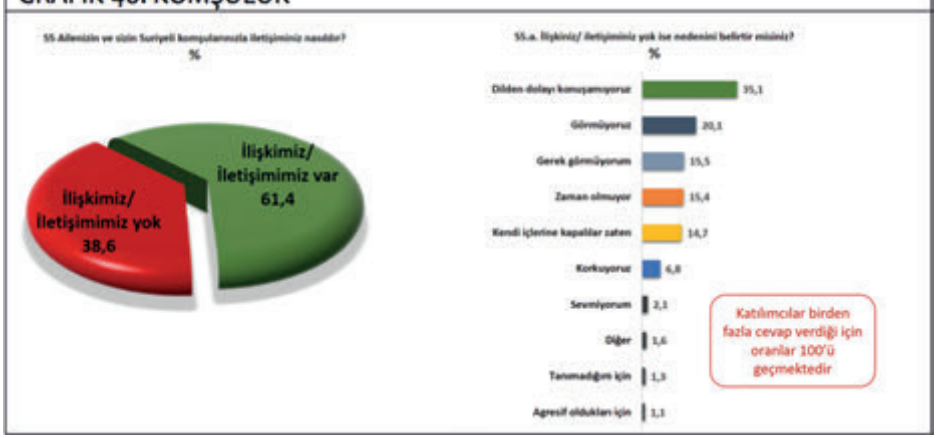

Suriyeliler ile iletişimi olanların büyük bölümü sorun yaşamadıklarını ifade etseler de, sorun yaşayanların oranı % 21.3 olarak hesaplanmıştır. Yani her 5 iletişimden birisinde sorun var gibi görünmektedir. İletişim/ İlişki içinde bulunmayanlarda bekleneceği üzere sorun da daha düşüktür (% 13,2).

GRAFİK-47: ÇAPRAZ-7

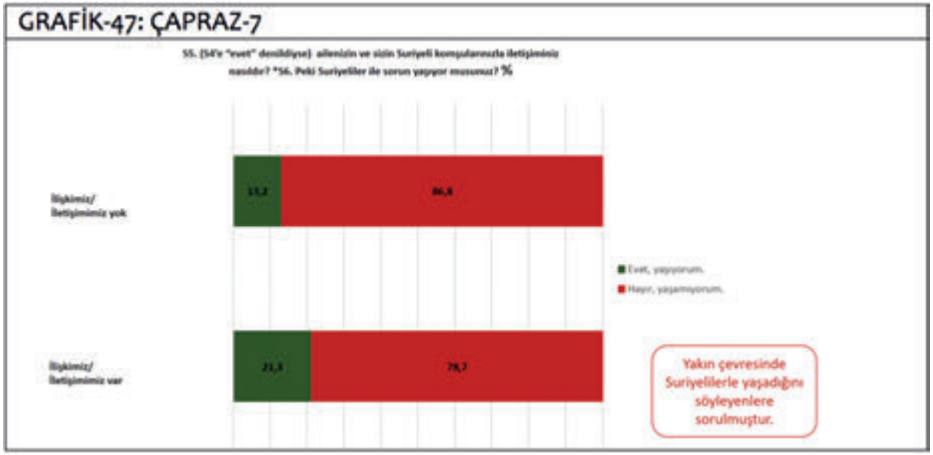

Suriyeliler ile iletişlimi/ilişkisi olan % 61,4'lük kitlenin Suriyeliler ile görüşme sıklıkları da iletişimin boyutu konusunda bazı ipuçları vermektedir. Buna göre Suriyeliler ile çoğunlukla (% 74,3) yolda/karşılaşıldığında iletişim olduğu anlaşılmaktadır. İşyerinde karşılaşanlar % 17,2 iken, belki de en önemli ve yoğun iletişim olan karşılıklı eve gidip gelmeler (% 14,4'ü "biz onlara gideriz", % 12,3'ü ise "onlar bize gelir") % 26,7 gibi son derece yüksek bir seviyede gerçekleşmektedir. İletişimin sıklık derecesi de oldukça yüksek görünmektedir. Her gün % 27,7, haftada birkaç gün % 20, ayda bir ise % 22,8 olarak hesaplanmıştır.

GRAFİK-48: İLİŞKİ YOĞUNLUĞU

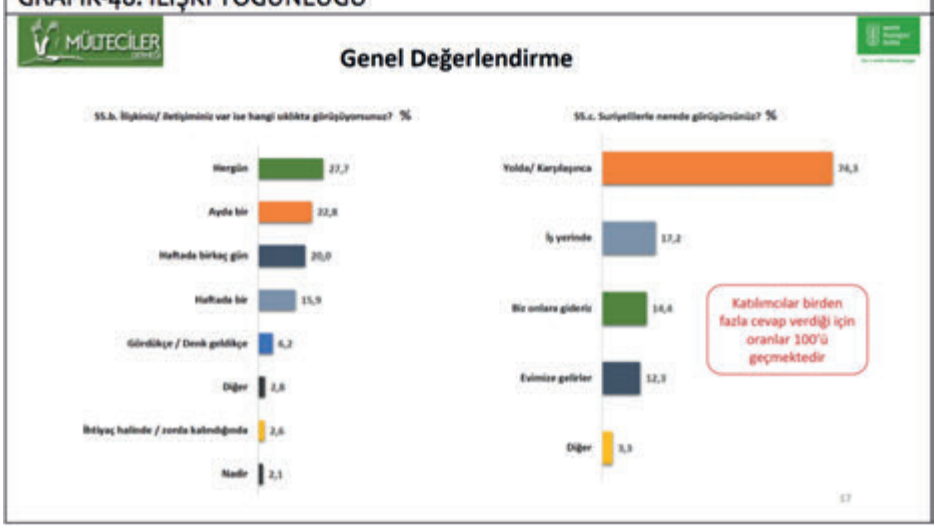

Suriyeliler ile Sultanbeyli halkı arasında çok büyük oranda sorun yaşanmadığı anlaşılmaktadır. % 81,8 gibi çok ciddi bir çoğunluk sorun yaşamadığını vurgularken, "sorun yaşıyorum" diyenlerin en fazla şikayet ettikleri hususların "kavgacı olmaları" (% 24.3), "sürekli (genel) problem yaratmaları (% 15.7) ve "gürültü yapmaları" olarak belirtilmiştir.

GRAFİK-49: SURİYELİLER İLE SORUN YAŞANIYOR MU?

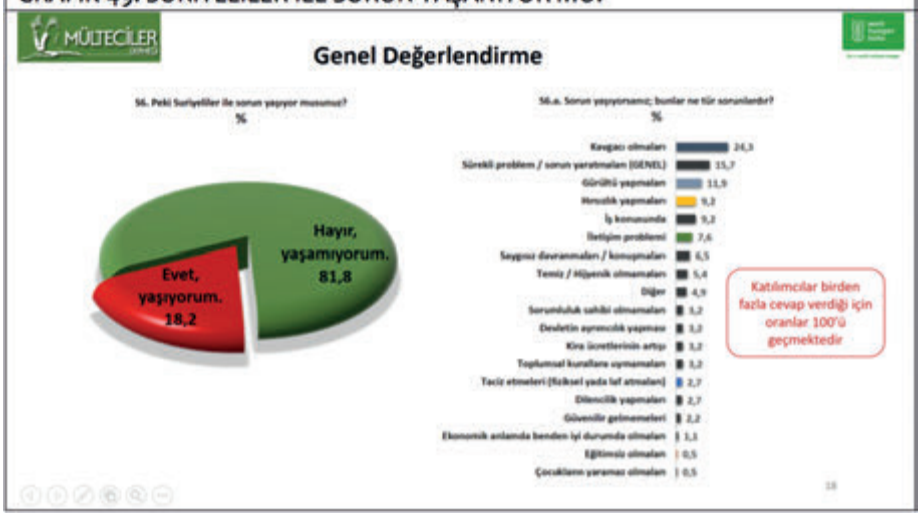

Suriyeliler ile sorun yaşadıklarını ifade edenlerin, Suriyelilere yönelik düşünceleri de değişmektedir. Genel ortalamada "savaştan kaçan insanlar" ve "misafirler" seçenekleri çok ön plandayken, "Suriyeliler ile sorun yaşıyorum" diyen bu grup için "bize yük olan insanlardır" önermesi en yüksek oranda çıkmaktadır.

GRAFİK-50: SURİYELİLER KİMDİR?

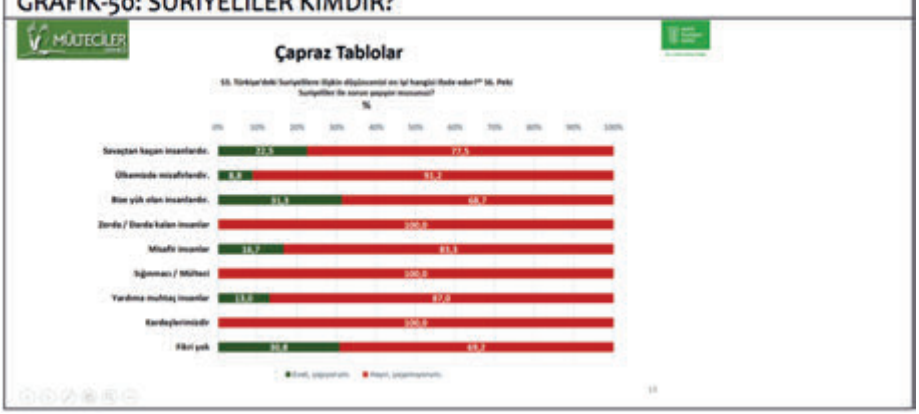

Suriyeliler ile yaşanan sorunların önemli bir bölümünün doğrudan yaşanan bir sorun değil, duyulan, öğrenilen bir sorun olduğu açıktır. Bu konuda Suriyelilerin yaşadığı bölgelerdeki sorun algısının daha güçlü çıktığı gözlenmektedir.

GRAFİK-51: ÇATIŞMA VAR MI?

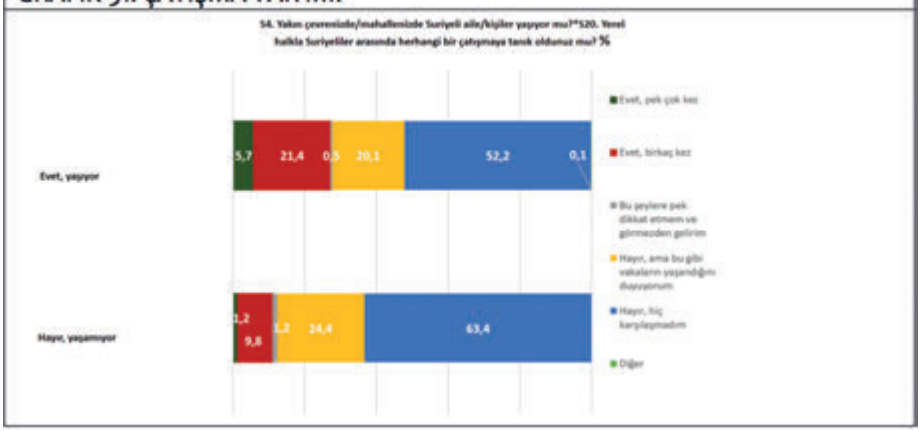

Suriyeliler ile sorun yaşamayan Sultanbeyliler, Suriyelileri en çok "zararsız kendi hallerinde" şeklinde tanımlamaktadırlar. Suriyeli komşusu olmayanlara, "eğer olsaydı bunu nasıl karşılardınız" gibi bir soru yöneltildiğinde, sadece % 17,1'in "asla istemem" seçeneğini tercih etmeleri, geri akalanın bir biçimde bu kapıyı açık bırakması, önemli bir empati göstergesi olarak nitelenebilir.

GRAFİK-52: SORUNLAR VE KOMŞULUK

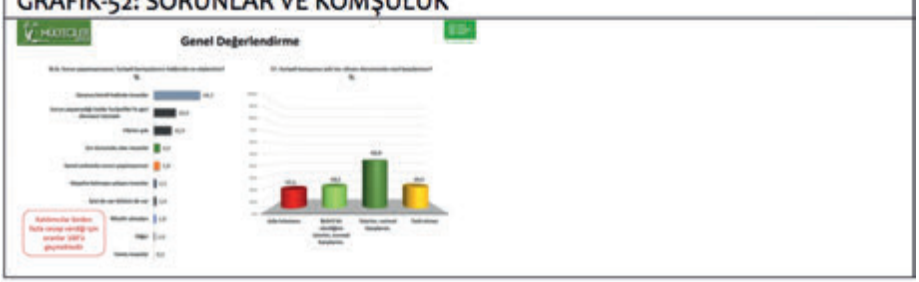

Sultanbeyliler, bu güne kadar yerel halktan birileri ile Suriyelilerin herhangi bir çatışmasına tanık oldunuz mu diye sorulduğunda % 25,9 evet cevabı çıkmaktadır. Ancak % 53 hiçbir olayla karşılaşmadığından, % 20,5 ise kendisi karşılaşmamış olsa da duymuş olduğunu ifade etmektedir.

GRAFİK-53:ÇATIŞMADAN HABERDAR OLMAK

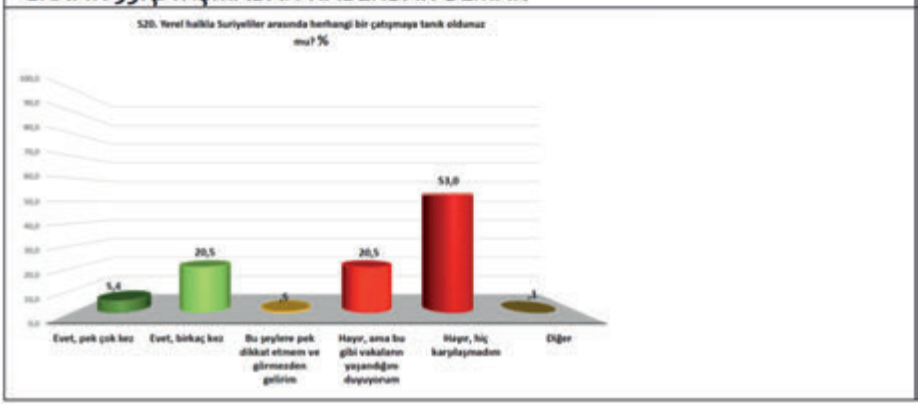

Sultanbeyli'deki yerel halkın Suriyeliler ile aralarına nasıl bir sosyal mesafe koyduklarını anlamak için sorulan "çocuğunuzun Suriyeli sınıf arkadaşı olsun mu?" şeklindeki soruya % 70'in üzerinde "olumlu karşılarım" cevabının gelmesi son derece kıymetlidir. Benzer bir biçimde "çocuklarınızın oyun arkadaşı Suriyeli olabilir mi" diye sorulduğunda da % 67,6 ile güçlü bir destek dikkat çekmektedir.

GRAFİK-54:ÇOCUKLARIN BİRLİKTE OYUN OYNAMASI

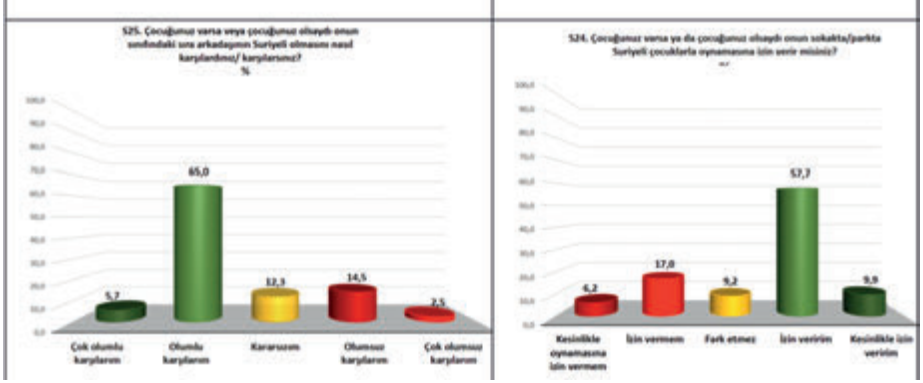

Bu çerçevede sorulan "evlilik" de yine oldukça yüksek bir kabul almaktadır. Suriyeliler ile evliliğe erkelerin kadınlardan çok daha yüksek derecede destek vermesi de oldukça dikkat çekicidir. Bu durum aslında biraz da kadınların endişeleri ile ilişkili olabilir. Yine 15-24 yaş arasındaki gençler ile 56 yaş üzerindekilerin evliliğe güçlü destek verdikleri; bekar olanların da evlilere göre "Suriyelilerle evlilik" hususuna daha çok destek verdikleri görünmektedir. Burada açık biçimde kadınların, Suriyeli genç kadınların varlığından daha tedirgin oldukları gözlenmektedir.

GRAFİK-55: SURİYELİLERLE EVLİLİK

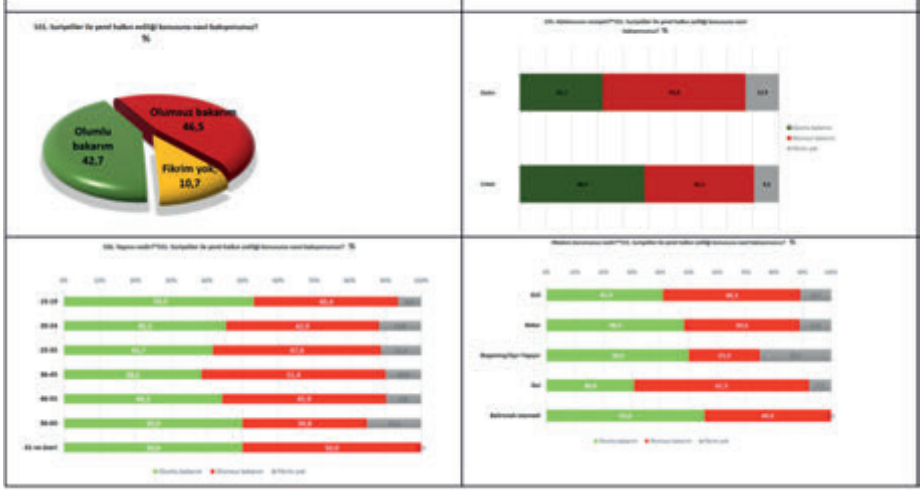

4. Suriyelilere Verilen Hizmetler ve Aktörler

Sultanbeyli'deki Suriyelilerin Suriyelilere yapılan-yapılması gereken yardım faaliyetleri konusundaki görüşleri büyük ölçüde insani reflekslerle gelişmektedir. Sultanbeylilerin % 78,9'u mültecilere yardım yapılmasını onaylarken, bunun gerekçesini ilk başta – kültürel, dinsel temellerle değil- insani temellerle açıklamaktadırlar. "İnsanlık gereği" diyen % 63,9 kadar, % 31,6'da "ihtiyaç" vurgusu yapmaktadır. Yardımları araçsal olarak niteleyen ve "sorun çıkmasın diye" yardım yapılması gerektiğini savunanların oranı % 2,1 gibi olağanüstü düşük bir düzeyde kalmaktadır. Bütün bu tabloyu, Türk toplumunun (Sultanbeylilerin) insani yaklaşımlarının bir görünümü olarak okumak mümkündür.

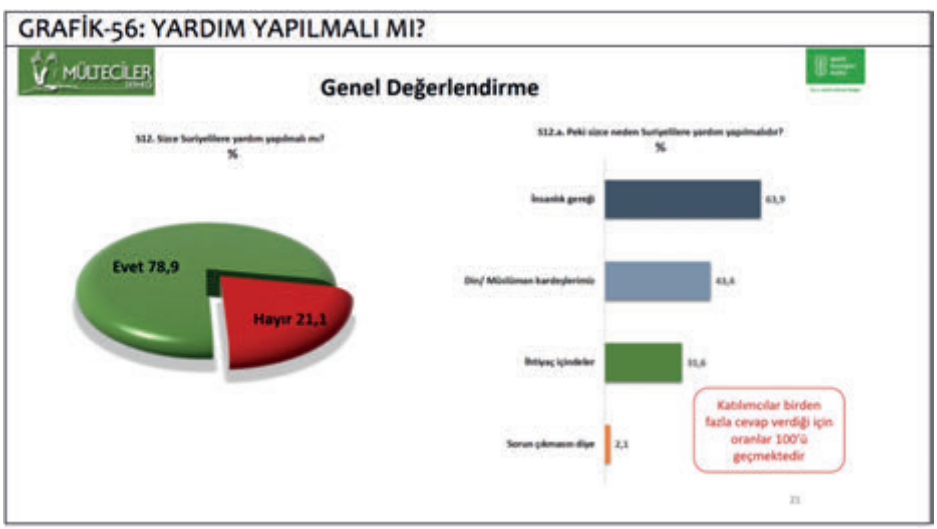

Sultanbeyliler mültecilere yardım etmenin temelde devletin görevi olduğu görüşünü güçlü bir biçimde ifade ederken (% 51,4), ikinci sırada uluslararası kurumlar (% 42,6), üçündü sırada ise belediyeler (% 20,7) sayılmaktadır. Sultanbeylilerin belediyeleri bu konuda öncelikli görevli/yükümlü kurumlar arasında görmesi, belediye hizmetleri bakımından da önemlidir.

GRAFİK-57: SURİYELİLERE HİZMETİ KİM VERMELİ

Sultanbeylilerce mültecilere yardım yapmak için ilk aktör olduğu ifade edilen devletin ne derece yeterli hizmet verdiği hususunda ise karmaşık bir durum dikkat çekmektedir. Sutanbeylilerin % 44,7'si devletin mültecilere "gereğinden fazla" yardım yaptığını düşünürken, % 40,9 "gerektiği kadar" yardım yapıldığını düşünmektedir. Devletin yardımlarını gereğinden az bulanların oranı sadece % 5,1'dir. Bu durum Sultanbeyli'deki yerel halk içindeki "devlet yeterince ve hatta yeterinden fazla yardım yapıyor" algısını da çarpıcı biçimde yansıtmaktadır. Bu arada Suriyelilere gerektiğinden fazla yardım yapıldığını düşünenler arasında erkeklerin kadınlardan daha güçlü bir yargıya sahip olduğu görünmektedir (% 47,8-% 38,9). Oysa bu soru Suriyelilere sorulduğunda, devletten alınan yardımın son derece yetersiz ve hatta hiç düzeyinde olduğu görülmektedir.

GRAFİK-58: TÜRKİYE YETRİNCE DESTEK VERİYOR MU?

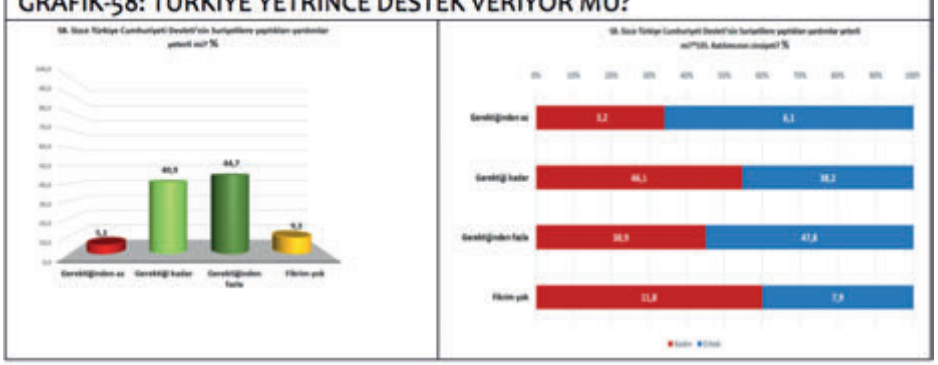

10 - İlçedeki sosyokültürel yapı nedeniyle daha kadınların ankete katılımında ortaya çıkan farklılıktan dolayı, buradaki verilerin her biri kendi içinde değerlendirilmiştir.

Sultanbeyliler, prensipte mültecilere yardımın öncelikle devletin ve uluslararası kurumların görevi olduğunu ifade etseler de halen mültecilere en fazla yardımın belediyelerden yapıldığını düşünmektedir. Belediye (% 58,6) ile ilk sırada gelirken, ikinci sırada kaymakamlık (%40,9) gelmektedir. Sultanbeyli'de yardım organizasyonunda son derece etkili olan Mülteciler Derneği de Sultanbeyliler tarafından mültecilere yardım yapan üçüncü kurum (% 31,8) olarak tespit edilmiştir.

GRAFİK-59: SURİYELİLER NEREDEN DESTEK ALIYOR

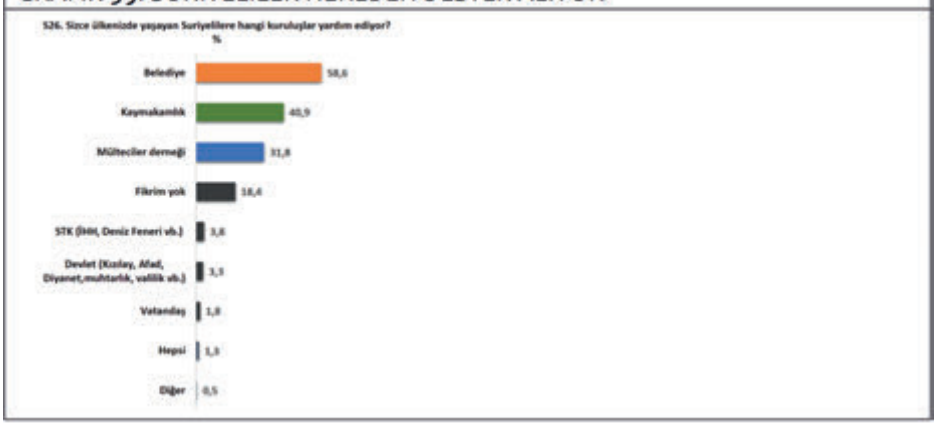

5. Sultanbeyli Belediyesi'nin Hizmetleri

Sultanbeyli halkı, Sultanbeyli Belediyesinin Suriyelilere yardım yaptığının farkında olduğu net biçimde oryaya koymaktadır. Bu konuda Hasanpaşa ve Fatih Mahallelerinde yerel halkın yardımlardan daha çok haberdar olduğu, Orhangazi ve Akşemsettin mahallelerinde ise en az haberdar olduğu görülmektedir.

GRAFİK-60: BELEDİYE SİZE DESTEK OLUYOR MU?

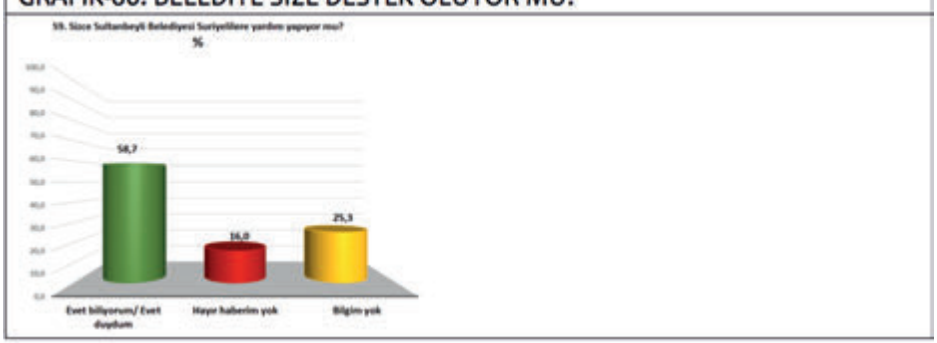

GRAFİK-61: ÇAPRAZ 8

Sultanbeyliler, belediyelerinin oldukça tatminkar biçimde ("gereği kadar" (%46,4), gereğinden fazla % 31,9) Suriyelilere yardım yaptığı görüşündedir. Sadece % 5,1 oranındaki Sultanbeyli için Suriyelilere belediye tarafından yapılan yardımlar yetersiz kalmaktadır.

GRAFİK-62: SULTANBEYLİNİN SURİYELİLERE YAPTIKLARI YETERLİ Mİ?

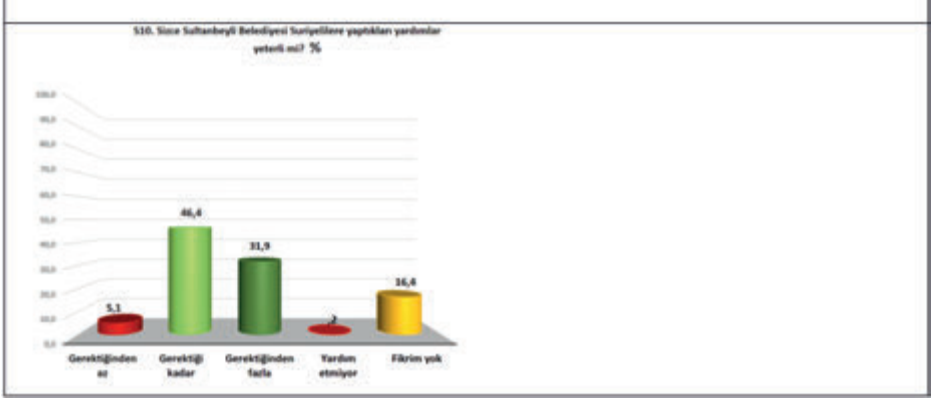

Belediye hizmetlerinin mültecilere yönelmesi, kısa zaman içinde yerel halkta şikayetlerin oluşmasına neden olabilmektedir. Gerçekte gerçekleşen ne olursa olsun, bunun büyük ölçüde algıyla ilgili bir durum olduğu açıktır. Bu konuda Sultanbeylilerin görüşleri/algıları önem taşımaktadır. Sutanbeylilerin % 68'i Suriyeli mültecilere Belediye tarafından verilen hizmetlerin kendilerine olumsuz yansımadığı görüşündedir. % 32 ise belediye hizmetlerinin aksamasında mültecilere yönelik yardımların etkisi olduğunu düşünmektedir. Bu tablo, özellikle de son dört yılda mültecilere yönelik en fazla ve düzenli hizmet veren bir belediye olan Sultanbeyli'de genel olarak umut vericidir. Belediye temel hizmet vericisi olduğu vatandaşlarını ihmal etmeksizin mülteciler için de çalışmalar yapabildiğini ortaya koymuştur.

GRAFİK-63: MÜLTECİLERE BELEDİYE HİZMETLERİ SİZE NASIL YANSIYOR

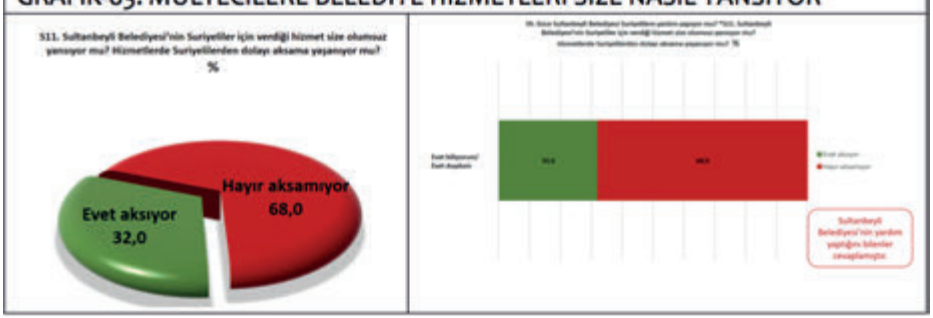

Sultanbeylilerin yardımların yapıldığından haber olup, buna destek veriyor olmaları, son derece değerlidir. Aşağıdaki çapraz tablo, bu konudaki desteği açık biçimde ortaya koymaktadır.

GRAFİK-64: YARDIM YAPILIYOR MU?

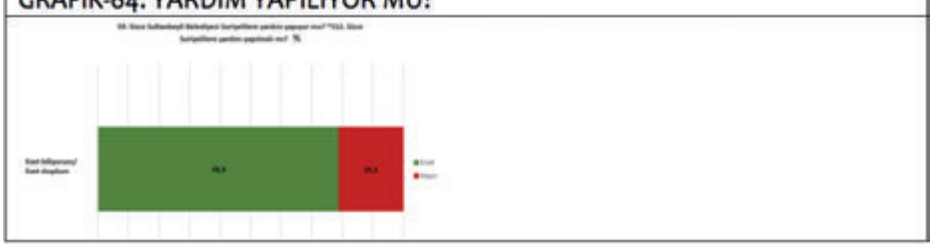

Suriyeliler ile sorun yaşadıklarını ifade edenlerin bile % 40,9'unun yardım yapılmasına destek olması da bu çerçevede Belediyenin başarılı bir çalışma yürüttüğünü göstermektedir.

GRAFİK-65: ÇAPRAZ

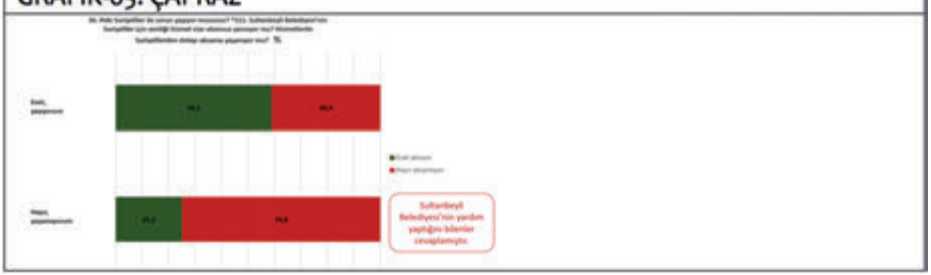

6. Suriyelilere Bireysel Destek/Yardım/Dayanışma

Sultanbeyli'de yaşayan Suriyelilere başta Belediye olmak üzere kamu kurumlarının verdiği destek kadar önemli olan hususlardan birisi de bölge halkının toplumsal kabul düzeyi ve bireysel destek çabasıdır. Araştırma, Sultanbeylilerin Türkiye ortalamasının oldukça üzerinde bir oranda Suriyeli mültecilere bireysel destek sağladıkları gözlenmektedir. Sultanbeylilerin % 55,5'u doğrudan, % 13,5'u ise dolaylı bir biçimde Suriyeli mültecilere yardım/destek sağladığını ifade etmektedir. Toplamda % 69'u bulan bu oran olağanüstü yüksek bir toplusaml dayanışmayı da göstermektedir.

GRAFİK-66: BİREYSEL DESTEK

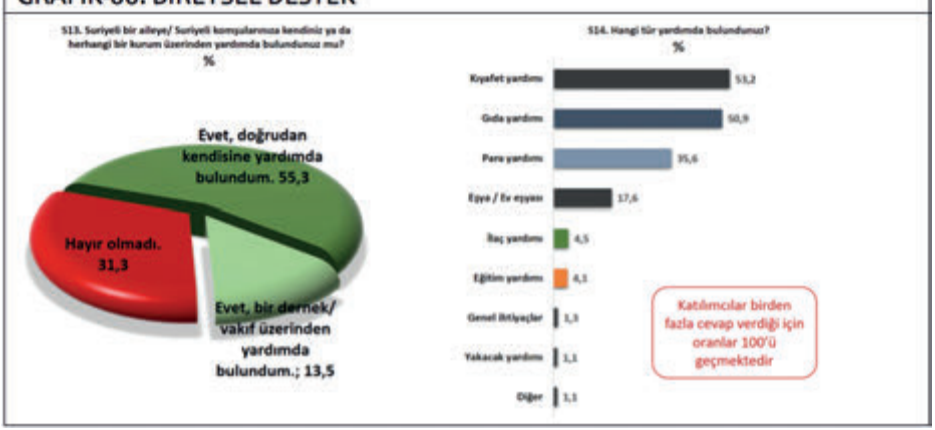

Yapılan yardımlar içinde sırası ile "kıyafet", "gıda", "para", "eşya/ev eşyası" ön plana çıkmaktadır.
Sultanbeyli halkı, Suriyeliler konusunda genelde olumlu bir tavır içinde olduğunu, onlarla ilgili yapılacak projelere destek verme/katılım sağlama eğilimleri ile de ortaya oymaktadır.

GRAFİK-67: PROJE KATKISI

7. Suriyelilerin Çalışmaları ya da İşyeri Açmalarına Bakış

Kitlesel göçlerde, göç edilen yerdeki halkın en ciddi endişelerinden birisi işlerini kaybetme konusunda olur. Zira son derece zor koşullardan gelen mülteciler, ucuz ve çoğunlukla da kayıtsız iş gücü olarak yerel çalışanların işlerini risk altına sokar. Sultanbeyli'de son 6 yılda nüfusunun % 6-8 civarında mülteci olması da iş dünyası konusundaki durumu ve algıyı önemli hale getirmektedir. Araştırmada Suriyelilerin çalışma dünyasına girişi iki farklı kategoride, yani işyeleri açılması ya da işgücü olarak girilmesi şeklinde sorulmuştur. Buna göre Sultanbeyli'de halkın çoğunluğunun (% 51.4) Suriyelilerin işyeri açmasına olumsuz baktıkları anlaşılmaktadır. Yine de buna olumlu bakan % 38.4'ün de küçümsenmemesi gerektiği açıktır. Yerel yetkililer, aslında halen ruhsatlandırma çalışmaları devam eden bir kısmı ruhsatlandırılmış Suriyelilere ait işyeri sayının 210 civarında olduğunu ifade etmektedirler. Burada gelen tepki aslında kayıtdışılık üzerinden yaşanmaktadır. Yerel esnaf, Suriyelilerin vergi, sigorta, harç vb ödemeler yapmadıkları, müşterilerini "çaldıklarını", üstelik çalıştırdıkları işçiyi de kayıtdışı çalıştırdıklarını ifade ederek, bunun haksız rekabete yol açığından şikayet etmektedirler. Aslında unutmamak gerekir ki, TUİK Şubat 2017 verilerine göre halen Türk ekonomisi içinde çalışanların oranı % 32,8 olarak gerçekleşmektedir. Mültecilerin pek çok nedenle kayıtdışı kalmalarında bu genel kayıtdışılığın da önemli rol oynadığı açıktır. Suriyelilerin işyeri açmasına destek verenlerin, Suriyelileri "misafir" ve "muhtaç" gördükleri de anlaşılmaktadır. Suriyelilerin işyeri açmasından rahatsız olanların ise "bize yük olan insanlardır" ve "ülkelerine geri dönsünler" seçeneklerini tercih edenler olduğu görülmektedir.

12 -Türkiye İstatistik Kurumu-TUİK: http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=24941 (Erişim: 12.06.2017)

GRAFİK-68: İŞYERİAÇILMASINA YAKLAŞIM

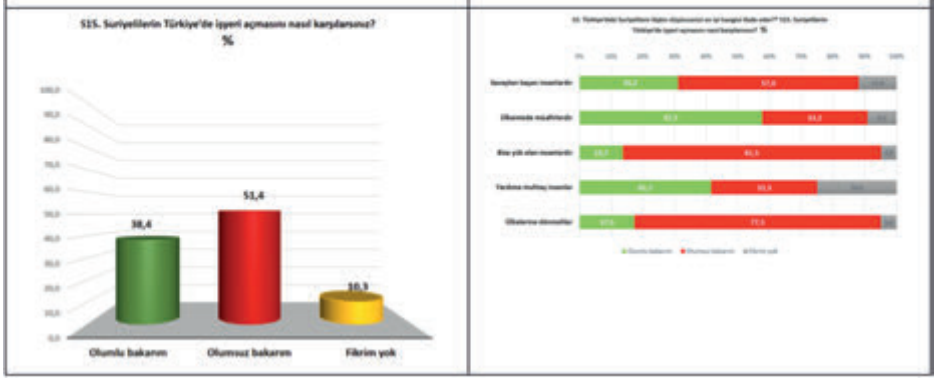

İlginç biçimde Suriyelilerin Türkiye'de çalışmasına yönelik kabul çok daha yüksek çıkmaktadır. Sultanbeyliler, Suriyelilerin çalışmasına % 55,7 oranında destek vermiş, karşı çıkanların oranı % 37,2'de kalmıştır. Aslında bu Sultanbeyli'deki vatandaşların mültecilere yönelik önemli bir kabul unsuru olarak görülebilir. "İşimizi elimizden alacaklar" endişesi % 30 oranında var olsa da, Suriyelilerin çalışmalarının desteklenmesi, en azından buna olumsuz yaklaşılmaması son derece değerli bir bulgudur. Aslında Sultanbeyli Belediyesinin yaptığı çalışmada Suriyelilerin % 38'inin çalıştığı bulgusuna ulaşılmıştır. Türkiye'de aktif çalışma nüfusunun işgücüne katılma oranının 2017'de % 51,8 olduğu dikkate alınırsa , bu oran oldukça yaygın bir çalışma durumunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede hem yüksek işgücüne katılım hem de endişenin olmaması, mültecilerin dışarından yardımlarla değil, onurlu bir biçimde kendi emekleri ile çalışarak hayatlarını sürdürmeleri ve aynı zamanda da Türk ekonomisine katkı vermeleri bakımından son derece önemlidir.

GRAFİK-69: ÇALIŞAN SURİYELİLER

SURİYELİ KİŞİLERİN ÇALIŞMA DURUMU

ÇALIŞMA (17-66)	KİŞİ SAYISI	ORAN
EVET	7.632	%38
HAYIR	11.593	%57
CEVAP YOK	597	%5
TOPLAM	20.192	

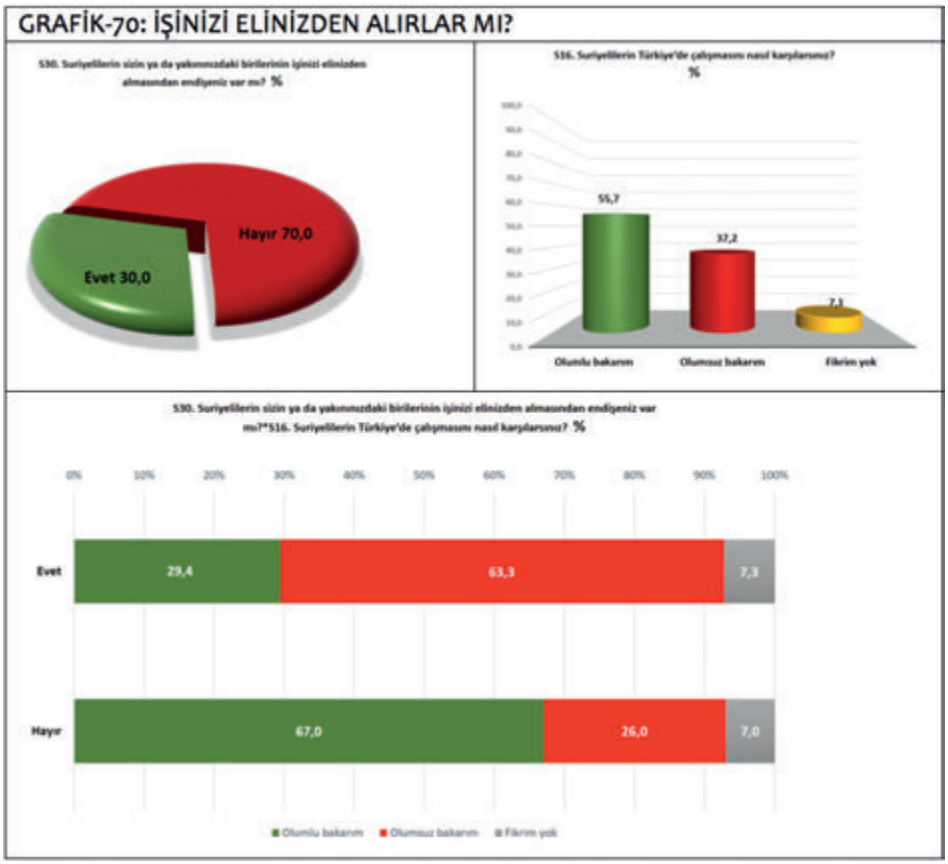

Türkiye'de çalışan Suriyeliler konusunda yaşanan en büyük sorunlardan birisi de "ucuz işçilik/emek sömürüsü"dür. Sanılanın aksine devlet, belediye, uluslararası kurumlar vb hiçbir yerden düzenli ve yeterli gelir alamayan Suriyelilerin kentlerde çalışmaktan başka çaresi bulunmamaktadır. Aldıkları ücretin düşüklüğü, aynı aileden aynı anda birden fazla kişinin çalışmasına da neden olmaktadır. Sultanbeyli'de yaşayan vatandaşlar, Suriyelilerin ucuz işçi olarak kullanılmasını % 60,5 gibi çok yüksek oranda reddetmekte, sadece % 10 buna destek vermektedir. % 19 ise "geçici bir süre" ile bunu kabul edebileceğini ifade etmektedir. Bu veriler, Sultanbeyli'deki toplumun aslında sadece vicdanen değil, hak bağlamında da Suriyelilere destek olduğunu ortaya koymaktadır. Suriyelilerin kendileri ya da yakın çevreleri için işlerinden almaları endişesi içinde olanlar çalışmalarına da olumsuz bakarken, bu endişeyi taşımayanlar, çalışmalarında da sakınca görmemektedir.

GRAFİK-71: DÜŞÜK ÜCRETLE ÇALIŞMA

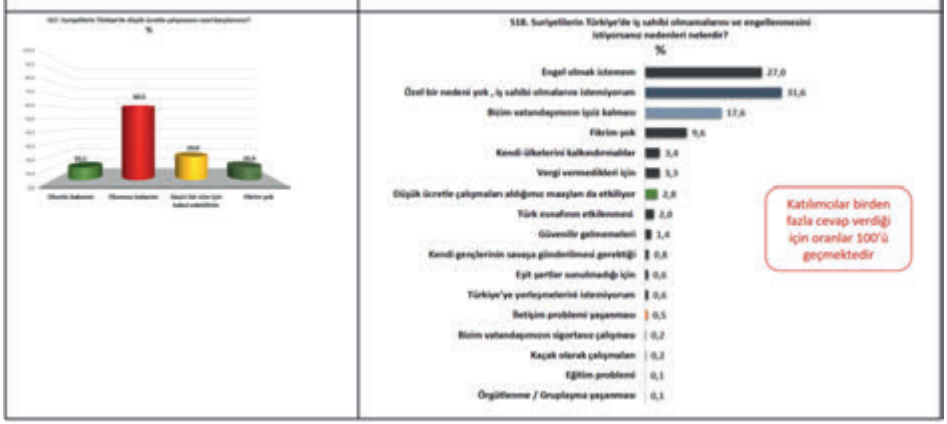

Sultanbeyli halkı, nüfusunun %6-8 arasında olan Suriyeliler ile farklı etkileşimler içine girmektedir. Bu çerçevede acaba Suriyelilerden bir konuda hizmet alındı mı diye sorulduğunda halkın sadece % 3,8'inin sürekli olarak Suriyelileri çalıştırdığı ve bundan memnuniyet duyduğu görülürken, ucuz işgücü olarak tercih edildiklerini söyleyen küçük bir grup da bulunmaktadır. Ancak genelde "çalıştırmadıkları" ifade edilirken, iş kültürü bakımından da yeterince çekici olmadıkları da vurgulanmaktadır.

GRAFİK-72

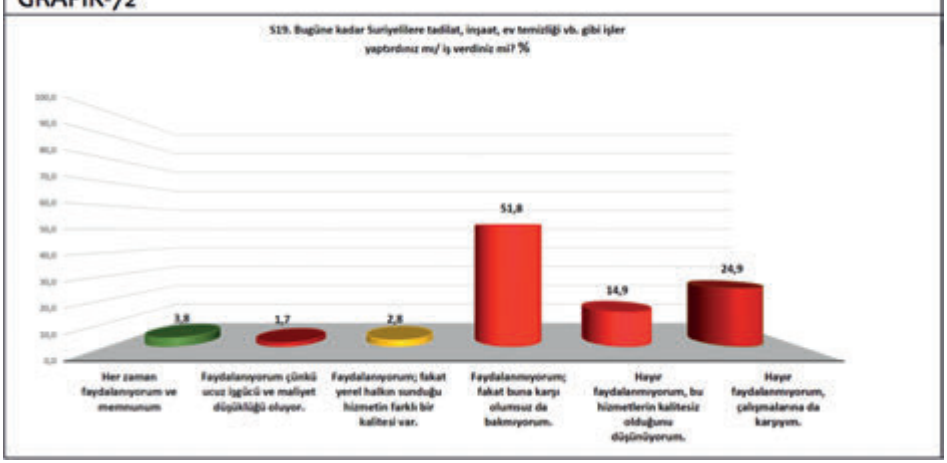

8. Gelecek Konusundaki Öngörüler / Endişeler

Türkiye'deki Suriyelilerin kalıcılık eğilimi her geçen gün güçlenmektedir. Bunun temel sebebi, Suriye'deki savaş ve istikrasızlığın yakın zamanda biteceğine dair umut verici gelişmelerin olmaması kadar, Suriyelilerin Türkiye'nin sadece sınır bölgelerinde değil, Türkiye'nin her tarafına yayılarak, yeni yaşamlar oluşturmasıdır. Haziran 2017 itibari ile Sultanbeyli'de yaşayan Suriyelilerin % 80'inden fazlası en az 3 yıldır burada yaşamaktadır. Ortak bir yaşama doğru gidildiği süreçte huzurlu bir gelecek için iki taraflı çabaya ihtiyaç olduğu açıktır. İşte tam bu noktadan hareketle Suriyelilere ev sahipliği yapan Türk toplumunun geleceğe yönelik öngörüleri, beklentileri ve endişeleri son derece önemlidir.

Sultanbeyli araştırmasında yeni mülteci dalgalarından endişe edildiği anlaşılmaktadır. Toplumun % 51,7'si yeni mültecilerin gelmesine ıolumlu bakmayacağını ifade etmiştir. Ancak son 6 yılda 20 bin civarında yani nüfusunun % 6-8 civarında Suriyeli mülteci alan Sultanbeyli'de % 38,4'ün "yeni gelenlere de olumlu bakarım" cevabı son derece dikkat çekici ve değerlidir. Sultanbeyliler "Savaştan kaçan" "gariban insanlara" kucak açmakla kalmamış, yeni gelenlere de çok yüksek oranda olumlu baktıklarını ortaya koymuşlardır. Üstelik Sultanbeylilerin % 68,8'i, Suriyelilerin ileride sorun yaratacağına inandıkları halde bu değerlendirmeyi yapmaları gerçekten dikkat çekicidir.

GRAFİK-73: YENİ MÜLTECİ GELMESİNE BAKIŞ!

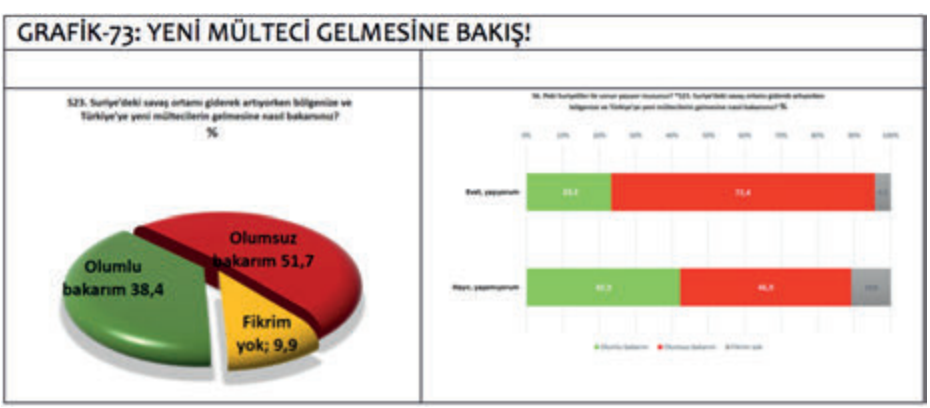

Sultanbeyliler içinde yeni mültecilerin gelmesine olumsuz bakanlar içinde Suriyeliler ile bir biçimde sorun yaşayanların reddiyesi çok daha yüksek görünmektedir.

Sultanbeyliler, şu ana kadar gösterdikleri yüksek toplumsal kabul düzeyinin aslında endişelerden bağımsız olmadığını ortaya koymaktadır. İleride ortaya sorunlar çıkabileceğine dair çok güçlü (%68,8) beklentiye rağmen ortaya konulan dayanışma

dikkat çekicidir. Bunu "yüksek ancak kırılgan toplumsal kabul" olarak nitelemek mümkündür. Bu kabulde önemli bir unsur da Suriyelilerin günün birinde döneceklerine yönelik "umut"tur.

Sultanbeyli halkı, öncelikle Suriyelilerin kavga etmelerinden, işsizliği artırmalarından, terörle ilişkili faaliyetlerde bulunmalarından endişelidirler. Dikkat çekici bir biçimde Sultanbeyli'deki kadınlar (% 76,3) erkeklerden (% 64,9) daha yüksek endişelere sahiptir.

GRAFİK-74: ENDİŞELİ MİSİNİZ?

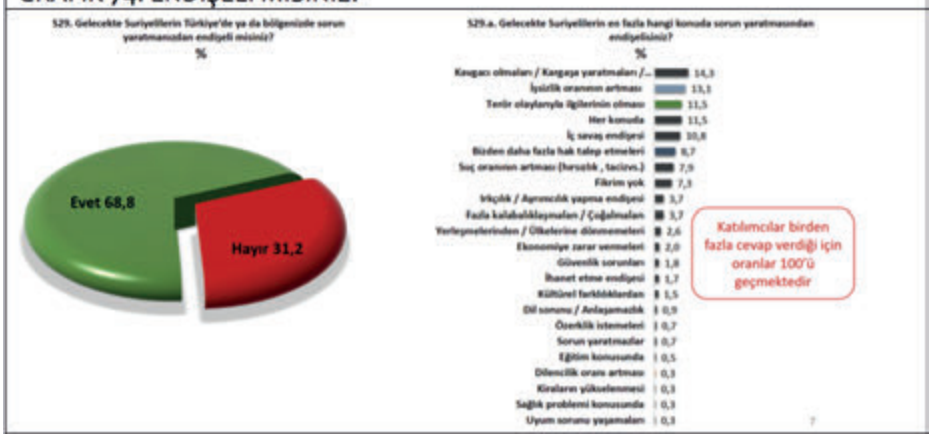

GRAFİK-75: ÇAPRAZ 9

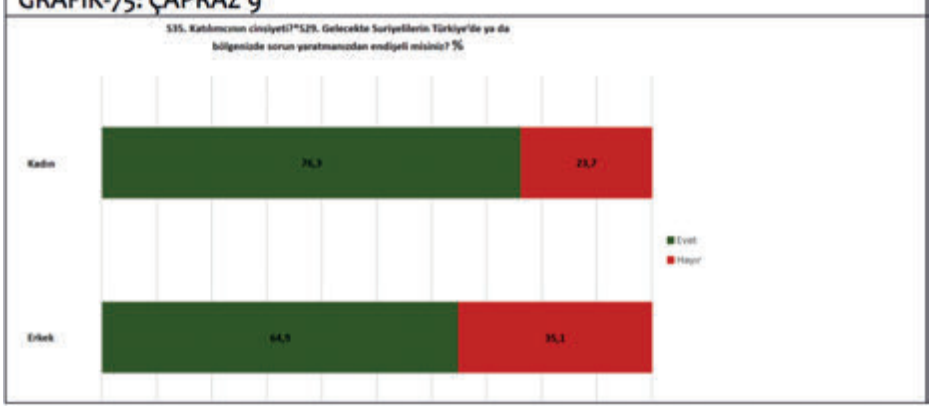

14 - Bkz. M.Murat Erdoğan (2014) Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum, Bilgi Üniv. Yayınevi, İstanbul.

Sultanbeylilerin Suriyeliler konusundaki politika önerileri de toplumsal kabul ile endişeler arasındaki karmaşık ilişkiyi yansıtmaktadır. "Savaş devam ettiği sürece Suriyelilere ne yapılmalı" sorusuna Suriyelilerin "sığınmacı statüsünde" istedikleri kadar kalabileceklerini söyleyen % 36,8'lik, vatandaşlık verilmelidir diyen % 3,7, hepsi kalabilir diyen % 2,4, kadınlar, çocuklar, yaşlılar kalabilir diyen % 2,4 yani toplamda % 45 civarındaki Sultanbeyli, Suriyelilerin farklı statülerde kalmasına olumlu ışık yakarken, yarıdan daha fazla bir nüfus Suriyelilerin hemen ya da savaş bitince gönderilmesini ya da özel bölgelerde yaşamalarını önermektedir.
"Savaş bittikten sonra Suriyelilere ne yapılmalıdır" sorusu ise daha çarpıcı sonuçlar üretmiştir. Katılımcıların birden fazla seçeneği işaretleyebildikleri bu soruda Sultanbeyliler, çok güçlü ve net bir biçimde % 78,5 ile "ülkelerine geri gönderilmelidir" demektedir. Nitelikli olanlar (mühendisler, doktor vb.) kalabilir diyenlerin oranı % 8.2, isteyen gidebilir, "sığınmacı statüsünde istedikleri kadar kalabilirler" diyenler % 7,6; "isteyen kalabilir" diyen % 5,7, "vatandaşlık verilmelidir" diyen % 1,6, yani toplamda % 23,1 kalmaları yönünde irade beyan ederken, % 78,5'un geri gönderilmelerini istemesi geleceğin politikalarında yaşanabilecek sorunlara da işaret etmektedir.

GRAFİK-76: SURİYELİLERE NE YAPILMALI

Suriyelilerin savaş bitince ülkelerine gönderilmelerini söyleyenlerin içinde Suriyeliler ile ilişki/iletişim içinde olanların oranının çok daha yüksek olması da dikkat çekicidir. Sultanbeyli'deki başarılı ortak yaşan gelecek perspektifinden yoksun görünmektedir.

GRAFİK-77: ÇAPRAZ 11

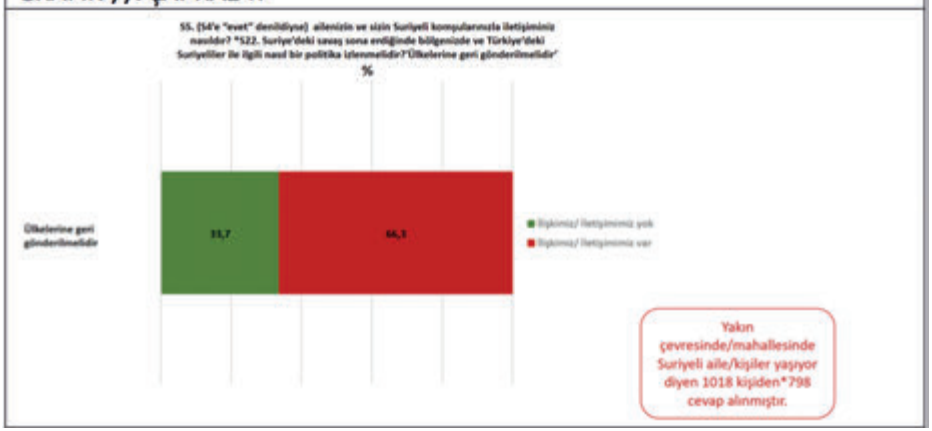

Suriyelilerin sorun yaratacağına dair endişeler ile siyasal parti/ideoloji ilişkisi de oldukça güçlü görünmektedir. AK Parti seçmenleri bu konuda nispeten daha az endişelidir, ancak 62.4 gibi son derece yüksek bir oranda endişelerini ortaya koymuşlardır. CHP seçmeni bu endişeyi çok yüksek oranda (% 93,3) ortaya koyarken, MHP seçmeninde bu oran % 84,2, HDP seçmeninde ise % 76,7 çıkmıştır.

GRAFİK—78: PARTİ AİDİYETİ VE ENDİŞELER

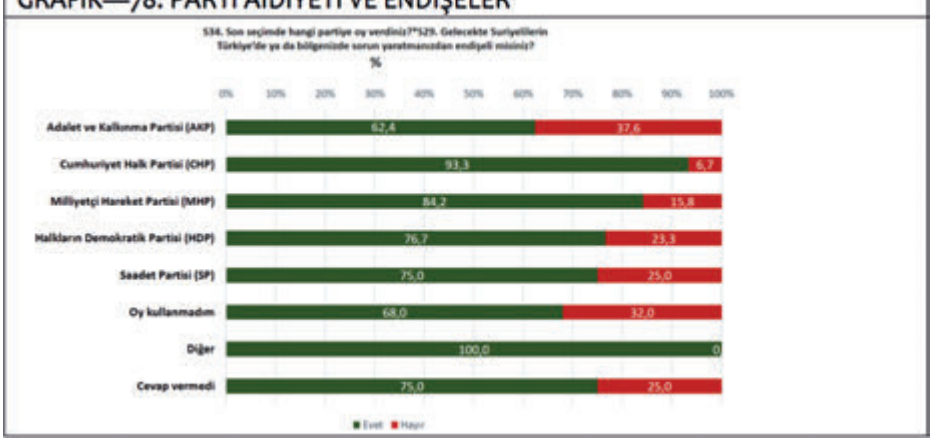

Siyasal parti/ideoloji eğilimi ile Suriyelilere bakış konusunda bir başka gösterge de komşuluk ile ilgili sorudur. Suriyeli komşusu olmayanlara sorulan soruda "Suriyeli komşu isterim-bir süreliğine isterim, normal karşılarım" diyenlerin oranı AK Partilerde % 74,2 iken, CHP'lilerde "% 0", MHP'lilerde % 40, HDP'lilerde % 50 görünmektedir. "Asla istemem" içinde CHP'liler % 100, HDP'liler % 50, MHP'liler % 20, AK Partililer ise % 17,1 görünmektedir.

GRAFİK-79: PARTİ AİDİYETİ

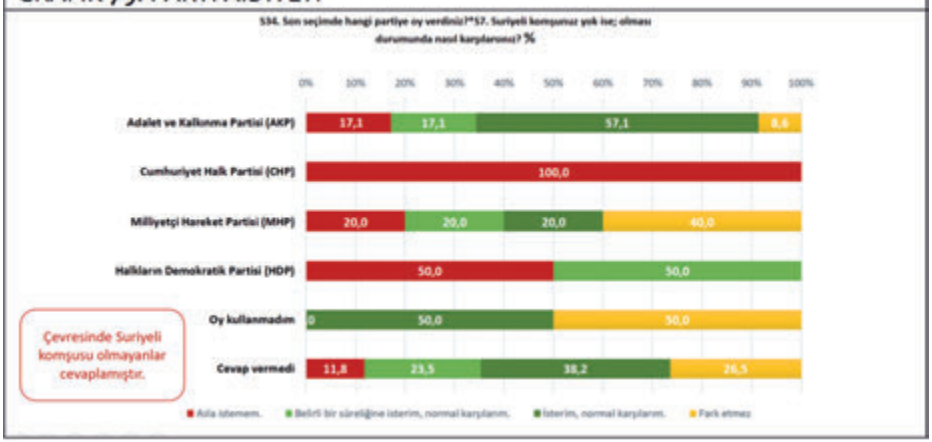

C. ÖZET VE GENEL DEĞERLENDİRME

Sultanbeyli Belediyesi ile Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (SB&MSYDD) işbirliğinde "6. Yılında Türkiye'deki ve Sultanbeyli'deki Suriyeliler" başlıklı çalışma, Sultanbeyli'de bulunan Suriyeliler ve Sultanbeyliler (yerel halk) ile eş zamanlı gerçekleştirilen kapsamlı kamuoyu araştırması bulgularının, diğer veriler ile birlikte analiz ve değerlendirilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Nüfusu 324.709 olan Sultanbeyli'de 22.396 Suriyeli yaşamaktadır. Yani Sultanbeyli'deki her 100 kişiden neredeyse 7'si Suriyeli mültecilerden oluşmaktadır. Çalışma ile öncelikle bir durum tespiti yapılması, ardından Suriyeliler ve Sultanbeylilerin birlikte yaşam konusundaki beklenti, endişe ve gelecek perspektiflerini ortaya koymak ve veri temelli politika önerileri geliştirmek hedeflenmiştir. **WELTHUNGERHILFE** desteği ile Aksoy Araştırma Şirketinin saha çalışmasını gerçekleştirdiği araştırmanın danışmanlığı ve raporlanması, Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi-HUGO Müdürü Doç. Dr. M. Murat Erdoğan tarafından yapılmıştır.

"6. Yılında Türkiye'deki ve Sultanbeyli'deki Suriyeliler" başlıklı araştırma kendi alanında bir ilk ve son derece kapsamlı bir çalışmanın ürünüdür. Bilgisayarlı telefon (CATI) yöntemi ile gerçekleşen araştırmada, Sultanbeyli'de yaşayan 1101 Suriyeli aile ile 1100 yerel (Sultanbeylili) aile ile görüşmeler yapılmıştır. Bu araştırmanın verilerini sağlıklı olarak analiz etmek için çalışmada aşağıda başlıkları verilen mevcut veri ve araştırmalar değerlendirilmiştir:

- Sultanbeyli Belediyesi ve Mülteciler Derneğin 2013'den bu yana Sultanbeyli'de bulunan Suriyeliler konusunda yaptığı çalışmaların değerlendirilmesi;
- Sultanbeyli Belediyesinin Suriyeliler ile ilgili tüm iş ve işlemlerin takibi için geliştirdiği SUKOM Otomasyon Yazılımı (Veri Tabanı) verilerinin değerlendirilmesi;
- Sultanbeyli'de 2015 yılında yapılan ve o tarihe ilçede bulunan 10.281 Suriyeli mültecinin ve 2.032 Suriyeli ailenin tamamının bilgilerinin toplandığı sosyo-ekonomik verilerin değerlendirilmesi.

Sultanbeyli Belediyesi ile Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği işbirliğinde 2013 sonrasında Suriyeli mültecilere yönelik yapılan çalışmaların önemli özelliği, çalışmanın temelinin araştırma/veri temelli (evident base) olmasıdır. İlçesinde bulunan 20 bini aşkın Suriyeli mülteciye yönelik ortaya konulan bu çalışma tarzı ile Sultanbeyli Belediyesi sadece İstanbul'da değil, bütün Türkiye'de önemli bir "model" haline gelmiştir. Raporda da ayrıntıları ile verildiği üzere, hizmetlere öncülük eden SUKOM veri tabanı, Sultanbeyli'deki çalışmaların temelini oluşturmuştur.

Suriye'de 2011'den bu yana yaşanan kriz ve iç savaş, 6 milyonu aşkın Suriyelinin ülkesinden kaçmasına neden olmuştur. Ülkeleri dışındaki Suriyelilerin % 52'sinden fazlası Türkiye'de bulunmaktadır. 6 Temmuz 2017 itibari ile Türkiye'de kayıt altına alınmış Suriyelilerin sayısı 3.161.891'i bulmuştur. Sayıları çok azalmış olsa da kayıt altına alınmamışlar, yeni giriş yapanlar ve ayrıca yeni doğumlar nedeni ile sayıların biraz daha artması beklenmektedir. Türkiye'deki Suriyelilerin nerede yaşadıklarına bakıldığında, artık çok küçük bölümünün (244.609) kamplarda yaşadıkları, % 92'sinden fazlasının "kent mültecileri" olarak kentlerde yaşadıkları görülmektedir. Bu kentler içinde en fazla Suriyeli 509.373 ile İstanbul'da yaşamaktadır. İçişleri Bakanlığı verilerine göre Sultanbeyli'de 5 Haziran 2017 itibariyle 22.396 Suriyeli bulunmaktadır. Bu sayı ile Sultanbeyli, İstanbul'un 39 ilçesi içinde sayısal olarak en fazla Suriyeli barındıran 9. ; Anadolu yakasında ise 1. İlçe, nüfusa oranla ise 5. durumundadır. Suriyelilerin ilçe nüfusu 324.709 olan Sultanbeyli nüfusuna oranı % 6,89'dur. Sultanbeyli ilçesi, İstanbul ortalamasının (% 3,51) neredeyse iki katı kadar Suriyeli nüfus barındırmaktadır.

Suriyeli ve diğer mültecilerin İstanbul'daki 39 ilçeye dağılımında sayısal ve oransal bakımdan çok büyük farklılık bulunmaktadır. Daha da önemlisi, İBB Şehir Planlama Müdürlüğü, Kentsel Yaşam Kalitesi İndeksi dikkate alındığında, başta Sultanbeyli olmak üzere en alt seviyedeki gelişmişlik durumuna sahip olan ilçelerin en yüksek sayıda mülteciye ev sahipliği yaptıkları görünmektedir. Bunun mülteciler bakımından rasyonel bir tercih olduğu açıktır. Zira yoksul bölgelerde başta ev kiraları olmak üzere hayat daha ucuzdur. Ama en az bunun kadar önemli olan diğer bir husus sosyal dayanışmanın yoksul kesimlerde daha güçlü olması, "yoksulun yoksula sahip çıkması", ekmeğini, evini paylaşmaya daha açık olmasıdır. Tıpkı dünyadaki 65 milyon mültecinin % 15'inden azının gelişmiş ülkelerde yaşaması, ya da Suriyeli mültecilerin 2017 itibari ile sadece % 15'inin Avrupa'da olması gibi, Türkiye'de de kent ve bölge seçiminde yoksul bölgelere yöneliş dikkat çekmektedir.

Sultanbeyli'deki Suriyeli Mülteciler

1992 yılında ilçe olan Sultanbeyli, İstanbul'un 39 ilçesinden birisidir. 15 mahallesinde 324.709 nüfusu olan Sultanbeyli, 2012'den bu yana, İstanbul'a gelen Suriyeli mültecilerin en çok ilgi gösterdikleri ilçelerden birisi haline gelmiştir. İçişleri Bakanlığı verilerine göre Sultanbeyli ilçesinde 5 Haziran 2017 itibariyle 22.396 Suriyeli bulunmaktadır. Sultanbeyli'ye 2013'den itibaren gelmeye başlayan Suriyeli mülteci nüfusunun % 6'sı 2013'de, % 42'si 2014'de, % 35'i 2015'de ve % 17'si 2016'da Sultanbeyli'ye gelmiştir.

Sultanbeyli ilçesinde kayıt altına alınan Suriyelilerin % 82'si ilk kayıtlarını Sultanbeyli'de yaptırmıştır.
Sultanbeyli'deki Suriyelilerin demografik özelliklerine bakıldığında, mültecilerin % 47'si 18 yaş altı iken, % 53'ü 18 yaş üstü kişilerden oluştuğu görülmektedir. Sultanbeyli'deki Suriyeli nüfus içinde % 53 Erkek, % 47 Kadın nüfusu ve yine % 85'in Halep'ten geliyor olması da dikkat çekici diğer verilerdir. Sultanbeyli'de toplam Suriyeli hane/aile sayısı 3.897 olarak tespit edilmiştir. Ailelerin ortalama nüfus büyüklüğü ise 5.18'dir.
Sultanbeyli'de Suriyeliler 15 mahallede de yaşamaktadır. Suriyeli nüfusun sayısal olarak en büyük bölümü 2.091 ile Mehmet Akif Mahallesi, ikinci sırada ise 1.957 ile Fatih Mahallesi gelmektedir. En az sayıda Suriyeli barındıran mahalle 413 ile Adil Mahallesi, 740 ile de Akşemsettin Mahallesi olduğu görülmektedir. Suriyelilerin ilçedeki dağılımında % 10,9 (Mehmet Akif M.), % ile % 1,9 (Adil M.) arasında değişen sayısal farklılık dikkat çekmektedir. Mahalleler arasında Suriyelilerin yerel halk içindeki payı da % 8.28 (Fatih M.) ile % 2.33 (Adil M.) ile arasında değişmektedir.
Sultanbeyli'deki Suriyeli mültecilerin genel eğitim durumları, Türkiye'deki Suriyelilerin eğitim durumundan daha iyi görünmektedir. Türkiye'deki Suriyeliler arasında okur-yazar olmayanların oranı % 33,3 iken, Sultanbeyli'de "okur-yazar olmayan"ların oranı % 15, üniversite-yüksekokul öğrencisi ya da mezunları ise % 5 civarındadır. Sultanbeyli'de bulunan 6-17 yaş arası zorunlu eğitim çağındaki Suriyeli çocukların sayısı 5.931, okullaşanlar ise % 45 yani 2.685'dir. Okullaşanların % 58'i Geçici Eğitim Merkezlerine geri kalanı ise devlet okullarına gitmektedir.
Suriyeli mültecilerin çalışma durumlarına bakıldığında, Türkiye'deki ortalamanın oldukça üstünde bir seviyede çalışan nüfus olduğu görülmektedir. Suriyeliler içinde çalışan nüfus oranı % 38'dir. Bu çalışan grubun elde ettikleri gelirlere bakıldığında ise (2015 araştırması itibari ile) ortalama hane halkı gelirin 1.207 TL, çalışan başına gelirin ise ortalama 858 TL olduğu anlaşılmaktadır. Suriyelilerin % 76'sının aylık geliri 1.500 TL'nin, % 33'ünün ise 900 TL'nin altında görünmektedir.
Suriyeli mültecilerle ilgili başlangıçta var olan karmaşa, emniyet sistemine kayıtta yaşanan yığılma, mültecilerin sayılarının her geçen gün artması ve ihtiyaçlarıyla ilgili nereye başvurulacağına dair belirsizlik Sultanbeyli'de mülteciler konusunda tüm sorunlara adım adım temas eden organize bir yapının oluşturulması gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Geçici önlemlerle çözülemeyecek boyutta olan Suriyeli mülteciler meselesine ciddi adımlar atmak ve mültecilere asgari desteklerin verileceği ortamları üreterek onlardan kaynaklanan ve yerel halkı etkileyen sorunları minimuma indirmek çalışmaların

ana hedefini oluşturmaktadır.
Suriyeli mültecilere yönelik Sultanbeyli ilçesinde daha verimli ve noktasal çalışmalar yapabilmek ve yardım hizmetlerinin daha geniş bir tabana yayılmasını sağlamak için kamu kurum ve kuruluşları ile STKların ortak değer üretebileceği "Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği" (SB&MSYDD) hayata geçirilmiştir. SB&MSYDD bütün çalışmaların tek merkezde toplanacağı, koordinasyon ve verimliliğin sağlanacağı "Çok Amaçlı Mülteciler Toplum Merkezi"ni faaliyete sokmuştur. Halen bu merkez sadece ilçenin değil İstanbul'un ve Türkiye'nin kapsamlı ve örnek kabul edilen Mülteci Merkezi haline gelmiştir.

Toplum Merkezinin temel özelliği bütüncül konsepte tasarlanmasıdır. Bunun en önemli göstergesi İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü Anadolu Yakası Koordinasyon Biriminin aynı Toplum Merkezi içerisinde yer almasıdır. Merkezde verilen, sağlık, insani yardım, hukuki yardım, istihdam desteği, sosyal hizmet desteği, rehberlik ve psikolojik destek, rehabilitasyon ve fizik tedavi desteği, Türkçe eğitimi, bireysel ve grup terapi desteği, barınma desteği, eğitim desteği, Anaokulu, kütüphane hizmetleri ile mülteciler bütün hizmetlere tek merkezden ulaşabilmektedirler.
Sultanbeyli'deki Suriyeliler Kişi ve Aile Veri Tabanı Araştırması 2015 Bulguları (10.281 kişi / 2.032 Aile)

Sultanbeyli Belediyesi'nin yaptığı çalışmalara temel teşkil eden Kasım 2015 çalışması son derece önemli bulguları ortaya koymuştur. Bu çalışmada Kasım 2015 de Sultanbeyli'de yaşayan 10.028 Suriyeli mültecinin bireysel verileri toplanmış, ayrıca 2.032 Suriyeli "aile"nin de aile bilgilerinin toplandığı son derece kapsamlı bir araştırma gerçekleştirmiştir. Yüz yüze yapılan görüşmeler neticesinde çok ayrıntılı bir veri tabanının oluşması sağlanmıştır.
Bu çalışmanın bulguları, Sultanbeyli'deki Suriyeli nüfusun 1,5 yılda 2 katına çıkmasına rağmen son derece değerli ve anlamlıdır. Bu nedenle 2017 çalışmasına da destek veriler sağlayacağı düşüncesi ile bu iki düzlem araştırmasının bulgularının ana hatları özet bir biçimde şu şekilde sıralanabilir:
Kasım 2015 itibari ile Sultanbeyli'de bulunan 10.281 Suriyelinin % 47 kadın, % 53 erkek; 0-17 yaş arası % 47, 0-6 yaş arası % 20; 18 yaş üzerindekilerin % 75'i evli, % 25'i bekar; toplam nüfus yani 18 yaş altı da hesaba katılınca % 40 evli, % 60 bekar;22 yaş üzerindekilerin % 53,9 ilkokul mezunu, % 10,6 okur-yazar değil, % 5,7'si üniversite

okuyanı ya da mezunu; toplam nüfus dikkate alındığında % 19,9 okur yazar değil; % 90'ı Halep'ten geliyor; kayıt yerleri % 95,69 Sultanbeyli; anadilleri % 95 Arapça, % 3 Kürtçe, % 2 Türkçe; % 27 yabancı dil biliyor, en fazla bilinen yabancı dil Kürtçe; çalışanların oranı % 38; çalışanlar içinde düzenli çalışanlar % 79, düzensiz çalışanlar % 20, kendi işini yapanlar % 1; çalışanların % 79,5'i Sultanbeyli'de çalışıyor; kişilerin ortalama kazancı 858 TL; 1.000 TL'nin altında aylık geliri olanların oranı % 55; asıl meslek % 41 ile ev hanımı; % 6,9 ile işçi, % 6,8 ile terzi; % 1'den daha fazla hastalıklar: tansiyon (% 3,2), şeker (% 2,2), fıtık % 2,2, kalp (% 2), astım % 1,7, romatizma (%1,2); % 3 engelli; 18 yaş altındaki çocuklar içinde 89 "yetim"(% 5), 20 öksüz (% 1) bulunuyor.
Kasım 2015 itibari ile Sultanbeyli'de bulunan 2.032 ailenin geldiği yer % 85 ile Halep merkezi; Sultanbeyli'yi tercih etmelerinin % 73,7 ile temel nedeni akrabalarının burada bulunması; %71'i tek başına bir dairede kalırken, % 23 iki aile, % 4'ü 3 aile birlikte yaşamakta; ortalama bir dairede 6,5 kişi yaşamakta; ortalama aile büyüklüğü 5 kişi; % 60'ı Sultanbeyli'ye 2014'de, % 28'i ise 2015'de gelmiş; % 75'inden fazlasının aile yakın fertlerinden en az biri Suriye'de; % 31'i ailesinden birini savaşta kaybetmiş; aile bireylerinden % 6,8 Türkiye'de evlenmiş; evlenenlerin % 96,4'ü (132) kadın, % 3,6'sı (7) erkek; % 97,98'i kiralık konutta yaşamakta; % 31'inin konut kalitesi, çok ve iyi iken, iyi olmayan ve çok kötü olanların oranı % 29; ikamet edilen evlerin % 41,3'ü 3+1 odalı, % 41,3'ü ise 2+1 odalı; % 53,1'i zemin katlarda, % 13,9'u bodrum katında oturmakta; % 85'i apartmanda yaşamakta; % 91'inin buzdolabı, % 61'inin fırını, % 82'sinin çamaşır makinası, % 87'sinin televizyonu, % 1'inin bulaşık makinası, % 81'inin set üstü ocağı var; % 86'sı soba ile ısınıyor; % 96'sı çalışarak gelir elde ediyor, STK, kamu kurumları vb yerlerden gelir elde edenler % 1; ortalama hane gelirleri 1.207 TL, % 33'ü aylık toplam 900 TL'nin altında gelir elde ediyor; ayda ortalama 472 TL gıda, 379 TL kira için ödeniyor; gelir durumlarına bakıldığında gelirlerinin masraflarını karşılama oranlarında negatif bir durum var; % 81'i savaş bitince ülkesine geri döneceğini, % 8'i Türkiye'de kalacağını, % 0,5'i Avrupa'ya, % 0,1'i bir başka Arap ülkesine gideceğini söylüyor; % 49'u çevresinden memnun, % 5 hiç memnun değil; ne memnun-ne değil % 43; memnun olanların memnuniyetinde en çok "iyi komşular" rol oynuyor; en fazla (%25,3) düşük ücretle çalışmaktan ve hastahanede tedavi olmaktan (%23,5) şikayetçiler; üçüncü sırada % 12,3 ile "dil sıkıntısı" geliyor; Sultanbeyli halkından en fazla gıda yardımı, mali destek ve hoşgörü talep ediliyor.
SB&MSYDD Suriyeli Mülteciler Araştırması-2017

SB&MSYDD SURİYELİ MÜLTECİLER ARAŞTIRMASI-2017 bilgisayarlı telefon

(CATI) yöntemi ile Sultanbeyli'de yaşayan 1101 Suriyeli aile ve Sultanbeyli'deki 1100 yerel (Sultanbeylili) aile ile temsili örneklem üzerinden gerçekleştirilmiştir.
Suriyeliler ile Yapılan Çalışmanın Genel Değerlendirilmesi
Sultanbeyli'deki Suriyelilerin % 85'inden fazlası Türkiye'ye girdikten sonra doğrudan Sultanbeyli'ye gelmiş ve burada yaşamayı tercih etmişlerdir. Sultanbeyli'deki Suriyelilerin % 97,9'u "Geçici Koruma" statüsündedir. Sultanbeyli'de yaşayan Suriyeli ailelerin büyük bölümü aile bütünlüğü içinde eşler ve bütün çocukları ile birlikte yaşamaktadır. Sultanbeyli'deki Suriyelilerin yaklaşık olarak % 40'ının başka aileler ile aynı mekanı paylaştığı anlaşılmaktadır.
Araştırmaya dahil olan Sultanbeyli'deki Suriyelilerin Suriye'deki meslekleri sorulduğunda buna cevap verenlerin % 30'un altında kaldığı, cevap veren içinde ise ilk sırada "öğrencilik" (% 13,7), ardından da "evde çalışan" (% 11,7), Demirci (% 8,6), işçi (% 8,2), marangoz (%5,2), esnaf (% 4,5), ticaret (% 4,1) geldiği görülmektedir. Bu durum Türkiye'deki Suriyeliler içindeki eğitim ve meslek konusundaki genel sorunların bir yansıması olarak okunabilir. Bu durum Türkiye'de çalışma durumu konusundaki cevaplara da yansımakta, Sultanbeyli'deki Suriyelilerin % 43,6 gibi oldukça yüksek oranı çalışma durumunu "ev kadını" olarak ifade etmektedir. Bunu sigortasız işte düzenli ya da düzensiz olarak çalışanlar takip etmektedir.

Sultanbeyli'deki Suriyelilerin Türkiye, Türkler ve Sultanbeyliler konusundaki görüşleri dikkat çekicidir. Burada yerel halk (Sultanbeyliler) ile çok ciddi bir algı farklılığı kendini ortaya koymaktadır. Sultanbeyli'deki Suriyeliler % 64,7 oranında güçlü bir şekilde "kültürel olarak" Türkler ile "oldukça benzer" olduklarını düşünmektedirler. Önermeye "benzemeyiz" diye cevap verenlerin oranı toplamda 17,5'dur. Aynı soruya Türklerin verdikleri son derece güçlü "benzemeyiz" şeklindeki cevap ise oldukça çarpıcı bir farklılığı ortaya koymaktadır. Türkler ile kültürel benzeşlik içinde olduklarını düşünenlerin temel gerekçesi % 90,7 ile "din" olmaktır. Bu durum, iki toplumsal grubun birlikte huzur içinde yaşaması bakımından mutlaka dikkate alınması gereken aşırı mesafeyi de ortaya koymaktadır. Benzerlik algısının yanında Sultanbeyli'de Türkler ile yaşama tecrübesine sahip olan Suriyelilerin Türkleri çok güçlü şekilde "iyi insanlar" (% 92,8) olarak nitelemeleri, yaşadıkları tecrübelerin niteliğini de yansıtmaktadır.
Suriyelilerin çok önemli bir bölümü (% 88.8) Türklerle bir sorun yaşamadıklarını ifade etmektedirler. Kuşku yok ki bu son derece olumlu bir duruma işaret etmektedir. Yaşanan sorunların en güçlüsünün ise "bizi sevmiyorlar/bizden rahatsız oluyorlar" şeklinde cevaplanması, aslında algıyla ilgili bir duruma dikkat çekmektedir. İkinci sorun alanı ise emek sömürüsü alanında ortaya çıkmaktadır. Suriyelilerin % 21,9'u düşük ücretle

çalışmaktan ve /ya da ücretini alamamaktan şikayet etmekte ve bunu ikinci önemli sorun olanı olarak ifade etmektedirler.
Suriyelilerin yarısından fazlasının (% 54,3) Türk komşuları ile ilişki içinde olduğunu ifade etmesi oldukça önemlidir. Türk komşuları ile ilişkisi olmayan % 43,8'in olmama gerekçelerinin başında % 70,1 ile dil engelinden söz etmektedirler. Sultanbeyli'deki Suriyelilerin Türk komşuları ile olan ilişkisinin bir başka yönü ise komşuların onlara olan desteği hususudur. Bu çalışmada ortaya konulan verilere göre Suriyelilerin % 47,7'si Türk komşularından bir biçimde destek/yardım almıştır. Yardımların çok önemli bölümünün % 91 ile ev eşyası yardımcı olduğu görülmektedir. Suriyelilere "Türkiye'de yabancı düşmanlığı var mıdır?" sorusu yöneltildiğinde % 67,5 yabancı düşmanlığının söz konusu olmadığını ifade etmektedir. Bu bağlamda sosyal mesafe bakımından ciddi bir ayrım açık biçimde ortaya çıkmaktadır. Suriyelilerin yerel halka yönelik ortaya koyduğu sosyal yakınlık, Türkler tarafından ciddi bir mesafe şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu durum yerel halk ile göçmen/mülteci topluluklar arasında sıklıkla karşılaşılan bir durum olsa da geleceğin poltiikalarının belirlenmesinde önem verilmesi gereken bir husus olarak dikkate alınmalıdır.
Sultanbeyli'de yaşayan Suriyeli mültecilerin % 50'den fazlası için (% 51,2) Türk devletinin Suriyeliler için yaptıkları yeterli görünmemektedir. % 21 ise yapılanlardan memnun görünmektedir. Suriyelilerin beklentisini yeterince karşılamayan yardımların başında "mali destek" (% 82,1) gelmektedir. Gıda (% 15,6) ve işçi istihdamı (% 12) konusunda da ciddi beklentilerin oluştuğu anlaşılmaktadır. Sağlık ve eğitim alanındaki beklentilerin karşılanmama oranının ise oldukça düşük olması (sağlık % 7,2, eğitim % 5,7) dikkat çekicidir. Yani Suriyelilerin öncelikle Türk devletinden mali destek bekledikleri anlaşılmaktadır. Türkiye'de uygulanan politikaları genelde yetersiz bulan Suriyelilerin sorun alanlarına daha yakından bakıldığında barınma konusundaki sorunların en başta ve yoğunluklu olarak ifade edildiği görülmektedir. İkinci güçlü ihtiyaç ve eksiklik alanı "para yardımı" olarak çıkarken, bunu "gıda yardımı" izlemektedir. En az sorunun eğitim ve sağlık alanında görülmesi oldukça değerlidir. Devletin Suriyelilere desteği hususu çok sıklıkla speküle edilen konuların başında gelmektedir. Sultanbeyliler ile yapılan çalışmada da açıklıkla görüleceği üzere, Türkler Suriyelilerin devletin mali ve diğer destekleri ile yaşadıklarına inanmakta ve bundan şikaye etmektedirler. Hatta çok yüksek oranlarda "devlet gereğinden fazla yardım yapıyor" görüşü ön plana çıkmaktadır. Oysa Türk devleti üzerinden yardım alarak yaşayanların oranının son derece düşük olduğu bilinmektedir. Bütün bunlar yerel halka yönelik iletişim ve bilgilendirme konusunda eksikliği de yansıtmaktadır.
Sultanbeyli'de yaşayan Suriyeliler içinde çalışanların oranı son derece yüksektir.

Hayatlarını ancak çalışarak idame ettirmek zorunda olan Suriyelilerin, çalışma hayatından yaşadıkları en ciddi sorunun % 49 ile "sigortasızlık/güvencesizlik" olduğu, bunu % 19,3 ile "düşük ücret" izlediği görülmektedir. "Uzun mesai saatleri", "maaş alamama" ve "ayrımcılık" seçenekleri de Suriyeliler bakımından çalışma koşullarının oldukça zor olduğu u ortaya koymaktadır.
Araştırma açık bir biçimde Sultanbeyli'de yaşayan Suriyelilerin belediye tarafındankurulan Mülteci Derneği ve Toplum Merkezinden % 94,7 ile haberdar olduklarını göstermektedir. Ancak Suriyeliler, belediye ve ilişkili kurumların hizmetlerini % 28,8 ile "yeterli" bulurken, % 41,8'i yetersiz bulduğunu ifade etmektedir.
29 Nisan 2011'den bu yana Türkiye'ye gelen Suriyeli mültecilerin geleceğe yönelik beklentileri, planları ise politikaların oluşturulması için son derece hayati öneme haizdir. Bu bağlamda verilen cevaplarda, savaş ve istikrarsızlık devam ederken Suriyelilerin dönme eğilimde olmadıklarını açık biçimde ortaya koymaktadır. Dahası Suriyeliler, Suriye'deki savaşın yakında biteceğine neredeyse hiç inanmamaktadırlar. Artık savaşın bitmesi de Suriyelilerin dönmesine yeterli olmayacak gibi görünmektedir. Suriyelilerin sadece % 31,1'i savaş bitince Suriye'ye dönmekten söz etmektedir. Üçüncü bir ülkeye gitmek isteyenlerin oranı da % 1,5 gibi olağanüstü düşük seviyededir.
Gelecek beklentisi konusunda Suriyeli kadınlar ile erkeler arasında çok yüksek olmasa da bazı farklılıklar dikkat çekmektedir. En dikkat çekici husus, kadınların erkeklere göre kalma eğiliminin ve güvenliği tercih etme oranlarının daha yüksek olmasıdır.

Sultanbeylilerin (Yerel Halkın) Suriyeliler Konusundaki Görüş ve Algıları Çalışmasının Değerlendirilmesi

Sultanbeyli kendisi 1985 sonrasında bizzat kendisi yoğun iç göçle oluşmuş bir ilçedir. 1985'de 3.600 nüfusu olan Sultanbeyli'nin 2015 itibari ile nüfusu 324.709'a çıkmıştır. Halen çok ciddi bir gelişme potansiyeli ve gelişme trendi içinde olan ilçenin, yakın zamanda daha iyi bir sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesine geleceği anlaşılmakta olsa da 2016 verilerine göre sosyo-ekonomik gelişmişlik göstergeleri bakımından İstanbul'un 39 ilçesi içinde en altta bulunduğu bilinmektedir.
2013'de 1.183, 2014'de 8.553, 2015'de 7.134 ve 2016'da 3.341 Suriyelinin geldiği Sultanbeyli'ye gelenlerin % 85'inden fazlası Halep kökenlidir. Suriyelilerin yine % 85'inden fazlası, Türkiye'ye girdikten sonra doğrudan Sultanbeyli'ye gelerek orada kayıt

olmuştur. Sultanbeyli, Anadolu yakasında en fazla Suriyeli mültecinin bulunduğu ilçedir. Kendi nüfusunun % 8'ine ulaşan mülteci nüfusu ile mülteciler konusunda örnek çalışmalar yapan Sultanbeyli, hem verilen hizmetlerin koordinasyonu hem de yerel halkın desteği bakımından bir "model" olarak algılanmaktadır.

Sultanbeyli'de yapılan araştırmada, halkın % 92,5'ğundan fazlasının yakın çevresinde/mahallesinde Suriyeli olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum "ortak yaşam"ın mekânsal olarak gerçekleştiğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Sultanbeyliler için Suriyeliler öncelikle "savaştan kaçan insanlar"dır (% 46,5). Bu ikinci sırada izleyen niteleme ise "misafirler"dir (% 35,7). Sultanbeyli halkının bu iki grupta ortaya koydukları güçlü anlayış ve empati son derece belirgindir. Bunu destekleyen diğer unsur ise "bize yük olan insanlar" (% 11,4) ve "ülkelerine dönmelidirler" (% 3,7) önermelerinin son derece az ilgi görmesidir. "Suriyeliler nasıl insanlardır?" sorusuna verilen cevaplar da önceki önermelerle uyumlu olmakla birlikte, bu soruya verilen cevaptaki olumsuz vurguların daha güçlü olduğu gözlenmektedir. . Sultanbeylilerin % 71.3'ü Suriyelileri "kendi hallerinde", "iyi insanlar" ve "garibanlar" olarak nitelerken, geri kalan grubun Suriyelilerden rahatsız oldukları açık bir biçimde gözlenmektedir. Örneğin Suriyelilerin karşılaştığı en ciddi sorunu "barınma" ve "işsizlik" olarak nitelendirilmesine rağmen, "en ciddi sorunlarının" "sorunlarının olmaması" şeklinde fikir beyan edenlerin oranı % 12,9'a ulaşmıştır.

Sultanbeyli halkının Suriyeliler ile iletişimi oldukça yüksek ve olumlu örünmektedir. Sultanbeylilerin % 61,4'ü Suriyeli komşuları ile ilişkileri/iletişimleri olduğunu ifade etmiştir. İletişim kuramayanların temel gerekçesi ise % 35,1 ile dildir. Her ne kadar iletişim içinde olanların en büyük bölümü % 74,3 ile sokakta karşılaşmaktan" söz etse de bu durum ortak yaşam bakımından son derece değerli bir bulgudur. Zira iletişim, hem Suriyelilerin içlerine kapanmasına engel olmakta, hem de yerel halkın yanlış bilgiler üzerinden geliştirdiği önyargılarının önünü kesmektedir. İletişimin tesadüfen karşılaşma ötesinde asıl önemli olan boyutu komşuluk ilişkileridir. Sultanbeylilerin % 14,4'ü "biz onlara gideriz", % 12,3'ü ise "onlar bize gelir" demektedirler. Bunun çok değerli olduğu açıktır.

Suriyeliler ile Sultanbeyli halkı arasında ciddi sorunlar yaşanmadı % 81,8 gibi çok güçlü bir oranla ifade edilmektedir. "Sorun yaşıyorum" diyenlerin en fazla şikayet ettikleri hususların "kavgacı olmaları" (% 24.3), "sürekli (genel) problem yaratmaları (% 15.7) ve "gürültü yapmaları" olarak belirtilmiştir. "Suriyeliler ile sorun yaşıyorum" diyen grupla, Suriyelileri "bize yük olan insanlar" olarak görenler arasında çok güçlü

bir korelasyon olduğu da görülmektedir.
Suriyelilere atfedilen "kavgacılık" somut çatışma ya da şahitliklerden çok daha fazla "duyulan" bir "sorun"dur. Bu da bize algının oldukça güçlü bir yer ettiğini göstermektedir. Sultanbeyli'deki yerel halkın Suriyeliler ile aralarına koydukları sosyal mesafenin, Türkiye geneline ve başka bölgelere göre daha makul seviyede olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede "çocuğunuzun Suriyeli sınıf arkadaşı olsun mu?" sorusuna % 70'in üzerinde; "çocuklarınızın oyun arkadaşı Suriyeli olabilir mi" sorusuna % 67,6 ile verilen güçlü destek dikkat çekmektedir. Bu çerçevede sorulan "evlilik" de yine oldukça yüksek bir kabul almaktadır. Ancak burada Suriyeliler ile evliliğe erkelerin kadınlardan çok daha yüksek derecede destek vermesi de oldukça dikkat çekicidir. Burada açık biçimde kadınların, Suriyeli genç kadınların varlığından daha tedirgin oldukları gözlenmektedir.
Sultanbeylilerin % 78,9'u mültecilere yardım yapılmasını onaylarken, bunun gerekçesini ilk başta, kültürel, dinsel temellerden çok daha fazla insani temellerle açıklamaktadırlar. Yardım yapmanın gerekçesini "İnsanlık gereği" diyen % 63,9 kadar, % 31,6'da "ihtiyaç" vurgusu yapmaktadır. Yardımları araçsal olarak niteleyen ve "sorun çıkmasın diye" yardım yapılması gerektiğini savunanların oranı % 2,1 gibi olağanüstü düşük bir düzeyde kalmaktadır. Bütün bu tabloyu, Türk toplumunun (Sultanbeylilerin) insani yaklaşımlarının bir görünümü olarak okumak mümkündür.
Büyük sayılarda mülteci ya da göçmen alan toplumlarda genelde kamu hizmetlerinin yeni gelenlere verilmesi bir kaygı yaratır. Bu konudan kimin sorumlu olduğu da tartışmalıdır. Sultanbeyliler mültecilere yardım etmenin temelde devletin görevi olduğu görüşünü güçlü bir biçimde ifade ederken (% 51,4), ikinci sırada uluslararası kurumlar (% 42,6), üçündü sırada ise belediyeler (% 20,7) sayılmaktadır. Sultanbeylilerin belediyeleri bu konuda öncelikli görevli/yükümlü kurumlar arasında görmesi, belediye hizmetleri bakımından da önemlidir. Ancak Sultanbeyliler mültecilere yardımı devletin bir görevi olarak tanımlasa da, desteğin verimliliğini ve miktarını denetlemeyi de önemsemektedir. Bunun arka planında da bilgi-iletişim eksikliği yer almaktadır. Örneğin Sultanbeylilerin % 44,7'si devletin mültecilere "gereğinden fazla" yardım yaptığını düşünürken, % 40,9 "gerektiği kadar" yardım yapıldığını düşünmektedir. Bu durum Sultanbeyli'deki yerel halk içindeki "devlet yeterince ve hatta yeterinden fazla yardım yapıyor" algısını da çarpıcı biçimde yansıtmaktadır. Oysa bu soru Suriyelilere sorulduğunda, devletten alınan yardımın son derece yetersiz ve hatta hiç düzeyinde olduğu görülmektedir.
Sultanbeylilere göre mültecilere en fazla yardım Belediye (% 58,6), ikinci sırada ise kaymakamlık (%40,9) yapmaktadır. Sultanbeyli'de yardım organizasyonunda son derece

etkili olan Mülteciler Derneği de Sultanbeyliler tarafından mültecilere yardım yapan üçüncü kurum (% 31,8) olarak tespit edilmiştir. Oysa mültecilerin çok önemli bir bölümü, neredeyse % 80'inden fazlası devlet, belediye ya da diğer bir kamu kurumundan değil, bizzat çalışarak hayatlarını idame ettirmektedirler. Bu konunun sağlıklı bir biçimde toplumla paylaşılması gerekmektedir.

Belediye hizmetlerinin mültecilere yönelmesi, kısa zaman içinde yerel halkta şikayetlerin oluşmasına neden olabilmektedir. Gerçekte gerçekleşen ne olursa olsun, bunun büyük ölçüde algıyla ilgili bir durum olduğu açıktır. Bu konuda Sultanbeylilerin görüşleri/algıları önem taşımaktadırSultanbeyli halkı, Sultanbeyli Belediyesinin Suriyelilere yardım yaptığının % 58,7 ile farkında olduğu net biçimde oryaya koymaktadır. Sultanbeyliler, belediyelerinin oldukça tatminkar biçimde ("gereği kadar" (%46,4), gereğinden fazla % 31,9) Suriyelilere yardım yaptığı görüşündedir. Ancak Sutanbeylilerin % 68'i Suriyeli mültecilere Belediye tarafından verilen hizmetlerin kendilerine olumsuz yansımadığı görüşündedir. % 32 ise belediye hizmetlerinin aksamasında mültecilere yönelik yardımların etkisi olduğunu düşünmektedir. Bu tablo, özellikle de son dört yılda mültecilere yönelik en fazla ve düzenli hizmet veren bir belediye olan Sultanbeyli'de genel olarak umut vericidir. Belediye temel hizmet vericisi olduğu vatandaşlarını ihmal etmeksizin mülteciler için de çalışmalar yapabildiğini ortaya koymuştur.

Sultanbeyli'de yaşayanların Suriyeli mültecilere yönelik toplumsal dayanışması da son derece önemlidir. Araştırma, Sultanbeylilerin Türkiye ortalamasının oldukça üzerinde bir oranda Suriyeli mültecilere özellikle "kıyafet", "gıda", "para", "eşya/ev eşyası" vererek bireysel destek sağladıkları gözlenmektedir. Sultanbeylilerin % 55,5'u doğrudan, % 13,5'u ise dolaylı bir biçimde Suriyeli mültecilere yardım/destek sağladığını ifade etmektedir. Toplamda % 69'u bulan bu oran olağanüstü yüksek bir toplumsal dayanışmayı da göstermektedir.

Kitlesel göçlerde, göç edilen yerdeki halkın en ciddi endişelerinden birisi işlerini kaybetme konusunda olur. Zira son derece zor koşullardan gelen mülteciler, ucuz ve çoğunlukla da kayıtsız iş gücü olarak yerel çalışanların işlerini risk altına sokar. Sultanbeyli'de son 6 yılda nüfusunun % 8 civarında mülteci olması da iş dünyası konusundaki durumu ve algıyı önemli hale getirmektedir. Araştırmada Suriyelilerin çalışma dünyasına girişi iki farklı kategoride, yani işyeleri açılması ya da işgücü olarak girilmesi şeklinde sorulmuştur. Buna göre Sultanbeyli'de halkın çoğunluğunun (% 51.4) Suriyelilerin işyeri açmasına olumsuz baktıkları, % 38.4'ün ise olumlu baktığı anlaşılmaktadır. İlginç biçimde Suriyelilerin işyeri açmasına destek verenlerin, Suriyelileri "misafir" ve

"muhtaç" gördükleri; Suriyelilerin işyeri açmasından rahatsız olanların ise "bize yük olan insanlardır" ve "ülkelerine geri dönsünler" seçeneklerini tercih edenler olduğu görülmektedir. Ama işyeri açılmasına genelde karşı çıkılırken, Suriyelilerin Türkiye'de çalışmasına yönelik kabul çok yüksek çıkmaktadır. Yerel halk, Suriyelilerin çalışmasına % 55,7 oranında destek vermiş, karşı çıkanların oranı % 37,2'de kalmıştır. Aslında bu Sultanbeyli'deki vatandaşların mültecilere yönelik önemli bir kabul unsuru olarak görülebilir. Aslında Sultanbeyli Belediyesinin yaptığı çalışmada Suriyelilerin % 38'inin çalıştığı bulgusuna ulaşılmıştır. Türkiye'de aktif çalışma nüfusunun işgücüne katılma oranının 2017'de % 51,8 olduğu dikkate alınırsa, bu oran oldukça yaygın bir çalışma durumunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede hem yüksek işgücüne katılım hem de endişenin olmaması, mültecilerin dışarından yardımlarla değil, onurlu bir biçimde kendi emekleri ile çalışarak hayatlarını sürdürmeleri ve aynı zamanda da Türk ekonomisine katkı vermeleri bakımından son derece önemlidir.

Sultanbeyli'de yaşayan vatandaşlar, Suriyelilerin ucuz işçi olarak kullanılmasını % 60,5 gibi çok yüksek oranda reddetmekte, sadece % 10 buna destek vermektedir. % 19 ise "geçici bir süre" ile bunu kabul edebileceğini ifade etmektedir. Bu veriler, Sultanbeyli'deki toplumun aslında sadece vicdanen değil, hak bağlamında da Suriyelilere destek olduğunu ortaya koymaktadır.

Sultanbeylilerin birlikte yaşadıkları Suriyelilere verdikleri yüksek destek ve toplumsal kabul, endişeleri olmadığı anlamına gelmemektedir. Sultanbeylilerin % 68,8'i Suriyelilerin ileride sorun yaratacağını beklemektedir. Bu çok yüksek bir endişenin varlığını göstermektedir. Sultanbeyli halkı, öncelikle Suriyelilerin kavga etmelerinden, işsizliği artırmalarından, terörle ilişkili faaliyetlerde bulunmalarından endişelidirler. Dikkat çekici bir biçimde Sultanbeyli'deki kadınlar (% 76,3) erkeklerden (% 64,9) daha yüksek endişelere sahiptir. Haziran 2017 itibari ile Sultanbeyli'de yaşayan Suriyelilerin % 80'inden fazlası en az 3 yıldır burada yaşamaktadır. Ortak bir yaşama doğru gidildiği süreçte Suriyelilere ev sahipliği yapan Sultanbeylilerin toplumunun geleceğe yönelik öngörüleri, beklentileri ve endişeleri son derece önemlidir ve ciddiye alınmalıdır. İleride ortaya sorunlar çıkabileceğine dair çok güçlü beklentiye rağmen ortaya konulan dayanışma dikkat çekicidir. Bunu "yüksek ancak kırılgan toplumsal kabul" olarak nitelemek mümkündür. Bu kabulde önemli bir unsur da Suriyelilerin günün birinde döneceklerine yönelik "umut"tur.

Sultanbeylilerin Suriyeliler konusundaki politika önerileri de toplumsal kabul ile endişeler arasındaki karmaşık ilişkiyi yansıtmaktadır. "Savaş devam ettiği sürece Suriyelilere ne yapılmalı" sorusuna Suriyelilerin "sığınmacı statüsünde" istedikleri kadar kalabileceklerini söyleyen % 36,8'lik, vatandaşlık verilmelidir diyen % 3,7, hepsi kalabilir diyen % 2,4, kadınlar, çocuklar, yaşlılar kalabilir diyen % 2,4 yani toplamda % 45 civarındaki Sultanbeyli, Suriyelilerin farklı statülerde kalmasına olumlu ışık yakarken,

yarıdan daha fazla bir nüfus Suriyelilerin hemen ya da savaş bitince gönderilmesini ya da özel bölgelerde yaşamalarını önermektedir.
"Savaş bittikten sonra Suriyelilere ne yapılmalıdır" sorusu ise daha çarpıcı sonuçlar üretmiştir. Katılımcıların birden fazla seçeneği işaretleyebildikleri bu soruda Sultanbeyliler, çok güçlü ve net bir biçimde % 78,5 ile "ülkelerine geri gönderilmelidir" demektedir. "Suriyelilere vatandaşlık verilmelidir" diyen % 1,6'dır. Toplamda % 23,1 isterlerse farklı statülerde kalmaları yönünde irade beyan ederken, % 78,5'un geri gönderilmelerini istemesi geleceğin politikalarında yaşanabilecek sorunlara da işaret etmektedir. Suriyelilerin savaş bitince ülkelerine gönderilmelerini söyleyenlerin içinde Suriyeliler ile ilişki/iletişim içinde olanların oranının çok daha yüksek olması da dikkat çekicidir.

Sultanbeyli'de yapılan araştırmada ortaya çıkan temel bulgular şu şekilde özetlenebilir:
Sultanbeyli'de yerel nüfusun % 8'ine ulaşan sayıdaki bir yoğunluğa rağmen Suriyeliler yerel halk ile birlikte uyumlu bir biçimde yaşamaktadır;
Suriyeliler ile yerel halk arasında yoğun bir iletişim yaşanmaktadır;
Sultanbeyliler ile Suriyeliler arasındaki sosyal mesafe oldukça büyük bir farklılık göstermekte, Suriyeliler Sultanbeyliler ile kendilerini yakın hissederken, Sultanbeyliler kendileri ile Suriyeliler arasına ciddi mesafa koymaktadırlar;
Sultanbeyliler Suriyeli mültecilere verilen hizmetlerin farkındadır ve bunu desteklemektedirler;
Sultanbeyliler Suriyelilere kişisel destek de sunmaktadır;
Suriyelilerin % 35'i aşan çok önemli bir bölümü hayatlarını düşük ücretle de olsa çalışarak karşılamakta iken, Sultanbeyliler Suriyelilerin devlet, belediye ya da BM kurumlarının desteği ile yaşadıklarına inanmaktadırlar;
Sultanbeylilerin çok önemli bir bölümü Suriyelilere devletin "gereğinden fazla" yardım yaptığı şeklinde bir algıya sahipken; Suriyeliler devletten ve diğer kurumlardan çok sınırlı destek alabildiklerini ifade etmektedirler;
Suriyelilerin gelecek planları büyük ölçüde Suriye'deki siyasi duruma bağlı olarak tanımlanmaktadır. Savaşın bitmesi bile tek başına yeterli olmamakta, savaş bittikten ve istedikleri siyasal yapı oluştuktan sonra dönebileceklerini ifade etmektedirler. Aslında bu sosyolojik anlamda, Suriyelilerin gitme eğilimlerinin son derece azaldığı şeklinde okunabilir. Geri dönüş umudu da isteği de hızla tükenmektedir. Sultanbeyli'deki Suriyeliler üçüncü bir ülkeye gitmeye de ilgi duymamaktadırlar.
Sultanbeyliler Suriyelilerin savaş bitince dönmeleri gerektiğini çok güçlü biçimde ortaya koymaktadırlar. Bütün olumlu ilişkilere ve süreç yönetimine rağmen geleceği birlikte paylaşma fikri toplumda yer bulmamaktadır. Geri dönüşün gerçekçi olmadığı

bilinse bile, bu "umut" yaşamaktadır. Yani Sultanbeyli'deki başarılı ortak yaşam gelecek perspektifinden yoksun görünmektedir.

Suriyeliler çalışarak ya da işletmeler kurarak toplumda kendilerine bir yer edinmeye ve ayakları üzerinde durmaya çalışmaktadırlar. Sultanbeylilerin çalışmalarına değil ama işyeri açmalarından daha çok rahatsızlık duymaktadırlar.
Sultanbeyli Belediyesi tarafından Suriyelilere verilen hizmetlerin kendilerine verilecek hizmetlere olumsuz etkisi olmadığına dair algı oldukça güçlü ve kıymetlidir. Bu, Belediyenin süreç yönetiminde oldukça başarılı olduğunu Sultanbeylilerin de buna destek verdiğini ortaya koymaktadır. Veri temelli ve sistemli bir çalışma, hem mültecilerin hem de yerel halkın desteğini alabilmektedir. Sultanbeyli'nin önemli başarılarından birisi de süreç içinde ulusal ve uluslararası işbirliklerini başarı ile gerçekleştirmesidir. Hem işbirliği ağı, hem hizmet kalitesi ve koordinasyon bakımından Sultanbeyli başarılı bir model haline gelmiştir. Bu başarı, bir taraftan Sultanbeyli'ye ilaveten mültecilerin gelmesine yönelik bir cazibe yaratmakta, öte taraftan da konunun siyasi boyutu, yerel siyasetçiler üzerinde baskı yaratmaktadır. Bütün bu sorunları aşmanın yolunda sitemli çalışmak kadar, konuya emek veren fedakâr yöneticilerin ve çalışanların büyük payı olduğu da unutulmamalıdır.
Konunun sadece insani değil, aynı zamanda siyasi bir konu olduğu göz ardı edilemez. Özellikle yerel yöneticiler mültecilere destekleri ile bir biçimde yerelde risk almaktadırlar. Kuşku yok ki sorun yerel düzeyde yaşanıyor olsa da konu ülke politikaları ve hatta uluslararası politikanın da bir konusudur. Bu nedenle Sultanbeyli'deki çalışmaların da sürdürülebilir olması için, Türkiye'nin Suriyeli mülteciler konusundaki stratejik kararı ve eylem planını ortaya koyması gerekmektedir. Bu strateji içinde yerel yönetimlere de özel ve ilave yetki ve kaynak verilmesi kaçınılmazdır. Aksi halde konu Belediyelerin yetki, kaynak ve kapasitesini aşacak, başarılı örnekler, model uygulamalar da gücünü yitirecektir.

6. YILINDA TÜRKİYE'DEKİ SURİYELİLER: SULTANBEYLİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. M. Murat Erdoğan
Temmuz 2017